

1991 йил 1 сентябрдан
чиқа бошлаган

Элшунос— дилшунос олим

Савоб ишни ҳар ким қилиши керак,
савоб ишни ҳар кун қилиш керак.
Ислом Каримов

бозлик кўрсатганлардан бири ҳам Билал Аминов эди.

Билал аканинг яна бир савобли иши элга ҳикмат улашишдан иборат. Бир неча йиллардан бери Тошкент фармацевтика институтида "Ҳикмат - ибрат", "Олтин қушча" павильонларини ташкил қилган. У ерга ҳар кун янги ҳикматлар, мақоллар осиб қўйилади. Ундан ҳар бир устоз, ҳар бир талаба баҳраманд бўлади. Бу даргоҳда устозу талабанинг янги кун ҳикмат билан бошланади. Талабалар ҳар кун эрталаб бир-бирлари билан учрашганларидан: "Кечаги сериални кўрдингми?", "Қўл телефонингга янги қўшиқни ёздирдингми?" деганга ўхшаш саволлар ўрнига: "Бугун "Олтин қушча"дан қайси ҳикматни ўргандинг?" - дейдиган бўлишган. Шунинг ўзи ҳикмат эмасми? Шунинг ўзи тарбия эмасми?

Билал аканинг ташаббуси билан худди шундай ҳаракат Беруний номидаги Тошкент Техника институтида ҳам давом эттириляпти.

Элшунос олим, тарих фанлари номзоди, тиниб-тинчимас Билал Аминов аллақачон етмишни қоралаб, саксонга сакраган, лекин шунга қарамасдан, сира тиниб-тинчимайди, доим ҳаракатда, изланишда.

Яқинда у оғир хасталикни бошдан кечирди. Аммо кучли ирода, матонат хасталикни енгди. Билал ака шу кунларда ҳам эл хизматида.

Ана Билал ака бир қўлида енгил ҳасса таёқ, бир қўли тирсагига чок юрак томони эгилган ҳолда аста қадам ташлаб кетиб бораёпти. Назаримда, яна бир савобли ишнинг ҳаракатида бўлса керак. Биламан, Билал ака ҳаммаша меҳрга, ҳикматга, табассумга таяниб яшайди. Ҳаётдаги шиори "Ҳикмат - ибрат". Уни маҳалладаги каттаю кичик, таниш-билишлари "Ҳикмат бобо" деб аташади. Бу таъриф Билал акага жуда ярашади.

Ҳар кунимиз бир ҳикмат, - дейди икки гапининг бирида "Ҳикмат бобо".

Ҳикмат айтавериш, ҳикматларга айланиб кетган бу инсоннинг ҳар сўзида, юз-кўзларида табассум, тилларидан ҳикмат ёғилиб туради.

Билал акага ягона тилагим шу: қўлларидан ҳасса таёққа таяниши ўткинчи бўлсин! Ҳассага таяниб эмас, балки ўзи севган Меҳрга, Ҳикматга, Табассумга таяниб, узоқ йиллар умргузаронлик қилиб юраверсинлар!

Элшунос олим, дилшунос инсон Билал ака Аминов ҳақида менинг мухтасар сўзим шу:

**Оғзида шакар-қанди бизнинг Билал акамиз!
Давраларнинг дилбанди, бизнинг Билал акамиз!**

**Ўзи олим, элшунос, ҳамда машҳур дилшунос,
Мойдек насихат-панди, бизнинг Билал акамиз!**

**Қўшиқдек қайноқ ўзи, қулиб тургай ҳар сўзи,
Қувноқ шеърининг бир банди, бизнинг Билал акамиз!**

**Латифага жуда бой, қаҳ-қаҳага ҳотамтой,
Лақаблари Афанди, бизнинг Билал акамиз!**

**Уни ҳар кун, ҳар мавсум, қўмсар Тўлан Табассум,
Айлаган уни банди, бизнинг Билал акамиз!**

Тўлан ТАБАССУМ

Эрта тонгда телефон кўнғироғи жиринглади. Эринибгина ўшақакни кўтардим.

- Алло, эшитаман.

- Ассалому алайкум, азизим!..

Бу майин овоз эгаси Билал ака Аминов эди. Салом-алиқдан кейин Билал ака мени яқин кунларда бўладиган бир тадбирга таклиф қилди. Мен таклиф учун раҳмат айтиб, гўшақни қўйдим. Бу тиниб-тинчимас одам ҳақида ўйлаб кетдим. Шу тобда беихтиёр сеvimли шоиримиз Эркин Воҳидовнинг бундан бир неча йиллар илгари, шахримизнинг Себзор даҳасида, "Оталар чойхонаси - кулгу чойхонаси"нинг очилиши маросимида ушбу қошона ташкилотчиси - жонбозларидан бири бўлган Билал Аминов хусусида ҳазиломуз айтган сўзлари ёдимга тушди: "Билал ака шундай одамки, ўзи ҳам тиниб-тинчимайди, бировларни ҳам тинчитмайди..."

Билал ака чиндан ҳам тиниб-тинчимайдиган, юрт учун югуриб ишлайдиган одам.

Мен Билал акани қарийб йигирма йиллардан бери танийман. У билан ҳар гал учрашганимда дилкаш, мулоим, самимий оҳангдаги сўхбатлари, ҳикматли сўзлари мени ўзига ром этади. Гаплашган саринг гаплашгинг келади. Кейин билсам, бизнинг ўй-фикрларимиз, орзуларимизда муштараклик бор экан. У-элшунос олим, доим одамлар орасида юриб, уларнинг дардини, дилини, юрагини топадиган касб эгаси экан.

1983 йил "Ўзбекистон адабиёти ва санъати" газетасида чоп этилган "Кулгу музейи очилса..." мақоласи бахс-мунозараларга сабаб бўлган. "Кулгу қошонаси"нинг очилиши мана шу бахс-мунозараларнинг меvasи эди.

Халқимизнинг қадимий қадриятларини тиклашда ҳам Билал Аминовнинг хизматлари беқиёс. Юртимизда Наврўз, "Меҳржон" байрамларини қайта тиклашда жон-

Андижон вилояти, Андижон туманига борганимда, "етмиш ёшида ҳам тиниб-тинчимас, ҳақиқий фидойи аёл", деб таништиришган Маъмурахон Бозорбоева билан суҳбатимиз қизгин кечди:

- Асли гинеколог - шифокорман. 25 йил "туғруқ уйи"га раҳбарлик қилдим. Аёлларнинг ўз соғлиғига эътиборсизлиги натижасида кўп кўнгилсизликларга дучор бўлишларини кўриб, эзилардим. Айниқса, туғма нуқсонли ногирон болаларни кўриб, йиғлаган пайларим ҳам бўлган. "Ахир эртага уларнинг тақдирини нима бўлади, гўдақкинанинг айби нима?" дердим. Бу - аёлнинг вақтида шифокорга кўринмаслиги, касалликни оёқда ўтказиб юбориши ёки қариндошларнинг ўйламасдан қудра бўлишларининг оқибати эди...

- Ҳаётилла Нуғмонов—иқтидорли ўқувчиларимиздан, - дейди Маъмурахон ая.

БИР Кўнги ИМОРАТИ

Иш билан бўлиб, нафақага чиқиш даври келганини пайқамай қолибман. Уйда "оёқ узатиб ётиш" менинг руҳиятимга ёт. 1995 йил "Маъмура шифокор" фирмасини очиб, дори-дармон ишлаб чиқара бошладик. Турмуш ўртоғим Нозимжон Сарқаров ҳукумат идораларида ишлар эдилар. Фарзандларим Замирахон - шифокор, Назирахон - ҳуқуқшунос, Дилмуроджон - иқтисодчи, Дилнозахон - ўқитувчи. Невараларим Хуршидахон ва Хуморахонлар - акушер-гинеколог. 15 нева, 4 та чеварам бор. Уларнинг ёрдамига таяндим.

2001 йил эса "Умр" ногирон болалар жамоатчилиги марказига раҳбар қилиб сайландим. Марказ ҳисобида туғилгандан 18 ёшга бўлган 420 нафар ногирон болалар бор эди. Улар ўз уйларида бўлсалар-да, дори-дармон, муолажа, моддий ёрдам биз томондан бериларди.

- Иқтисодий масалани қандай ҳал қилаёпсиз?

- Марказ Низомига мувофиқ қандолатчилик маҳсулотлари ишлаб чиқариш цехлари очдик. Қолипчи бўлса нон ва макарон чиқара бошладик. Шундан келган даромадга дори-дармон, ногиронлик аравачалари сотиб олаяпмиз. Уларни навбати билан Тошкентга, ногиронлар санаторияларига юбориб, ўз пулимизга даволатамиз. Америка, Германия давлатларининг грантини ютганимизда ҳам болалар учун зарур асбоб-ускуналарни олишга муяссар бўлганмиз. Миясидан фалаж бўлган болаларга ўйинчоқларнинг рангини танитадиган махсус ўйинчоқлар, юролмайдиганларга аравачалар, ўтиролмайдиганларга каркас олиб бердик.

- Қилаётган ишларингизнинг самараси қандай бўлаяпти?

- Марказимиз болалари орасида иқтидорли, ақлиллари ҳам бор. Масалан, 8-синфда ўқийдиган бир боламизга аравача олиб бердим. Аммо мактабда аравачада юриш қийин бўлганлиги сабабли, ўқитувчиларни тўрт соат унинг уйига бориб, дарс ўтишига жалб қилдик. У эса миннатдорчилик билдириб, синфдошларига компьютерни ўргатишга чоғланган. Унга яқинда компьютер ҳам олиб бердик. Унинг, болаларнинг хурсандлигини кўрсангиз эди! Уларнинг биргина қувончли нигоҳи учун жону жаҳонинг бахшида қилиб юборинг келади...

- Маъмурахон опа, бу ишингизга касбингизнинг таъсири ҳам бўлаяптими?

- Албатта-да! "Олий тоифали шифокор", "Ўзбекистонда хизмат кўрсатган тиббиёт ходими" номларига доим содиқ қолишга ҳаракат қилиб келаман. Операцияларда ёрдамим керак бўлиб қолса, шогирдларим қақариб олишади. 50-60 мингга қақалоқнинг "иккинчи онаси"ман, ахир! Отам (Бозорбой ота) машҳур кўнчи бўлганлари учун доим оёқлари сувда бўлган. 14 йил шол бўлиб ётганлар. Шу боисми ногиронларга ўз отамга қарагандек муносабат қиламан, жоним ачидди.

Мактабни олтин медал билан тугатиб, Андижон Тиббиёт институтида ўқиб юрганимда, отамдан ўрганган кўнчилиқни қилиб, ота-онамни боққанман. Қўлида кучи, бошида ақли-хуши бўлган одам ўтириб қолмаслиги керак. Туман "Матлубот савдо"нинг бошлиғи Қўрамонжон Мажидов ҳам ана шундай олийжанон инсон, ногиронларнинг ҳамхўри. Уларга бизнинг миннатдорчилигимизни етказиб қўйинг, газетангиз орқали, ўргилай.

Катта таассуротлар билан хизмат сафаридан қайтганимдан сўнг, бир мунча вақт ўтгач, Маъмурахон аядан редакцияга қувонч тўла мактуб келди. "Синглим, мени кутласангиз бўлади. Яқинда Андижон вилоят ҳокими Аҳмаджон Усмонов мени қабул қилиб, "Умр" ногирон болалар жамоатчилиги маркази учун етти йилдан буён муаммо бўлиб келган жой масаласини ҳал қилиб берди. У ерда ишлаб чиқариш цехлари очиб, марказимиз аъзолари—ногиронларнинг боқувчиларини, ота-оналарини иш билан таъминлашга муяссар бўлдик. Туман ҳокими ҳам бизга катта ёрдам берди. Газетангиз орқали уларга миннатдорчилигимизни билдирсангизлар..."

Ҳар бир сўзида эҳтиром, фойз гуркираб турган бу жонқуяр аянинг таърифига ҳар қандай сўз ожиздай. "Бир кўнги иморати, юз Макка зиёрати", деган ҳикматни юрагига жо қилган одам ҳам бўлмайди. Эзгулик йўлида ишлаб чарчаманг, Маъмурахон ая!

Санобар ФАХРИДДИНОВА

КЎЗЛАР, КЎНГИЛАР ЯЙРАСИН

Тадбиркорлик — давр талаби

Суратда: Маликахон Алиева (чапдан биринчи) онаси ва фарзандлари билан.

Пойтахтимиздаги "ЛОРА-ЛЮКС" келинлик либослари саломи ҳақида билмайдиган қизлар кам бўлса керак. Зеро, у ердаги оппоқ келин кўйлаклари кийиб, кўёнинг ёнида фариштадек файз таратишга не етсин! Бунинг устига, энг дидли, юрт кезган уста чеварларнинг қўлидан чиққан либослар бўлса-чи?!

га катнардим. Ойим билан хоналарни тозалаб, деворларига чованганди. Динайни ҳам ўзимизнинг ижодимиз маҳсули. Дастлаб бешта келин кўйлагимиз бўлган... кейин ўттизта... Ҳозир икки юзга яқин келинпошшаларни кийинтириб, ясангиришга етадиган кўйлак ва тақинчоқларимиз бор. Кўрғазмага бичими, безаклари ўзбек қизлари дидига тўғри

келадиган кўйлаklar танланган. Улардан айримларини уста чеварлар тиккан бўлсалар, айримларини Сурия, Туркия, Италия, Франция ва Арабистон сингари давлатлардан олиб келганмиз. Қизларимиз кўпроқ безакларга бой кўйлакларни ёқтиришса, европалар бир оз соддарок, жиддийроқ кўринишга эга келин кўйлакларини хуш кўришади. Шуларни омухта қилган ҳолда кўрғазмаимизга кўйлаklar олиб келамиз. Либосларимиз илҳоммандлари тобора кўпайиб кетган, ойим француз келинлик кўйлакларида иборат "Nuptial" (французча "Тўй кўйлак") кўрғазмасини очдилар. Мен эса "ЛОРА-ЛЮКС"га раҳбарлик қила бошладим.

- Санъатга бўлган илҳосингиз асли бувингиздан ўтган, дейишди...

- Ҳа, бувим Дилбар Абдурахмонова (ҳозир етмиш ёшда) Алишер Навоий номидаги опера ва балет театрида бош дирижёр. Болалигимда ойим билан бирга бувимнинг концертлари, тадбирлари, борганимизда, артистлар кийган узун этакли, мунчоқлар билан безалган, нафис матолардан тикилган кўйлаклари кўриб, ўзимча уларнинг ўрнида бўлиб қолгим келарди. Концерт олдидан уларнинг кўйлакларини ҳавас билан томоша қиларканман, ўзларига сездирай қўлимни ҳам теккизиб олардим. Ойим ҳам кўйлакларнинг чокларига эринмай, ҳафсала билан кўриб чиқардилар.

Тақдирни қарангки, ўша туйғулар, ўша ҳайратлар ҳосиласи бугун юз кўрсатиб турибди. Мен Тошкентдаги Жаҳон тиллари университетини тугатган, Париж-

да, "Sorbonne" тарих, санъат ва археология институтида тахсил олдим. Миср, Франция, Австрия, Белгия, Италия сингари ундан ортиқ мамлакатларда бўлдим. Уларнинг санъати, урф-одатлари, либослари тарихини ўргандим. Айниқса, "Модалар маркази" - Франция билан маданий алоқаларимизни ривожлантирдик. Бу йиллар менга ҳар бир кўйлак - санъат асари эканлигини аңлатди. Уларнинг бичими, безаги замонга, инсон дунёқарашининг янгила-нишига қараб ўзгаришини ўргандим. Шу боис бизнинг кўрғазмадаги кўйлаklar ҳар ой янгиланади. Аввалгиларини эса янги иш бошлаётган ду-гоналаримизга берамиз.

Интиланганга толе ёр, дейишди. "Nuptial" саломи кўйлаклари Францияда "Осиё модалари" кўрғазмасида қатнашиб, қимматбаҳо совғалар билан қайтган бўлса, "ЛОРА-ЛЮКС" Тошкентда ўтказилган "Тўй кўйлаклари мода-си сардори" танлови ғолиби бўлди.

- Сизнинг қизиқлиқларингизда турмуш ўртоғингизнинг муносабати қандай?

- Ҳўжайимини Азизжон Алиев - дипло-мат. Менинг ишимга ҳурмат билан қарай-дилар. Тақдир тақозоси билан биргалик-да чет элларда бўлишимиз - менга ўша ерлик халқнинг либосларини ўрганиш учун жуда катта имконият туғдиради. Қай-нонам - Дилором опа кўп йиллик партия ҳодими, орден ва медаллар соҳиби, қай-нотам - Ҳамрат Алиев фахрий темирўл-чи - мени доим қўллаб-қувватлаб тури-шади. Уч нафар ўғлим бор. Оилам мен-га илҳом манбаидир...

- Тадбиркорлик фаолиятингизда муваффақиятлар ёр бўлсин.

Сўхбатингиз учун ташаккур! САНОВАР

Бибиражаб Фафурова фидоий ўқитувчи эди.

ишлаган, кўп йиллар мактабда раҳбар бўлган Зар-бдор Ҳусеновнинг, муал-лимлар-Идибой Ҳафизов, Исмоил Қулиев, Амрулла Нусратовнинг фарзандла-ри ҳам оталари дарс ўтган синф хоналарини таъмирлаб, жиҳозлаб бе-ришди.

Яқинда бу хайрли аён-нани тил-адабиёт ўқиту-вчиси Бибиражаб Фафуро-ванинг фарзандлари ва турмуш ўртоғи ҳам амал-га оширишди. Улар она тили ва адабиёт фани

ЭЗГУ АМАЛЛАР

Гиждувон туманидаги 8-сон умумтаълим мактабида анча йилдан буён бир хайрли аёнана да-вом этмоқда. Мактабда узоқ йиллар ишлаган ва айни пайтда орамизда бўлмаган ўқитувчилар-нинг фарзандлари ота-налари руҳини шод этиб, синф хонала-рини таъмирлаб, жи-ҳозлаб бермоқдалар.

Бу хайрли ишни, мактабда жисмоний тарбия фани ўқитувчиси бўлиб ишлаган Илҳом Аслонов-нинг фарзандлари бош-лаб, спорт залини жи-ҳозлаб беришди. Узоқ йиллар биология фани-дан дарс берган, мактаб хотин-қизларининг сар-дори бўлган Шамсия Ахмедованинг фарзанд-лари биология фани синф хонасини ва зали-ни таъмирлаб, жиҳозлаб бердилар. Химия-био-логия ўқитувчиси бўлиб

синф хонасини намунали таъмирлаб, жиҳозлаб, тан-танали равишда мактабга инъом этишди.

Бибиражаб ўз касбининг устаси эди. Бу ижодкор ўқитувчининг иш тажри-балари бир неча бор ту-ман, вилоятда оммалаш-тирилди, ўрганилди, газе-талар саҳифаларида ёри-тилди. Мактаб, қишлоқ хотин-қизларининг се-вимли дардқаши, наси-хатгўйи эди. Бибиражаб Фафурова 1973-1975 йил-лар мактабда директор бўлиб ишлади. У 1996 йилда нафақага чиқди. 2005 йил 17 октябрда оғир касаллик туфайли вафот этди. Ўз умрини, фаолиятини ёш авлод ке-лажаги учун бағишлаган устозлар шогирдлари, ҳамкасблари қалбида абадий яшайди.

Марат АХМЕДОВ.
Бухоро вилояти,
Гиждувон тумани.

НАЗАРКАРДА ИНСОН

Қаҳрамоним - назаркарда инсон Некбой Ҳўжанафасов жуда беғараз инсон. Чирокчи ва Косон туман-ларидаги қатор йирик ҳўжалиқлар-да бош ветеринар врач бўлиб иш-лаган. "Турон" ҳўжалиғига раис бўлган. Лекин қошона қурмаган, мол-дунё йиғмаган. Шуниси бор-ки, ҳовлисида битта от сақлашни канда қилмайд.

Олачабоқ қишлоғида юздан ош-қ ҳўжалик истиқомат қилади. Н. Ҳўжанафасов қишлоқ қабристонининг атрофини ўз маблагига ҳис-обидан панжара билан ўраб, дар-воза қурди. Ҳашар йўли билан масжид қурдириб, артезиан кудуқ қаздирди. Бир минг беш юз туп ҳар

хил мева ва манзарали дарах-лар экди. Олачабоқ билан Раҳим сўфи оралиғидаги олти кило-метрлик йўлни асфальтлаш, Ра-ҳим сўфи қишлоғи билан Якка-сарой қишлоғи ўртасидаги ас-фальт йўлни таъмирлаш ишлари-га ҳам Н. Ҳўжанафасов бош-қош-лик қилди.

- Бу киши билан умргузаронлик қилиб келаятганимизга қирқ уч йил бўлди, - дейди Некбой Ҳўжа-нафасовнинг рафиқаси Момоҳол Ҳайдарова. - Ўн фарзандни ка-молга етказдик. Ҳаммасини ўқит-дик. Келинлар олдиқ, қизларни узатдик, неваралар кўрдик.

- Нафақа пулларининг ҳам маъ-

лум қисмини йиғаятганимиз-ми, -деб сўрайман Некбой ака-нинг рафиқасидан.

- "Оила ва жамият" газетасида табобатга оид кўп нарсаси босилар-кан. Ўзлари обуна бўлгандилар. Иккита табобатга ишқибоз оғай-нисни эшитиб, обунага ёрдам сўрашибди. Шу икковини обуна қилдириб, яна бир шоир дўсти-нинг қитобини чиқаришга ҳомий-лик қилмоқчилар.

- Сиз шундай инсон билан ётиқдош бўлганингиздан фахрлана оласизми?

- Юз фоиз!

Нормамат ТОҒА,
Қашқадарё вилояти.

БОҒЧАДА НАВРЎЗ ШОДИЁНАСИ

Наврўз байрами нишонланаёт-ган пойтахтимизнинг Мировод тумани 290-болалар боғчасида бизни ясадиқли от-аравада мил-лий тўнларни кийиб олган ўғил болалар ва жозибали атлас ли-бослардаги қизалоқлар лапар айтиб қутиб олишди.

Боғча ҳовлисида катта сахна тайёрланган, карнай-сурнай на-волари янграмоқда. Ота-оналар, буви-буважонлар фарзандлари-нинг ширин тилларига янграёт-ган шеърлар, қўшиқларни тинг-лаб, рақс ва кўринишларни то-моша қилиб яйрашмоқда.

Ўғлим шу боғчада ўқиймоқ-да, Наврўз арафасида унинг сун-нат тўйини қилдик, - дейди Нодира Умарова. - Мен ўғлим-нинг тарбиячиларидан жуда миннатдорман, улар болалар-нинг ақлини чарқашда, дунё-қарашини кенгайтиришда, одоли бўлишида сидқидилдан

хизмат қилишади.

Боғча мудираси Наргиза Солиҳовани ҳам сўхбатга чор-ладик:

- Бу болаларнинг барчаси менинг ҳам фарзандларим. Қаранг уларнинг гўзаллигини, ширин сўзларини тинг-лаб тўймайсан.

Наврўз эрталигини ўтказишдан мақса-димиз бу жажжилар онгига миллийлигини сингди-риш, улар қалбида эзгулик, аҳиллик уруғини сочишдир. Тадбирни ташкил қилиши-мизда ёрдам берган ота-она-лардан жуда миннатдоримиз. Дарҳақиқат, ўзлигини, мил-лий аъёналарини аңлаш боғча ёшдан бошланса бу фарзандлардан ватан фидой-илари, элнинг фахрлари ети-шиб чиқиши шубҳасиздир.

Матлуба ШУКУРОВА

ҒОЛИБЛАР АНИҚЛАНДИ

Яқинда пойтахтимизнинг Мирзо Улуғбек номи маданият ва истироҳат боғида Ўзбе-кистон Хотин-қизлар қўмитаси, Тошкент шаҳар хотин-қизлар қўмитаси ҳамда "Спорт" бўлими масъулиятида "Умумжаҳон саломат-лик кўни" муносабати билан уй бе-калари ўртасида минг метрга югу-риш бўйича марафон ўтказилди.

Тадбирни ўтказишдан мақсад, уй бекала-рини оммавий спорт турларига жалб қилиш, спорт билан шуғулланиш орқали фарзанд-ларга ўрнатилган соғлом муҳитни яратишдан иборат.

Марафонда Сергели туманидан қатнашган уй бекалари биринчи, Ҳамза тумани ишти-рокчилари иккинчи, Яқкасарой тумани қат-нашчилари учинчи ўринларни эгаллашди. Ғолиблар мусобақа ташкилотчилари томони-дан махсус совғалар билан тақдирландилар.

Абдор МЕЛИБОВЕВ,
Ўзбекистон Хотин-қизлар қўмитаси қош-идаги "Ёш журналистлар" клуби аъзоси.

«АЙТГАНИМНИ ҚИЛМАСАНГИЗ...»

Яқинда икки аёлнинг суҳбати қулоғимга чалинди. Биринчи аёл қизини узатмоқчи шекилли, иккинчисига дардини тўкиб соларди:

—Э, айланай кўшни, нимасини айтасиз. Ҳозир икки оғимни бир этикка тикиб ўтирибман. Бир томондан қудаларим тўйни бошлайлик, дея тикилинч қилса, бир тарафдан қизим тилла тақинчоқ олиб бермасангиз турмушга чиқмайман, деб оёқ тираб олган. Бошим қотган. Нима қилишга ҳам ҳайронман. Айтган матоҳларини олиб берай десам, аҳволимни ўзингиз кўриб турибсиз. Қизим яқиндагина шартнома асосида ўқиниш тугатди. Ишга киришти учун ҳам анчагина маблаг сарфладик. Боз устига, тўй ташвишлари... Айтган тақинчоқларини олиб бермай десам, қизим ўзини бир нарса қилиб қўйишдан кўрқаман. Ахир кўрдингиз-ку, кун кеча Эргаш қасосбиннинг қизи ўзини осиб қўйди. Миш-мишларга қараганда "Дугоналарим сўнгги русумдаги пальтодан олиб қийишяпти, менга ҳам олиб беринглар", деганда, "Ўтган йилги пальтон ҳали янги-ку", деб ота-онаси қаршилиқ кўрсатган экан. Оқибати нима бўлди, ёшгина қиз жувонмарг кетди..

Бу каби суҳбатларни эшитиб, киши кўнглида оғриқ пайдо бўлади. Нима учун ҳали ўн гулдан бир гули очилмаган, ҳаётга, муҳаббатга ташна бўлган ёшларимиз бундай номақбул ишларга қўл урмакдалар? Динимизда ҳам инсоннинг ўз жонига қасд қилиши қаттиқ қораланган. Наҳотки улар бундан беҳабар бўлсалар? Ахир ҳаёт деб аталмиш улуг неъмат ҳар бир мавжудотга фақатгина бир бора инъом этилади. Шундай экан, арзимаган майда-чуйда, иқир-чирларни деб ўз ҳаётига нуқта қўйиш инсофсизлик эмасмикан? Ҳатто энг оғир дамларда ҳам аждодларимиз бундай номақбул ишларга қўл урмаганлар. Доимо курашиб, ўйлаган мақсадларига етишиш учун ҳамиша олға интилишган.

Менимча, ота-онани айбашдан олдин ўзимизни бир уларнинг ўрнига қўйиб кўрсак яхши бўлармиди? Ахир уларнинг ҳам жони темирдан эмасдир. Уларнинг ҳам дам олишга, не-не машаққатлар билан топган маошини ўзи хоҳлаганча сарфлашга тўла ҳақлари бор. Ота-она дегани фарзанди ойни олиб беринг деса, ойни олиб беришга масъул, деб қаерда ёзиб қўйилган экан.

Шуларни ўйлаб туриб ҳаёлимга онажоним келди. Ёллик ёшга қараб кетаётган бўлсалар—да, бирор марта тилла тақинчоқ тақмаганлар. Онамнинг айтишича, оилада беш қиз бўлганликлари учун, ота-онасини қийин аҳволга солмаслик учун, бирор марта тилла тақинчоқ олиб беринг, бўлмаса ўлиб қоламан, деб хархаша қилмаган эканлар.

«Болам, қиз боланинг бахти ҳеч қачон темир—терсақлар билан ўлчанмайди, унинг энг катта бойлиги ҳаёсидир», деган ўғитлари ҳеч қачон ёдимдан чиқмаса керак. Лекин, баъзи ёшларимиз бу ҳақда эшитишни ҳам исташмайди.

Баъзиларнинг фикрича: келин бўлаётган қиз куёвниги тилла тақинчоқсиз қириб бурса, уни келин ўрнида кўришмас эмиш. Фалсафани қаранг. Бели оғриманнинг нон ейишини кўр, деганларидек, аввал жони оғриб пул топганида эди, ундан кейин ўйлаброк гапирармиди ўша "файласуфлар"?

Мана бу ҳодисани эшитиб юрагингиз орқага тортади. Қиз билан йигит унаштирилган. Куёв томондан қизга аталган сарпо-суруғлар бекаму кўст юборилган. Қутилмаганда қиз кимдандир йигитни «нуқсонли» экан деб эшитиб қолган ва ота-онасига тўйни тўхтатинглар, мен у йигитга тегмайман деган. Лекин ота-она бунга кўнмаган. Натижада, қиз жуда кўп миқдорда сирка ичиб юборган. Лекин негадир ажал ундан оз ўтирган. Қиз бечора тирик қолса-да, ўлгандан бадтар аҳволда шифохонага олиб келинган. Бу орада ҳалиги йигит бошқа бир қизга ўйланиб кетган...

Айтишларича, фарзанд нобуд бўлса ота-она уни юрагига қумаркан. Дунёда бундан-да ортиқ азоб бўлмаса керак. Шундай экан, шайтоннинг алдовларига учиб, ўз жонига қасд қилишни "режалаштириб қўйган"лар бўлса, аввал яхшилаб ўйлаб, сўнгга бир қарорга келсалар бўларди. Зеро, омонат жон танин тарк этгандан кейин, уни яна жойига қайтаришнинг сира ҳам иложи йўқ. Сиз бунга нима дейсиз, азиз мухлис?

Назира БОЙМУРОВА

(Боши ўтган сонларда)

Сен — ўзбексан. Ўзбекларнинг ота-онага ҳурматини яхши биласан. Яқинда Интернет тармоғига киривдим. Хитой тарихи, маданияти, аъналарини кўриб, бир қизиқ мисолга кўзим тушди.

Қадим Чжоу даврида, Хитойда Лай-Цзи деган одам яшаган экан. У 70 дан ошган бўлса ҳам болаларнинг қурама қўлагини, калта иштонини кийиб юраркан. Ўзини боладек тутаркан. Буларнинг барини у ота-онасига уларнинг қариб қолганини эслатмаслик, ранжитиб қўймаслик, мен боламанми, демак, сизлар — ёшсиз, дейиш учун қиларкан.

Бир кун Лай-Цзи сув келтираётди лойга тойиб, йиқилиб тушади. Шунда у ерда ётганча, уят бўлишига қарамай, болаларча бачкана қилиқлар қилади. Чунки ёнида унга 96 ёшли отаси, 91 ёшли онаси қараб турганини биларди. Боласининг шўхлигини кўриб, улар завқ билан қилишарди. Лай-Цзи мақсадига етишди — уларни хурсанд қилади. У шуни кутган эди-да.

Сенга насиҳатим, болангнинг кексаларни кўрган-да, уларни гапга солишга, ора-орада мақташга, яхши, ширин, самимий гапиришга, ўрнида ҳазил-хузул қилиб, қулдиришга ўргат. Бу — боланг учун энг осон иш, кексалар учун эса энг қimmat ҳада бўлади.

Сен ўзингни ҳурмат қилиш ҳақида боланга, ҳатто шайма ҳам қилма. Бошқалар-таниш-нотаниш, қўшни, қариндош, қарияларни қандай ҳурматлашни ўргат. Ўзинг уларга намуна бўл. Ҳосилини кексаликда йиғиб оласан.

ОДАМНИНГ ПЕДАГОГИК ТАРИХИ

Ўғлинг туғилган кундан бошлаб, унинг соғлиғи учун қайғурсан. Чақалоққа поликлиникада назорат карточка очилади. Шу кундан бошлаб, бола саломатлигидаги ҳар бир ўзгаришни шифокорлар шу китобчага ёзиб боришади. Агар шу китобни ташлаб юбормай, бир умр тутилса, "Фалончи фалончининг тиббий тарихи" деган ҳужжатли китоб пайдо бўлади.

Агар, ўғлингни чиндан яхши кўрсанг, унга вақт ажрат. "Собиржоннинг педагогик тарихи" деган кундалик кузатув дафтарига ўшаган дафтар тут. Тўғри, уни ҳар кун тўлдириб боришинг қийин. Лекин ўғлингнинг ривожланишида, унинг феъл-атворида таъсир қилган ҳодисалар, воқеалар, "ярқ" этган янги сифатлари, қилиқ, одат, гап, муносабатларининг йили, ойи, кун, соати, жойи, атрофдаги одамлар исмларини кирит. Бу вазиятда хотининг, ўзингнинг нима қилганларинг ҳам ёзиб бор.

Бу китобни ўғлинг 10-30 йилдан сўнг бир бебаҳо қадрият деб асрайди. Шундай қилиб ўз авлодларингга тарбиявий мерос қолдирасан. Энг муҳими, эртага ўзингнинг ота сифатидаги ютуқ ва камчиликларинг биллиб оласан. Болаларинг бу камчиликларни такрорламайди.

Хулосаларинг ҳам, фактларинг ҳам ёз. Чунки ҳозирги хулосаларинг эртага ўзгариши мумкин. Бу ҳам оилавий тарбия китобини бойити. Боланинг педагогик тари-

хини қуйидаги кўрсаткичлар асосида тўлдириш мумкин:

- туғилган йили, жойи, туғруқхона, доя;
- қаерда, қимлар тарбиялай бошлади (ота-она, буви);
- болалар боғчасида турли вазиятларда ўзини қандай тутди?
- тарбиячиларнинг фикрлари, шикоятлари, мақтовлари;
- тили, нутқи, гаплари;
- муомаласи, таниш-нотанишларга муносабати;
- мустақиллиги, тиришқоқлиги;
- сеvimли машғулот;
- уйдаги ҳаётдан лавҳалар, қизиқ воқеа-ҳодисалар;
- яхши одатлар;
- мақтабга ўрганиши;
- ўқишга муносабати;
- синфдошларига муносабати;
- ўқитувчиларга муносабати;
- тўғарақларда иштироки, таътилдаги қизиқ ёки нохуш воқеалар;
- уришиб қолиш сабаблари;
- ўқитувчи, ота-она, бобо, бувилар кўрган тарбиявий чоралар.

Тарбия соати

КИТОБИ

Ҳар йили туғилган кундаги базмда "Йиллик якун" ясаб бор. Унда ўтган бир йилнинг қизиқарли педагогик таҳлилини қил. Тарбиявий аҳамияти катта бўлган бу ишинг оилавий аънамага айланади.

ЎСПИРИНЛИК

Ўғлинг 14 ёшида, қизинг 12 ёшида ўспирин бўлади. Бу даврни педагоглар болаликдан катталикка "ўтиш даври" деб атайдилар. Ҳозир акселерация — ўспиринларнинг жисмоний ўсишида тезлашув рўй бермоқда. Бу ёшда уларда интизом, ўқишга қизиқишнинг сусайиши, характерда дағаллик пайдо бўлиши кузатилади. Тез ҳаёли чиқади. Ота-онанинг гапларига илгари сўзсиз қўшилган бўлса, энди танқид қилади. Бировлардаги камчиликларни бўрттириб кўрсатади.

Шундай бир педагогик латифа бор. **Болаликда** одам: "Ота-онам ҳамма нарсани билади; **ўспиринликда** — ота-онам кўп нарсаларни билмайди; **ёшликда** — ота-онам ҳеч нарсани билмайди; **ўрта ёшда** — ота-онам баъзи нарсаларни билади; **кексайганда** — ота-онам ҳамма нарсани биларди", деб ўйлар экан. **Ўспиринлик** — "ота-онам кўп нарсаларни билмайди" дейди-

ган давр. Бу давр — орзулар даври. Сирдош дўст, идеал қидириш даври.

Оналарнинг тез-тез такрорлайдиган: "Ўзинг туғиб, ўзинг кўрқасан", деган мақоли ўсимир, ўспиринларга хос тажарубалиқни кўрсатади. Шунинг учун ўғлинг билан бу даврдан яхши ўтиб олишни ўйла. Чунки бу даврда сени хафа қилаётган нарсалар болангнинг ёмонлигидан эмас. Бола организмидagi табиий объектив ўзгаришларга ҳам боғлиқ.

Ҳайрихоҳлик, эътибор кўрсат. Токи боланг ўз "дунёси"да танҳо қолиб кетмасин. Уни спорт, компьютер, техника, санъат тўғарақларига қизиқтир. "Сен жиддий ишларни бошлай оласан", деб далда бер унга. Унинг феъл-атворидаги яхши, кучли томонларини кўрсат. Бу унинг ўзига ўзи ишонч ҳосил қилишга ёрдам беради.

У яхши кўрадиган артист, ҳонандалар ҳаёти, хоббиларига сен ҳам қизиқ.

У ўзига оро бера бошлайди. Атир сепеди. Қизлар билан ўртоқлаша бошлайди.

Бу пок, инсоний ўртоқлик. Ундан кўрқма. Таъқиқлама. Таъқиқласанг, ёмон кўринасан. Боланг сендан кўнглини ёпади. Онаси, ака-ука, опаларининг кўз олдида уришма. Зарурат бўлса, якка танбех бериб, тўғри йўлни кўрсат.

ЁШЛИК

Бу давр боланг мактаб, коллежи битиргандан кейин бошланади.

Мия билан тил, қўлоқ бирга ҳаракат қила бошлайдиган давр. Жисмонан, қисман ақлан балоғат ёши. Ўз ҳаётига тегишли ишларни ўзи, мустақил ҳал қилиши учун куч ва ақли етарли. (Агар шу давргача яхши тарбияланган бўлса.) Шунинг учун ота-она фикрига бўйсунушни истамайди. Фикринг ёқмаса ҳам кўнглинг учун "ҳм-м" деб туради. Ўзи бошқа нарсани ўйлайди.

Бирок ҳали у тўқис мустақил, етуқ шахс эмас. Тажрибаси кам. Яхши едириб-ичириб, кийинтириб, лекин одамлар билан муомалага, бирга юриш-туриш, ишлашнинг илк кўникмаларини ўргатмаган бўлсанг, у қоқилади. У бегона одамлар билан биринчи муносабатда қоқилса, ҳадиксираб, одамови бўлиб қолади.

Унинг олдида "Ким бўлсам экан?" деган савол туради. Унинг касб танлашида "Одамларга, халққа, миллатга, Ватанга хизмат қилиш" юқори турадими? Мана энди сенинг оталик м. ҳатингнинг меваси туга бошлади. Мияси ақлга, билаги кучга тўлганида боланг меҳнатни танласа — бахтинг, роҳатни танласа — шўринг. Хафа бўлма гапимдан. Отам ошириб гапиряптилар, дема. Қулиб гапиргандан кўрк.

(Давоми бор)

Мухаммаджон КУРОНОВ,
педагогика фанлари
доктори, профессор.

ОТАМНИНГ ҚАРҒИШИ ТУТДИМИКАН?..

- Жиззахдан кўнгирак қиялпман, деди ўзини Ханифа деб таништирган аёл. - Асли бухороликман. Тинмаган турмушимдан чарчаб кетдим.

- Нимадан чарчадингиз?

- Учта фарзандимиз бор. Эрим трактор ҳайдарди, дала ишлари билан шуғулланган, рўзгор тебратардик. Ҳозир у ҳам ногирон бўлиб, ишлаёлмай қолди.

- Жиззахга даромад қилиш учун боргандиларингизми?

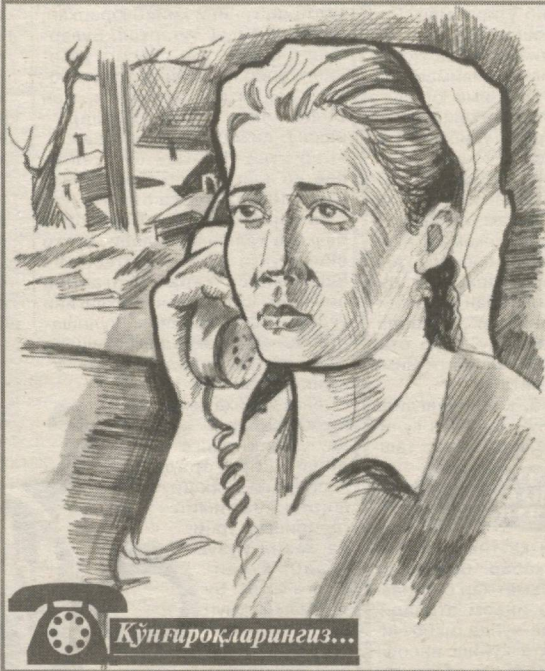
- Даромад қайда дейсиз. Такдирнинг ўйинлари билан келиб қолганмиз.

- У нима деганингиз?

- Отаним норози қилиб турмуш қургандим. Ёшим ўтиб қолаётган эди, ортимда яна иккита синглим ҳам етилиб қолганди. Мактабни аранг битирганимдан кейин ҳеч қаерга ўқишга бормадим. Қишлоқда гилам тўқиш, зардўзлик билан шуғулланиб юрдим. Негадир мени сўраб бирорта совчи келмади. Уйдагиларга ортиқчалик қилиб қолдимми, янгам, сингилларим билан жанжаллашадиган бўлиб қолдим. Бир кунни ҳатто онамдан ҳам аразлаб қолдим, бир неча қилиқларим билан асабларига тегдим. Шунда онам жаҳл устида, "сен шу феълнинг билан кимга ҳам керак эдинг, қариқиз бўлиб ўтиб кетмасанг деб кўркаман, болам", деди. Билмадим, бу гапни менга ачинаиб айтдиларми ёки жаҳл устида оғзидан чиқиб кетдим. Шу кунни тонгача кўрпага бурканиб, йиғлаб қикдим, бир ҳафта ҳеч ким билан гаплашмадим. Ичимдаги дардларимни фақат кўшни келинга ёрардим. Сув баҳона челақ кўтариб, уларнинг ҳовлисига чиқардим-да, соатлаб гаплашиб ўтирдим. Шундай кунларнинг бирида ўша келин хўжайиннинг ўртоғи ҳақида гапириб қолди. У ҳеч жойда ўқимаган, ишласам, кўримсиз йигит бўлса ҳам характери ёмон эмаслини, агар мен хоҳласам, унга мен ҳақимда гапиришни айтди. Розилик билдирдим. Кўшнимиз йигитга мен ҳақимда айтибди, учрашадиган бўлдик. Умримда биринчи марта учрашадиганим учунми ниҳоятда ҳаяжонландим. Ҳар қалай унга ёқибман. Тез орада совчилар ҳам келди. Уйдагилар даровор рози бўлишса керак, дегандим. Аммо отамнинг рад жавобини берганини эшитиб ҳайрон қолдим. Кейин билсам бир пайтлар икки ўртада низо чиққан, шу сабаб, у йигитнинг уруғи билан бизнинг уруғи бир-бирига қиз бериб, қиз олмас экан. Бироқ биз у йигит билан учрашиб юравердик.

Бир-биримизни ёқтириб қолгандик-да. Нима қилиш чорасини ўйлаб бошладик. Орага қанча-қанча одамларни солдик, фойдаси бўлмади. Ўйлаб ўйлаб, Рустам ака билан бир қарорга келдик. Қишлоқда иш йўқлиги сабаб, Жиззахга бориб деҳқончилик қилиш нияти борлигини айтганди. Шунинг учун ҳам бир кечада шу ёққа қочиб кетишни режалаштирдик. Вақти келиб отам бизни кечиради, тушунади, деб ўйладик. Бу ниятимизни кўшни келин билан эрига билдириб, улар кўмагида режамизни амалга оширдик. Жиззахга келиб, ижарада яшай бошладик, далада ишлаб бошладик. Иккимиз ҳам тиним билмай меҳнат қилиб ўзимизга пахсадан кичкинагина уй қуриб олдик, кейинчалик трактор сотиб олдик. Бахтли ҳаётимиздан хурсанд бўлиб юрганимизда, бир қишлоқдошимиздан отамнинг ниҳоятда хафа бўлганини, қаттиқ бетоб бўлиб касалхонага тушиб қолганини, кейин мени элнинг олдида юзимни қаро қилди, деб қарғганини эшитиб кайфиятим тушиб кетди. Отамнинг соғлигини эримнинг қариндошларидан сўраб турдим. Анчадан кейин яхши бўлиб қолганини эшитиб яна кайфиятим жойига тушди.

Яшашимиз ёмон эмас эдию аммо турмушимизга беш йилдан ошиб қолган бўлса-да, фарзанд кўрмаётгандик. Вақт ўтган сари мени ваҳима боса бошлади. Шифокорга бориб текширувдан ўтганимизда дўхтирлар иккимизнинг қонимиз тўғри келмаслигини, бошқа-бошқа турмуш курсак фарзандли бўлишимиз мумкинлигини айтди. Бу гапдан дилимиз вайрон бўлди. Шундан кейин ҳам икки йил фарзанд бўлмади. Бир кун эримнинг аммиси уйимизга меҳмон бўлиб келиб қолганида шу гапдан оғиз очди. Мен эса дўхтирларнинг гапини айтгандим, у: "Дўхтирларнинг гапираверади, ўзимизнинг ирим-сиримда ҳам кўп гап бор, бир шу амалларни ҳам қилиб кўринлар.

Кўнгиракларингиз...

Мен кучли домлани биламан", деди-да манзилни айтди. Аммамиз айтган амалларни бажардик. Орадан олти-етти ой ўтиб ҳомиладор бўлдим. Иккимизнинг қувончимизни чеки йўқ эди. Ниҳоят, ўғлимиз туғилди. Бу қувонч қишлоққа етказиб, барча қариндошларни меҳмонга чақирдик. Эримнинг қариндошлари келди, аммо менинг фақат холам келди... Бу кунлар ҳам ўтиб кетди, мен яна ҳомиладор бўлдим. Хўжайиним мени ниҳоятда эҳтиётлар, дала ишларига ҳам чиқармас эди. Ўзи эртаю-кеч тиним билмасди. Қизли бўлдик, ўғлим икки ёшга кирди. Бир кун кеч бўлиб қолса-да, эрим далада қайтавермади. Хавотирланиб кўшнимникига қичиб аҳволни айтдим. Эри мотоциклга миниб далага кетди ва тезда қайтиб эримнинг трактори жарда ағанаб ётганини айтди. Шу ерда ўзимни йўқотибман. Кўзимни очсам, шифохонадаман, эрим ҳам касалхонада ётганини эшитиб, тирикчилигига суюндим. Шу фалокатдан кейин хўжа-

йинимнинг бир қўли ишламай бир оёғи ҳам оқсоқланадиган бўлиб қолди. Ноилж дала ишларига ўзим чиқадиган бўлдим. Бу воқеаларга ҳам анча йиллар бўлди. Ҳозир ҳам эрталабдан кечгача тиним билмаймиз, аммо уйимизни кенгайтира олмадик, рўзгорда барака йўқ. Катта ўғлим ичкиликка берилиб кетган, ота-онам қийналаяпти ёрдам берай, демайди. Қизим эса қўлидан ҳамма иш келади, доим менга қарашади, аммо негандир дудукланиб гапирди. Ҳали турмушга чиқолмади. Кенжамдан кўнглим тўқ эди. Аммо унинг хотини ёмон чиқди, ўзи томонга - Сирдарёга олиб кетиб қолди. Энди кучим ҳам кетган, бир аҳволда яшайпмиз. Баъзан ўйлаб қоламан, ҳаётимнинг мана шу қийинчиликлари отамнинг қарғиши туфайли эмасмикан, деб.

- Шунча йиллар ўтса ҳам ота-онангиз билан бордик-қилмадингизми?

- Онам, сингилларим келиб турарди, болаларимнинг тўйига келишди. Аммо отам, акам келмади. Мени ҳам боришга қўймади. Энди онам қариб қолган, сингилларим ҳам ўз оиласи бор. Ҳасратингни айтиб енгил тортадиган жигиринг ёнингда йўқлиги алам қилар экан...

- Энди нима бўлган бўлса ҳам вақтни орқага қайтариб бўлмайди. Қолаверса, сиз қарғиш текан, деган фикрни миянгиздан чиқариб ташланг. Балки шу гап ҳам ҳаётингизга таъсир қилаётгандир. Ахир, иссиқ жон оғрийди, тузалади. Атрофингизга қаранг, сиздан-да оғирроқ тақдирга эга инсонлар бор.

- Майли, бир оз истихолога билан кўнгирак қилгандим. Сизларни бунчалар яқиндан дардлашасиз деб ўйламагандим. Рухиятим анча енгиллашди, кайфиятим кўтарилди. Раҳмат сизларга, омон бўлинглар.

Телефон гўшагини ўрнига қўярканман, ўйлангиз қолдим. Балки шу ота қизини қаргадим, деманда аёл бугун бу қўйга тушмаган бўлармиди. Чунки у турмушидаги ҳар бир камчилигини отасининг ўйлаб-ўйламай айтган гапига йўявергани учун ўз ҳаётини ўзи оғирлаштириб яшагандир. Азизлар, оғзимиздан чиқадиган ҳар бир гапимизга эҳтиёт бўлайлик, токи дилларимиз, ҳаётимиз озор чекмасин.

МАТЛУБА

- Сирдарёдан келдим, опа-жон! Оилада катта фарзандман. Онам касалланд бўлиб қолган... - дея сўз бошлади йигит.

- Ҳали ёш экансизу, қандай муаммонингиз бор?

- Маҳалламиздаги бир қизни яхши кўрадим. Лекин у онаси айтган йигитга турмушга қичиб кетди. Шундан сўнг бир йилгача телбадек бўлиб қолдим. На овқат ейман, на бировга гапирман... Бир йил ўтган, сал ўзимга келдим. Муҳаббат дарди оғир, дейишгани шу бўлса керак. Вақт ўтган, тақдиримга кўниқдим. Онамнинг эрталаб туриб ишга югуришини, келиб яна - ярим тунгача куймаланишини кўриб, уйланишга қарор қилдим. Гаплашадиган, маъқул бўлди. Кейин уйландим. Аммо бошқалардек бахтли, аҳил оила бўлиб яшаш пешонамга ёзилмаган экан...

- Аёлингиз билан ҳозир бирга яшайсизларми?

- Ўтган йили ажрашдик. Отанамга ҳам жабр бўлди...

- Иккингиз ўзаро келишса олмадингизми ёки оила аъзоларингиз ҳам турмушингизга аралашидими?

- Айниқса укаларим уйга келиноли олиб келганимдан жуда қувониди. Чунки ота-онам ишда бўлгани учун биз ўғил болалар ўзимиз иш қилардик.

Уйланганимдан сўнг хотиним бир оз вақт уй ишларини бажариб турди. Кейинчалик эса нима қилса ҳам онаси билан маслаҳатлашадиган бўлди. Ҳатто уйдаги диванини бошқа жойга қўйишни, овқат пиширишни ҳам онасидан сўраб эди. Эҳтимол бу майда-гаплардир. Лекин унинг қўли эгрилигидан жуда хафа бўлдим.

- Нима ўғирлаган эди?

- Уйдан икки марта пул йўқолди.

- Балки шубҳаларингиз ноўриндир?

- Бу аниқ, чунки мен ўша пулнинг ёнига хотинимнинг паспорт

ти билан дипломини қўйгандим. Ушалар ҳам йўқолганди. Ахир булар хотинимдан бошқа кимга керак? Бунинг устига, улар анча ночор яшашса-да, ўша воқеадан сўнг уч-тўртта моллар сотиб олишди. Бундан маҳалладигилар ҳам ҳайрон бўлишди.

- Шу боис орангизда жанжал чиқармиди?

Уйларимиздаги ҳар бир камчилигини отасининг ўйлаб-ўйламай айтган гапига йўявергани учун ўз ҳаётини ўзи оғирлаштириб яшагандир. Азизлар, оғзимиздан чиқадиган ҳар бир гапимизга эҳтиёт бўлайлик, токи дилларимиз, ҳаётимиз озор чекмасин.

- Одатда турли ўтиришларга эркакларнинг ўзи йиғилардик. Аёлим бўлса бирга бориш учун жанжал қиларди. Кейин онаси келиб: "Ҳой, куёв! Нега энди кизимни ташлаб ўтиришларга ўзинг борасан? Хотининг уйда зерикиб ўтирсинми?", дейди.

- Ота-онангиз келинга насиҳат қилиб кўришмадими?

- Ўз билганидан қолмасди.

Тушликка келган ота-онам ва укаларим ўзлари чой қайнатиб, ёки овқатни иситишиб ейишарди. Ахир оилада қайнона-қайнотанинг хурмати ҳам бўлиши керак эмасми?

Бир кун тўйга олиб бормаганим учун у яна жанжал қилди. Сира тинчлантира олмадим. Охири:

- Мақсадинг нима? Нега жанжал қилаверасан? - дедим.

У бўлса безрайиб туриб:

- Менинг ўз севган йигитим бор эди. Сен ўртадан чиқдинг, уйдагилар бериб юборишди... - деб қолди. Эркак киши учун бундан оғир ҳақорат йўқ экан. Чидай олмай тарсаки туширдим.

У бўлса додлаб маҳаллани бошига кўтарди. Кейин онаси келиб роса тўпалон кўтарди. Шу жанжаллар боисми келинги пайтларда онамнинг тез-тез тоби қочиб қоладиган бўлди.

ТАШРИФЛАРИНГИЗ...

Бунга ўзимни айбдор ҳис қилаяпман. Укам ҳам ўқиниши битариб ишляпти. Мен уйланмасам у ҳам уйланмасмиш. Бир ниятимни айтиб, маслаҳат ҳам сўрамоқчи эдим.

- Айтинг-чи?

- Ўша мен севган қизим уза-тилгач, касал бўлгандим. Бунки қарангки, у ҳам худди мендек касал бўлиб қолган экан. Қайнонаси: "Бизга касал келин керак эмас!" - деб ҳайдаб юборибди. У ҳам ажрашган, иккимиз турмуш қуришга келишиб олдик. Аммо ота-онам норози.

- Эҳтимол, иккита мажруҳ қалб эгалари-иккингиз топишсангиз, бахтли бўларсизлар! Бу ҳам бирга оила қуришингиз учун берилган бир имкондир? Балки сиз севган аёл ўз хизмати, одоб-ахлоқи билан ота-онангизнинг кўнглини топиб, рози қила олиши мумкинми?

ГУЛБАШКАР

ЎША МУҲАББАТИМНИ ДЕСАМ...

ОТ АЙЛАНИБ ҚОЗИҒИНИ ТОПАР...

Акс-сало

“Эринг суйди, элинг суйди”, - 1-сон

ЭСАЛТА: Турмуш ўртоғимга отамнинг раъйини қайтара олмайдикан экан. Фарзанди бўлди, аммо бахтли бўлолмадим. Эрим менга эътибор ҳам, меҳр ҳам бермади. Бошқа аёлни севишини ҳам билмаман. Ажрашиб, бу изтироблардан қутулсаммикан?

Муаллиф: Гулбашкар.

Ойдиной! Сен ҳаётни чуқур тушунган, зиёли аёлсан! Ўша аёл билан баробар бўлмабсан. Ор қилибсан. Сен маънан у аёлдан ҳам, эрингдан ҳам устун экансан. Сенинг оналик меҳринг устунлик қилибди. Фарзандларинг икки тоғинг. «От айланиб қозигини топади». Эринг сеники. У барибир сенга қайтади. Пушаймон бўлади ҳали.

Эргаш АТОЕВ,
Навоий вилояти.

Мақолани ўқигач, Ойдинойнинг эрига нафратим ошди. Гулдек хотини, фарзандлари бўлса, шукур қилиб яшайвермайдими, номард. Ойдинойга жуда ачиниш кетдим. Уйда эр-хотин бирор марта суҳбат қилиб ўтиришмаса. Хар куни эр томонидан такрорланадиган “Ортиқча гапни куй, овқатини келтир”, деган сўзлар хотиннинг ҳам жонига тегади-ку. Ахир хотинга ҳам эракнинг меҳри керак-ку. Уйда хотини бор эрак андиша ҳам қилмасдан бегона бир аёлни ўз уйига рўйхатдан ўтказса, унинг бу иши виждонсизлик эмасми?

Отангиз сизга тўғри маслаҳат берган. Эрингиздан ажралишни, уни жазманига ташлаб кетишни ҳаёлингизга ҳам келтир-

манг. Эрингиз билан яшанг. Ўзингизга, фарзандларингизга кийим-кечак олдинг. Рўзгор ташвишларини тенг торттиришга ҳаракат қилинг. Ишга жойлашиб, тўғри иш қилибсиз. Сизнинг иродангизга, номард эрингиз ҳам тан берсин. Вақти келиб, эрингиз ҳам қилган ишларига пушаймон бўлади. Жазмани уни ташлаб, бошқасини топиб кетиши турган гап. Сизга маслаҳатим шунки, уйингизга янада қаттиқроқ боғланинг. Ҳаётингизни мустаҳкамлаш учун курашинг, асло тушқунликка тушманг. Бир ўткинчи аёлни деб оилангизни буза кўрманг.

Раънохон ЖУМАНИЕЗОВА,
Андижон вилояти,
Булоқбоши тумани.

Кадри Ойдин опа, сиз ҳақдаги мақолани ўқиб, анчагача ўзимга келолмай юрдим. Хиёнатни ҳазм қилиш азоб. Лекин она болалари учун масъул, ҳамма қийинчиликларга чидаб яшайди. Шунинг учун ҳам оналар улуг-да! Билмаман, бировга маслаҳат бе-

риш осон. Унга амал қилиш қийин. Нима бўлганда ҳам Оллоҳ кечирувчи, у кечирувчани севади. Опаҳон фарзандларингизнинг бахти учун ҳам умр йўлдошингизни кечиринг.

Моҳира БҲРИЕВА,
Термиз шаҳри.

Синглим Ойдиной, иккита фарзанднинг онаси экансиз. Турмуш ўртоғингизнинг бир бегона аёл билан алоқаси борлигини сезган бўлсангиз ҳам фарзандларим тугайли оилами сақлаб юрибман, дебсиз. Эрингизнинг қилаётган ишлари тўғрисида отангиз билан маслаҳатлашибсиз, у эса сизга тўғри йўл кўрсатиб, оилангизга қайтарибди. Ота-она ҳам ўз фарзандларининг ҳаётда ўрнини топиб кетишини исташади-да. Лекин бахтни пул, давлат билан ўлчаб, нотўғри. Оила даврасида ҳамжиҳатлик билан ҳаёт кечириб - бу чинакам бахтнинг ўзи-ку! Тўғри, пул ва мол ҳам керак. Лекин бизга берилган умр пул ва мол

ийгиш учун берилганми? Лекин инсонда бахт бўлмаса, пул, давлат, хар хил кийим-кечак ва тақинчоқларнинг нима кераги бор?.. Ойдиной: “Турмуш ўртоғим ишдан келиб овқатланади, сўнг газета ўқийди, телевизор кўради, менга эса эътибор ҳам бермайди, менга меҳр керак”, дебсиз. Эҳтимол, эрингиз тadbиркорлик фаолияти билан шуғулланганлиги учун қаттиқ чарчаб уйда безовта қилмасликларини истар... Газета ўқиш ва телевизор кўришни хуш кўрар. Балки табиатан шундайдир. Унинг қийган қўйлагидан атир ҳидини топиш учун аторлик дўконига бориб суриштириш ва изкуварлик қилиш шарт эмас эди. Эҳтимол, тadbиркорлик фаолияти билан шуғулланувчи аёллар

билан ҳамкорликда иш олиб борар. Биргаликда қиладиган ишлари турмуш ўртоғингизнинг фаолияти учун қўл келар. Тугилган кунга бориб, танимаган аёлларини кўриб, “олифта аёллар” деб уларни эрингиздан қизганиб, беҳудда рашк қилаётгандирсиз. Синглим, фарзандлар тақдирини ўйланг. Ёш норасида гўдакларни ота меҳридан бенасиб қилманг. Одамзоднинг аввали ўтаверар экан, охири баҳайр бўлсин. Вақт олий ҳакамдир. Сабр қилинг. “Сабр таги сариқ олтин, сабр таги раҳмон”, дейдилар. Ажрашиб ҳаёлингизга ҳам келмасин. Оилангиз бут бўлсин.

Ўқтам ДҲСЧОНОВ,
Хоразм вилояти,
Хонқа тумани,
Сарапоён қишлоғи.

Ха, ҳаёт ниҳоятда сирли. Умр эса ўлчаб берилган. Халқимиз: “Ўлчаб берган ризки бор, санаб берган куни бор”, дейди. Яна айтишадими: “Бу ўтар дунё - ўзи тўрт кунлик”. Хўш, шундай экан, берилган умримиз, ризкимизга шукур қилаямизми? Болаларимиз бўла туриб, оғина кайфу сафони деб, умр йўлдошимизга хиёнат қилиб болаларимизнинг ризку рўзини нопок аёлларга сарф қилиб, нимага эришаямиз? Харом ҳариларга боримизни тикиб, келгусида рўзгоримизни бузиб, жондан азиз умр йўлдошимизни қон қақшатиб, болаларни етим қилиб, халқ орасида беобрў бўлиб қолмаямизми?

Қўшни қишлоқдан бир йигит ёши 35ларга борганида, фарзандлари, хотини, ховли-жойларини ташлаб, Вобкент туманида бир жувон билан яшай бошлади. Ёши элликка боргач, қўлидан бир иш келмаганидан сўнг, яна ўз уйига қайтиб келди. Баланд бошини ҳам қилиб, болалари ва хотинидан кечирим сўради. У кетган 15 йил орасида эса аёли фарзандларини турмушга чиқарди, ўғилларини уйлантирди... “Эгилган бошини қилич кесмайди”, деганларидек, аёли турмуш ўртоғини кечирди.

Бундай воқеалар ҳаётда ниҳоятда кўп учраб туради. Энди ҳақли бир савол тугилади. Айб эраклардами, хотинлардами?

Иккаласида ҳам айб бор, деб ўйлайман. Соф виждонли эрак зинодан кўрқади.

Кизим Ойдиной! Сен кўп хафа бўлаверма. Эринг ҳозир ўша аёл билан юрган бўлса ҳам, сен оғир-босиқ бўл. Аёл телевидениеда ишлар экан. У яхши-ёмонни телевидениеда тарғибот қиларкан-у, бизроқ ўзи эракларни йўлдан урар экан-да!

Майли, сабр-бардошли бўл. Ҳозир 2 фарзандинг билан ажралсанг, қаерга борасан? Отанг яхши инсон экан. У кишини ҳам кўп безовта қилма. Чиданг. Ҳаммаси ўтиб кетади. Турмуш ўртоғингга ҳам Оллоҳим инсоф берар. Сен шу иккита фарзандинг учун яшагин. Халқимизда, “Бир дон а нўхати деб бир киши, бир ҳовуз сувни ичган экан”, деган бир гап бор. Шу жонингдан ҳам азиз фарзандларингни етим қилмаслик учун, ажралма. Эрта-индин фарзандларинг улғаяди. Уларни меҳнатсевар, ватанпарвар, меҳр-оқибатли қилиб ўстиргин. Уйинг-жойинг, яшашинг яхши экан, шукур қил. Болаларинг меҳрини ҳис қилсанг, шунинг ўзи сенга кифоя. Оллоҳим эрингга ўзи инсоф берсин.

Ғайбулла АБДУЛЛАЕВ,
Бухоро вилояти,
Ғиждувон тумани.

Ойдиной! Инсонга ҳаёт бир маротаба берилди. Бу гўзал ҳаётдан оқилона фойдалана билиш керак. Шоирларимиз аёлларни дунёдаги энг гўзал сифатлар билан таърифлайдилар - сабрий, матонатли, диёнатли ва ҳоказо... Мен эрак кишининг кўчадан меҳр излашига ёки бошқа аёлни ёқтириб қолишига уйдаги аёл сабабчи деб билмаман. Биз аёллар эрларимизда сал ўзгариш сезсак, дарҳол ўринни бошқа қилиб оламиз, аччиқ-тирсик гаплар қиламиз. Ёки гаплашмай кўямиз, ё ишдан келишига қовоғимизни солиб, жанжал чиқаришни хоҳлаймиз. Бу қилимиз билан гўёки аламимизни олиб, хуморимиздан чиққан бўламиз. Аслида эса турмуш ўртоғимизни оиласидан, ўзимиздан ва болалардан бездир-ришга сабабчи бўламиз. “Аёл киши эри учун ҳам она, ҳам рафиқа, ҳам дўст бўлсагина у бошқаларга қиё ҳам боқмайди”, деган экан шоирларимиздан бири.

Эрингизни ўз ҳолига қўйинг, яхши гапиринг, уйингизни орасида тутинг, болаларингизни уст-бошини тоза тутинг, ўзингизга оро беринг. Ишга кириб жуда яхши қилибсиз. Иш билан машғул аёллар бекорчи ҳаёлларга бормайди. Дўстларингиз билан учрашинг, ўйин-кулгу қилинг. Илоҳи бўлса, ўша аёл ҳақида ўйланг. Шу аёлнинг кўрсатуви бўлишини биласиз. Ўша вақтда телевизорни бошқа каналга олиб қўйинг. Агар эрингиз кўнмаса, бошқа хонага чиқиб, бирон ёқтирган қўшигингизни қўйиб, болаларингиз билан рақсга тушинг. Ҳозир хар бир оилادا DVDлар бор. Эрингизни ишдан келишига ширин таомларни тайёрлаб қўйинг.

“Яхши гап билан илон индан чиқади”, деган нақл бор. Ажабмаски, эрингиз сиздаги бу ўзгаришларни кўриб, яхши томонга ўзгарса... Ўша аёл сепадиган духини ишлатманг. Чунки эрингизни у билан бирга ўтказган вақтларини эсига соласиз.

Эр-хотин бирга яшагандан кейин севги кўникмага айланиб қолади. Бир-бирини

яхши-ёмон томонларини кўради. Ёш ўтаверган сари аста-секин қизиклашиб йўқолади. Аёл кишига нозланмиш, эркаланишлар эриш туюлади. Эрак киши бўлса, аёлда бу хислатлар бир умр бўлишини хоҳлайди. Бундай хислатни эса ўзга аёллардан излай бошлайди.

Менинг сўзларимга амал қилсангиз, албатта оилангиз бекаму кўст, бут бўлиб, бахтли ҳаёт кечирасиз. От айлангиз қозигини топади. Сиз кечирини билсангиз бўлгани. Орани очик қилишни ҳаёлингизга келтирманг, болаларни етим қиласиз. Бўлар-бўлмасга сиқилманг, бошингизга касаллик орттирасиз, биласиз, эракларга касал аёллар ёқмайди.

Оллоҳ берган умрдан нолий-вермай, бераётган неъматларидан фойдалангиз қилинг. Устингиз бут, уйингиз, болаларингиз бор, энг асосийси - эрингиз ёнингизда, сизни ташлаб кетгани йўқ. Ҳеч қачон тушқунликка тушманг. Сизга бахт тилайман.

Р. ХИДИРОВА,
Сирдарё вилояти.

Кизим Ойдиной! Балки эрингиз сиздан топмаган муҳаббат туйғуларини шу аёлдан топгандир. Мен доим бирорта одамдан хафа бўлсам, аввало, ўзимнинг камчиликларимни ўйлаб иш тутаман. Қизгинам, буни ҳаёт, дейдилар. Эрингиз топганини оиласига сарф қилса, бундай эрларнинг қадрига етиш керак. Агар улар адашган бўлсалар, тўғри йўлга солиб олишга ҳаракат қилиш керак. Оилани сақлаш, яхши, бахтли фарзандлар ўстириш сизнинг вазифангиз. Дунёдаги энг ёмон нарса ёлғизлик, фар-

зандларнинг тирик етим бўлишидир. Оилангизни сақлаб қолиш учун эрингизга янада меҳрибон бўлишга ҳаракат қилинг. Вақт ўтади, инсон қарийди, ёшлиқ ўтиб кетади. Ана шунда кўз очиб кўргангиз қадри билинади. Эрингизда у аёлга нисбатан қизиқш тезда сўнади. Ишга кириб жуда яхши қилгансиз, уйда ўтириб, ҳаёлларга берилиб кетгандан кўра, ишда яхши одамлар орасида бўласиз.

Ғайнокамол АБДУЛЛА қизи,
Тошкент шаҳри.

ТАБРИКЛАЙМИЗ

Онажонимиз
Ҳадача
ҲАМИДУЛЛАЕВА!
Сизни таваллауд
кунингиз билан
табриклаймиз.
Умрингиз узок
бўлсин. Эзгу ти-
лақларингиз рўё-
га чиқсин!
Оила аъзоларингиз,
набираларингиз.

Азиз онажоним **ТИЛАЖОН** ва
отажоним **МУХТОРЖОН ИНОЖОНОВ!**
Туғилган кунларингиз билан табрик-
лаймиз. Сизларга узок умр, соғлам-
саолатлик тилаймиз. Бахтимизга бор
бўлинглар.

Жаҳонгир Иноғомов,
Бўстонлиқ тумани, Сижак қишлоғи.

Хурматли Баҳромжон **СОЛИЕВ!**
Сизни муҳал ёшингиз билан табри-
клаймиз. Узок умр, соғлам ва бах-
ту саодат тилаймиз.

86633 - сонли ҳарбий қисм жамоаси,
Самарқанд шаҳри

ЛОБАР синглим!
Сени туғилган кунинг билан табри-
клайман. Соғ бўлгин. Ҳаётинг нур-
ли кунларга бой бўлсин!
Опанг Дилрабо

Онажонимиз
Тамара
МИХАЙЛОВНА
Табаррук 60
ёшингиз билан чин
юракан табрик-
лаймиз. Сизга узок
умр, бахт-саодат
тилаймиз. Фар-
заналарингиз, не-
вараларингиз бахтига бор бўлинг.

Фарзандаларингиз

Азизимиз
НАСИБАЙ!
Сени туғилган ку-
нинг билан қут-
лаймиз! Узок умр,
бахту саодат ва
соғлам тилаймиз.
Махмуд поччанг,
жиянларинг.

Азиз онажонимиз **МУЯССАР БОНУ!**
Таваллауд кунингиз билан табрикла-
ймиз. Бахтимизга умрингиз узок бўлсин!
Тўйларимизга бош-қош бўлиб юринг.
Оила аъзоларингиз.

Отажонимиз **ШАҲОБДИН ШОЙСУПОВ!**
50 ёшга тўлишингиз билан табрик-
лаймиз. Онажонимиз **Наимахон** билан
қўша-қариб юринглар.
Эҳтиром билан фарзандаларингиз.

2006 йилнинг ёзида тўсатдан бир
бўлмағур гап натижасида бир йўла
ҳам ишимдан, ҳам жамоадаги
дўстларимдан айрилиб, чуқур туш-
кунликка тушиб қолдим. Ҳаётга
қизиқишим сўниб, яшашни истамай
қолдим. Арқон ва пичоқлар тинмай
хаёлимда айланаверса-да, оғриқдан
қўрққаным учунгина уларни ишга
солмадим. Лекин бир куни тасоди-
фан бир газетада уйку дорисини кўп
миқдорда истеъмол қилиб, уйғон-
май жон таслим этган инсон ҳақида
ўқиб, тўғриси, унга ҳавасим ортди.
Шу ҳаёллар билан юрган кунларим-
нинг бирида жазирама иссиққа
карамай, қаттиқ шамоллаб қолиб-
ман. Чилла бўлса-да, гоҳ совуқ қота-

ўзимни тутолмай йиғлавордим.
Сиз ниманиям тушунардингиз, ака!
Чарчадим! Ҳаммаси жонимга те-
гиб кетди. - Шундай деб, унинг
қўлларидан чиқишга интилгандим,
у иккала қўли билан елкаларимдан
маҳкам тутиб, қаттиқ икки-уч сил-
таган эди, миямдан гўёки оғир бир
юк тушди-ю, шу ондаёқ неча кун-
лаб азоб бераётган бош оғриғи
йўқолди. Акам эса сал юмшаб:
- Нима, шу ишинг билан муаммола-
ринг ҳал бўлармиди? Ўзингни аяма-
санг ҳам бошқаларни ўйласанг-чи,
- деса, мени баттар баҳира кетдим:
- Кимни ўйлайман, кимни?
Ўзингиз айтинг, кимга менинг ке-
рагим бор эканки, уни ўйласам?
Ҳеч кимга керак
эмасман!!
- Сен менга ке-
раксан! - шу сўзлар
билан акам мени

ЖОН АЗИЗ - ЖАҲОН ИЧРА

ман, гоҳи алангада ёнган-
дек ёнаман. Адам билан
ойишоним меҳмонга кетиш-
ган эди. Танамни титроқ
босиб, музлай бошлаган
эдим, ётоқхонамга кириб,
қўрпага бурканиб олдим.
Зум ўтмай вужудим ёна
бошлади. Худди саҳрода
қолган одамдек ичим
қизиб, сувсирай бошла-
дим. Шунда ўтган йили

маҳкам бағрига босди. -
Мен қайтиб келишимни
наҳотки билмасанг? Вақ-
ти келиб ҳамма марҳум-
лар қатори мен ҳам ти-
риламман. Ўшанда маҳ-
шарда ҳаммангизни ол-
димда кўришни жуда-
жуда истайман. Лекин
билиб қўй, ўз жонига
қасд қилганлар ўзгани
ўлдирганлар сингари ҳеч
ёзда дўстларимиз билан дам олиш-
га борган Чирчиқ шаҳридаги

«Ором» чўмилиш ҳавасидаги муз-
дек сув ёдимга тушиб-ю, борлигим
билан ўша ерга интилдим. Уйланиб
ўтирмасдан ўрнимдан турдим-у,
қир-адирлар оша пиёда ўша ерга
йўл олдим. Янтоқзор-у, тиканларни
босиб қанча юрганимни билмай-
ман, бир маҳал баланд қоя устига
қелиб қолибман, пастиди эса
«Ором» сувлари тўлқинлар ичра шо-
вуллаб қоя тошларига урилар
эмиш... Ҳароратим ошгандан ошиб
борапти. Шифони фақат шу сув-
дан топаман, лекин баланддан ўзим-
ни ташлашга қўрқаяпман. Охири...
«Бўлган бўлар...» деб кўзимни чирт
уюмди-да, икки-уч қадам ортга таш-
лаб, бор шахдимни йиғиб, энди
югуриб ўзимни қоядан пастга таш-
ламоқчи эдим, орқамдан кимнинг-
дир ялангоёқ чопиб келаётган
қадамларини эшитдим. Орта
қарадгайим улгурмадим, югуриб кел-
ган одам мени маҳкам ушлаб:

- Эсингни еб қўйганмисан? Нима
қилаётганингни ўйласанг-чи, ахир
ўлиб қолсан-ку! - деб бақирди.
Қарасам, бу менинг тўнғич-Озод
акам. У 1997-йили 21 ёшида бахт-
сиз ходиса туфайли ҳалок бўлган
эди. Уни қўриб, аввалига тилим ка-
лимага келмади. Кейин эса:
- Қўйворинг мени! Бу менинг
ишим, аралашманг! - деб додлаб,

қачон тирилмайди. Улар жаҳан-
намга равона бўлиб, абадий йўқ
қилинади. Ҳақ берган умрни
фақатгина ўзигина қайтиб олишга
ҳақли. Бошқа ҳеч бир бандасига у
бундай ҳуқуқни берган эмас! - деб
таъкидлаб, кўз ёшларимни артиб,
пешонамдан ўпди. Кейин кўзла-
римга тик боқиб:

- Сизни қутаман, деб менга сўз
бер. Нимаки бошингга тушмасин,
доим мени ўйла. Агар мени яхши
қўрсанг, соғинсанг, қутсанг, ҳамма-
сини енгиб чиқасан! - деди-да,
жилмайиб, секин узоқлаша бошла-
ди. Мен эса жон-жаҳим билан:
- Акажон, тўхта, мени ташлаб
кетманг! - деб ёлвориб, унга интил-
дим-у... Муқаддас китобни варақ-
лаб ўтириб, ҳазрати Сулаймоннинг:
- «Ўғлим! Андуҳга кўмилиб кетсанг
ҳам «Хаётдан тўйдим!» дейишга ҳеч
қачон шошма! Ҳаётга тўймай, ғани-
матликка мажбуран бўйсинганлар-
га разм сол: Яшашдек лаззатга
яна мушарраф бўлармикансан?»
деган сўзларга кўзим тушди.
Ха, азизлар, ҳаёт инсонга бир мар-
тагина бериладиган имконият. Шу
имконга етганлар бор, етмаганлар
бор. Уни қўлдан чиқариб, нимага эри-
ша оламиз? Жон азиз - жаҳон ичра!
НАРГИЗБОНУ

ОНАЖОНИМ - ОҒТОВИМ

Жаннат оналар оёғи остидадур, деб
бежиз айтишмаган. Чунки дунёда она-
дек азиз инсон йўқ. Қалбингиз ғам-қай-
ғуга тўлиб кетганда, онанинг кўсига бош
қўйсангиз, ҳамма нарсани унутасиз.

Онажоним Дўстмуродова Ойна оддий
қишлоқ аёли, лекин шунга қарамай эз-
ко, билимдон. У китоб, газета-журнал-
лар ўқишни жуда яхши кўра-
ди. Болалигимдан кузатганман-

ким қайнона-келин демасди. Уларнинг
орасидан бирор марта гап қочганимни
эслай олмайман. Момом етти йил тўшак-
да михланиб ётди. Онам момомни авай-
лаб, парвариш қилди. Бутун қишлоқ аҳли
онамнинг бардошига қойил қолган. Онам
баҳор фаслини яхши кўради. Балким ба-
ҳор ойида туғилгани учунми, айниқса,
баҳор гулларини севади. Хов-
лимизга ҳар хил гуллар экади.

Онамга шундай дегим келади:
- Азиз онажон! Ўн фарзандни оқ ювиб,
оқ тараб ўстирдингиз. Борлигингиз биз
учун катта бахт. 13 апрел куни 63 ба-
ҳорни қаршилайсиз. Умрингиз узок
бўлсин, доимо бизга суяк бўлинг.

Гушода **БОБОЕВА,**
Қашқадарё вилояти,
Қамаши тумани, Қорасув маҳалласи.

ОҚ ОТ - МАРТАБА ЭКАН...

Бир куни кечкурун ҳар доимгидан кўра
кечроқ ухладим. Тонгга яқин бир туш
қўрибман, тушимда мактабимиз дирек-
тори оппоқ отда савлат тўкиб ўтирган
эмиш. Дарога кечикаётганим
учун тушимни таҳлил қилиб
ўтирмадим-да, йўлга тушдим.
Ўқиш билан бўлиб, бу воқеа
хаёлимдан кўтарилибди.

Орадан бир неча кун ўтган, мактабга
борсам, ҳамма ёй-да дув-дув гап: «Дирек-
торимиз туман халқ таълими бўлими му-

дир ўринбосари этиб тайинланганмиш...»
Бу гапни эшитиб, кўрган тушим ёдимга
тушди. Демак, оқ от - мартаба белгиси,
уни минган одам эса мансабдор бўлар
экан. Бу воқеадан сўнг мен яна
бир бор: «Тонгга қўриган туш,
албатта ихобат бўлади», деган
нақлга ишонч ҳосил қилдим.

Дилдора **ЮНУСОВА,**
ЎзДЖТУ Халқаро
журналистика факультети талабаси.

КҮЙ (21.03 — 20.04). - Ҳафта күй
буржидагилар учун нихоятда омадли.
Сафарга чиқишингиз эҳтимоли бор.
Ҳаётингизда кўп янгиликлар бўлади.

СИГИР (21.04 — 21.05). - Ҳафта
давомида жиддий ҳужжатларни рас-
мийлаштириш билан шуғулланасиз. Банклар
билан шартнома тузишингиз мумкин.

ЭГИЗАКЛАР (22.05 — 21.06).
- Шахсий ҳаётингизни изга солишга
оид имкониятлар пайдо бўлади. Ўйлаб
иш тутмасангиз анчагина чиқимдор бўласиз.

КИСКИБАҚА (22.06 — 22.07).
- Бу ҳафтада оилавий муаммоларга
унча кўп эътибор қилманг. Ўз келажа-
гингиз учун қайғуринг. Берган ваъдангиз-
ни аниқ бажаринг.

МУН
НА
Ж
Ж
И
М
ЛАР

АРСЛОН (23.07 — 23.08). - Кўп меҳ-
нат қилишингизга тўғри келса-да, ҳафта
жуда унумли бўлади. Чоршанба куни қизи-
қарли учрашувлар билан ўтади.

БОШОҚ (24.08 — 23.09). - Ҳафта
давомида анча зўриқасиз. Лекин қутил-
ган натижага эришасиз. Қўлингизга кат-
та маблағ тушади.

ТАРОЗИ (24.09 — 23.10). - Янги
ҳамкорлар билан шартнома тузиш учун
омадли ҳафта. Бу янги лойиҳа устида
қаттиқ иш олиб боришингизни талаб этади.

ЧАЁН (24.10 — 22.11). - Осийишта-
лик билан ўз ишларингизни амалга оши-
радиган ҳафта. Кўпроқ ўз соғлигингизга
эътибор қаратганингиз маъқул.

БА
Ш
О
РА
ТИ

ЎКОТАР (23.11—21.12.). - Жид-
дий ишга киришасиз. Ўйда ҳам, ишда
ҳам ўзингизни назорат қилишга интилинг.
Эски буюмларингизни ташлаб юборинг.

ТОҒ ЭЧКИС (22.12—20.01). - Ҳаф-
танинг бошланишида жуда кўп ишлар-
ни амалга оширасиз. Шунингдек,
маблағга оид муаммоларингиз осоқ ҳал
бўлади.

ҚОВҒА (21.01 — 18.02). - Янги
иходий ишларни амалга оширишга
киришасиз. Ҳафтани ҳушқайфиятда,
унумли меҳнат билан ўтказасиз.

БАЛИҚ (19.02 — 20.03). - Хизматин-
гизга оид муаммоларни ҳал қиласиз.
Яқинларингизнинг эътиборида бўласиз.
Шанба куни кўнглили харидлар қиласиз.

чоғу ширинликлар олиб қайтар-дингиз.

Қашқадарё вилояти Китоёб шаҳар геология кидирув экспедициясида узок йиллар ишладингиз. У ердан кўплаб чин дўсту ёру биродарлар орттирдингиз. Тоғу тошларда, чулу биёбонларда саратон жазирамасида, қиш аёзида саҳролар кездингиз, у ерларда содир бўлган қизиқ-қизиқ воқеаларни тўлиб-тошиб сўзлаб берардингиз.

"Узгирселехоз" институтида бош мутахассис бўлиб ишлаган йилларингизда қанча лойиҳалар, қишлоқ қурилишлари,

ўғил ёнида тўртинчи ўғлимиз бўлди. Қизингизни севиб, ардоқлаб бизнинг ҳурматимизни жойига қўйиб келмоқда. Сиз билан беармон яшаб турган эдик. Бири-бирдан ширин ўнта набирамиз атрофимизда чуғурлашиб, кичиналари тиззангизга чиқаман, деб сизни талашиб йиғлашарди. Уйимиз бозор эди. Қорнимиз тўқ, эғнимиз бут эди. Энди ўйлаб қарасам, бахту бекам эгаси бўлиб яшаётган эканмиз. Шеър ёзсам, унинг биринчи ўқувчиси сиз бўлардингиз.

Менинг кўнглим хотиржам - эшик очиб уйга кирсам, уй тўрида сиз бўлардингиз. Қани ўша бахт тўла хотиржам кунларим! Қани ўша сиз билан ўтган бебаҳо, сермазмун кунларим, қани ўша меҳр билан термулган чиройли нурли кўзлар! Қани ўша истараси иссиқ, нур тўла чехра!

САДОҚАТ ВА ИШОНЧ БИЛАН...

(42 йиллик турмуш ўртоғим
Суннатилла Шукуровни эслаб)

Бу сатрларни ёзиш мен учун осон кечмади. Ахир, оз эмас, кўп эмас 42 йил бирга яшаган, суянган тоғим, гуллаб, яшаб барқ уриб турган боғим, тоғдай таянчим - мен учун азиз бўлган суюкли Инсонни йўқотдим.

Ёзаётган, сиз билан бирга кечган дамлар, елиб-югуриб биргаликда рўзгор тиклаганимиз, фарзанд кўрган-даги шодумонлик, тўю томошалар... кўз олдидан кино лентадаги бир-бир ўтмоқда.

Сиз сув ҳўжалиги техникумида ҳўжалик ишлари бўйича директор ўринбосари бўлиб ишлаганингизда ишингиз шунчалар кўпайиб кетдики, бош қашма-га қўл тегмади. Қишлоқ ҳўжалик вазирлигида қишлоқ қурилиш бўлимида ишлаганингизда эса хизмат сафарлари кўпайди. Биз фарзандларингиз билан йўл пойлаб, сизни кутардик. Қайтган кунингиз уйимиз тўйхонага айланарди. Сиз ҳам салобатли, ҳам фариштали ота эдингиз. Сиз бир қучоқ ўйинчоқлар, ўғилларга велосипед, қизингизга кўғир-

янги бунёдкорликлар тикланишига озмунча хисса қўшдингизми!

Сиз ишга шу даражада берилган эдингизки, сиз учун иш соатлари чегара билмасди, то қўлингиздаги ишни тугатма-гунча тонгми, тунми фарқи йўқ эди.

Адажониси, қай бирини эслай, гоҳ уришдик, гоҳ талашдик, гоҳ аразлашдик, аммо бизни садоқат ва бир-биримизга бўлган ишонч ҳаммаша суяб турди. Кўз қарашдан бир-биримизни тушуниб олардик. Эшикдан "Онанг қани?" - деб кириб келардингиз. "Шу ерданман, келдингизми", - дердим пешвоз чиқиб.

Ҳаммага яхшилик қилишни, ҳаммага ёрдам беришни истардингиз.

Адаси, сиз билан биргаликда паст тушиб, баланд чиқиб уч ўғилни уйлантирдик, қизни турмушга бердик. Оллоҳга минг-шукрлар бўлсинки, ҳар учала келинимиз ҳаёли, иболи, уйим-жойим деб тирмашадиган. Бор-йўққа чидайдиган, сабр-қаноатли чиқишди. Куёвимиз эса уч

Қани ўша мен таянган, ҳеч нурамас деб ўйлаган қоя! Мен йиғламай ким йиғласин, адажониси. Ичим ўртаниб, кўз ёшларим булоқдай тошиб сизни - азиз суянганимни кўмсайман. Яна ўзимга далда бераман. Йўқ, сиз ўлмагансиз! Сиз жисмонан йўқ бўлганингиз билан, ҳам руҳан, ҳам маънан биз билан биргасиз. Уй тўридаги ўрнингиз ардоқда. Мўътабар ва доно ўғитларингиз, жон қуйдириб қойишларингиз, эркалашларингиз, берган тарбияларингиз дилимизда. Биз яшар эканмиз, сиз ҳам яшайсиз! Ёққан чиронингиз кеча-кундуз порлаб туради, адажониси. Ўлим бизни ажратгани билан ҳаёлан доим биргамиз. Йўқса, бизга ҳам ҳаёт йўқ! Энди фарзандларингиз, куёвингиз, келинлар, набиралар от босмаган йўлларни той бўлиб, босиб ўтишсин, сўнгги сўзни айтиш қанчалар оғир, азиз адажониси, тинч бўлинг, Оллоҳ раҳматига олган бўлсин, авлидо!

Мухаббат ТУРБОВА

ЧИРОҒИ ҲАМИША ЁНИК

- Туғилиб ўсган ҳовлимиз мисоли бир боғчага ўхшайди, - ҳикоя қилади кенжа ўғил Шавкатхон. - Тошкентда бодом ўсмайди, дейишди, бизнинг ҳовлимизда бодом шигил мева қиларди. Ўша пайтларда фақат бизникида хурмо дарахти бор эди. Уларнинг ҳаммасини дадам ўз қўллари билан эканлар. Кейинчалик етти фарзанд улғайиб, уйли-жойли бўлганимиздан сўнг бизнинг хонадонларимизга ҳам Шредер номли боғдорчилик, узумчилик ва виночилик илмий ишлаб чиқариш бирлашмасидан ҳар хил мева дарахтларини олиб келиб ўтқазиб берганлар. Баракали қўлнинг ҳосиятиданмикин, дадам эккан олхўри дарахтларининг ҳамма меваси қўшалок бўлади.

Зоирхон Жалилов фарзандларини жуда ёшлигидан китобга, адабиётга муҳаббатли қилиб ўстирди.

-Дадам жуда кўп китоблар олиб келардилар, - деб эслайди Ферузахон. -Тўғри, уларнинг ҳаммасини ўқиб чиққан ҳар доим ҳам вақтлари бўлмасди. Лекин биздан ўша китобларнинг мазмунини сўрардилар. Ҳозир ҳаммамизнинг уйимиздаги энг катта бойлигимиз - китоблар. Дадам, ҳатто 8-синфи битириб, уруш йилларида ўқиш давом эттиришга имкониятлари бўлмаган оймни ҳам ашаддий китобхонага айлантирганлар.

Зоирхон Жалиловни элга суюкли, ҳурматли қилган фазилатларидан бири самимийлиги, одамшинавандаллиги эди.

- Ўша пайтларда кўпчилик оилавий муаммоларини ҳал қилишда ёки маслаҳатли ишлари бўлса ҳам дадамнинг олдларига келишарди, - деб хотирлайди Авазхон. - Дадам айвонимизга чиройли жой қилдириб ҳар бир одамни ноумид қайтармасдилар. Буни уларнинг кайфиятидан сезиш қийинмасди.

Фарзандларнинг ҳаммаси олий маълумотли мутахассис бўлиб етишдилар. Аммо улардан бирортаси ҳам "фалончи раиснинг боласи" эканлигини айтишига руҳсат йўқ эди.

Аёлнинг, онанинг улуғлигини, чин эъзозни фарзандлар жуда ёшликлари-дан бошлаб ўз оталаридан ўргандилар.

- Менга вазифаси фақат уй юмушларию бола боқиш бўлган аёл деб қарамасдилар, - деб миннатдорчилик билан эслайдилар Маъфиратхон ойи. Меҳмонга, дам олишга борсалар, албатта бирга олиб кетардилар. Ярашлик қийиниб, сочларимни чиройли турмаклар юришимни хоҳлардилар. Бир куни қизиқ бўлган: дам олиш уйига бергандик, сартарош хотин чақириб йўқ дейишимга қарамай, сочимни ажабтовур турмаклар қўйди. Билсам, дадаси унга шуни тайинлаган эканлар. Ноқулай бўлса ҳам, дадасининг сазаси ўлмасин, деб кўнгириғу жингалаклар қилиб шиширилган соч билан ташқарига чиқдим. Мени кўрдилар-у, ахволимни тушундилар шекилли: "Майли, майли, ўз билганингизча қилинг", -дегандилар.

Бугун Зоирхон Жалиловнинг фарзандлари ўқитувчи, шифокор, муҳандис, иқтисодчи, ветеринар, фермер бўлиб элга хизмат қилишаяпти.

Ҳаётдан эрта кетган Зоирхон Жалиловнинг қалблардаги ёрқин хотираси - ёниқ чироғи шулар эмасми?..

Мухтарама УЛУҒ,
Республикада хизмат кўрсатган
маданият ходими

Тошкент туманининг собиқ Охунбобоев номли жамоа ҳўжалиги худудида яшовчи ёши улўғлар 1963-1988 йилларда ҳўжаликка раҳбар бўлган Зоирхон акани ҳамон эҳтиром билан эслайдилар. Қишлоқдаги энг ката мактаб, ҳаммом, Иккинчи жаҳон урушида ҳалок бўлганлар хотирасига ўрнатилган ёдгорлик қурилишида ташкилотчи, раҳбар бўлганди.

- Янгиликка ўч одам эди, - деб эслайди туман меҳнатни муҳофаза қилиш ва ижтимоий ҳўмаю бўлими бошлиғи Рустам Акбаров. - Бир йили Болгарияда бўлиб келди. Сафардан катта дафтарни тўндириб қайтди. У ернинг экинлари, мева-чевалари, об-ҳавосига ҳўзилганди. Ўша йили ҳўжаликда биринчи марта пленка остига экин экиб, ҳар йилгидан эрта қўчатлар етиштирдик.

- Зоирхон ака ҳўвли-жойлар гулзор, мевазор, соя-салқинли дарахтзор бўлиши учун одамларни рағбатлантирарди, - дейди шогирди Искандар Фозиллов. - Неча ўн йиллар давомида қаровсиз ётган қабристонларни ҳам обод қилиб, кексаларнинг дуосини олган.

ЭЪЛОНЛАР АБДУРАҲМОН

хусусий шифохонасида

ТОМОҚ, ҚУЛОҚ,
БУРУН СОҲАСИ БЎЙИЧА
ҚУЙДАГИ КАСАЛЛИКЛАР:

1. Гайморит, фронтит, этмоидит, стеноидитни пункциясиз даволаш усуллари.

2. Аллергик вазомотор ринитлар.

3. Йирингли ва йирингсиз отитлар. Эшитишнинг пасайиши ва қулоқдаги "тиқилиш хисси", сабаби аниқланмаган йўтал.

4. Болаларда тез-тез учрайдиган ларингит, овознинг бузилиши ва томоқдаги "тиқилиш хисси", сабаби аниқланмаган йўтал.

5. Лор аъзолари яллиғланиши касалликларини лазер билан даволаш.

6. Танглайдаги бодомсимон без олиб ташланганидан сўнгги фарингитлар.

7. Шалпангқулоқлики, буруннинг ташқи кўриниши ва бурун деворини жарроҳлик йўли билан даволаш самарали усуллар билан бажарилади.

Манзил: Тошкент шаҳри,

Чилонзор мавзеси, 17, 32-ўй.

Телефон: 276-85-86, 116-88-02.

Мўлжал: "Чилонзор" метроси бекатидан "Собир Раҳимов" метроси томонига 500 метрча юрилиб, ўнгга бурилади.

Торт, пиширик, таом ва салатлар тайёрлашни тез ва арзон нархда ўргатаман.
Тел: 170-18-86

"ЛОРА-ЛЮКС" тўй қўйлаклари салонининг эшиклари келиношлар учун доимо очик!

МАНЗИЛ: метронинг "Халқлар дўстлиги" бекати, Олмазор даҳаси, 7-ўй, 32-хонадон.

Телефон: 395-59-49.

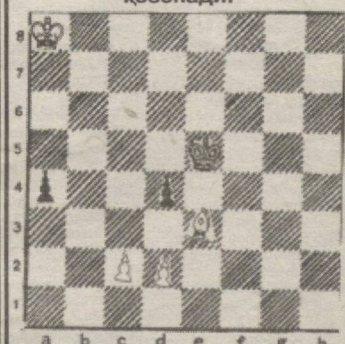
Марҳамат қилинг!

Бектемир тумани ҳўқимиятидан БОБОБЕКОВ ЗОКИР ИБРАГИМЖО-НОВИЧга 2007 йил 9 февралда Матбуот таркатувчи корхоналарга хизмат кўрсатиш учун берилган (х/т 02-00755, 02-00438) рақамли гувоҳнома йўқолганлиги сабабли БЕКОР қилинади.

Юнусобод туманида фаслият юритаётган "ISTIQOL - BAHAYOT" хусусий фирмаси ўз фаолиятини тугатади. Даволат 15 кун давомида қабул қилинади. Тел: 397-69-55

Собир Раҳимов тумани 309-сонли Шарқ тиллари лицейи томонидан ЮЛДАШЕВА ФАРИДА АБДУРАХИМОВНАга 1994 йил берилган №А 416256 рақамли шаходатнома йўқолганлиги сабабли БЕКОР қилинади.

Оқлар бошлаб, галаба қозонади.

Анвар ИНОКОВ,
шахмат шарҳловчиси.

ДУШАНБА 16

O'ZBEKISTON

6.00 "Ассалом, Ўзбекистон!"
8.00-8.45 "Тахлилнома".
8.50 Олтин мерос.
8.55 "Олам ва одам" дастури: "Шопен".
9.50 "Вук". Мультфильм.
11.00 "Ахборот".
11.15 "Қаллик ўйин". Ўзбек миллий академик драма театрининг спектакли. 1-қисм.
12.45 "Қаллик ўйин". Спектакль. 2-қисм.
13.40 Олтин мерос.
14.00 "Ахборот".
14.20 "Олам ва одам" дастури: "Қусто командасининг сув ости саргузаштлари".
15.10 "Ҳаёт манзаралари".
15.20 "Ватанпарвар".
16.20 "Одами эрсанг".
16.40 "Болалар сайёраси".
16.40 "Эртақлар - яхшиликка етаклар".
17.00 "Ахборот".
17.15 Олтин мерос.
17.25 "Олтин водий усталари".
18.00 "Оханглар оғушида".
18.10 "Ошин".
19.15 "Молия ва банк хабарлари".
19.30 "Ахборот" (рус).
20.05 "ТВ шифокор".
20.10 "Оила ришталари".
21.00 "Ахборот".
21.40 "Янги оханглар".
22.00 "Икки тақдир". Теле-сериял премьераси. Хел-

стон)
22.45 "Қушигимсан, муҳаббат" (SMS, Овоз бериш).
23.00 Миллий сериал: "Алишер Навоий". 1-қисм.
23.35 "Юртим бўйлаб" дастури: "Икки дарё оралиғида".
23.55-00.20 Тунги наволар. "Uzbekistan".
00.25 "Ҳаёт манзаралари".
00.35 "Одами эрсанг".
01.00 "Ахборот". Информацион дастур (рус). (Повтор.).
01.30 Олтин мерос.
01.40 "Ватанпарвар".
02.40 "Эртақлар - яхшиликка етаклар".
03.00 "Чемпион сирлари".
03.20 "Бир ўлка ки".
03.40 Олтин мерос.
04.00 "Ахборот". Информацион дастур. (Такрор).
04.35 "Юртим бўйлаб" дастури: "Икки дарё оралиғида".
04.55 "Ҳаёт манзаралари".
05.05 Миллий сериал: "Алишер Навоий". 1-қисм.

16.00 "ДАВР".
16.15 "Мафтунокор ва бетакор".
16.20 "Келажак гаройиботлари".
17.10 "Кино-SMS". Соврин-ли телемусобака.

17.15 "Journal".
17.35 "Маргилон - 2000 ёшда".
17.40 "Панох".
17.55 "Кино-SMS". Соврин-ли телемусобака.
18.00 "Муъжизавий дунё" маърифий дастури.
18.25 "UzEX хабарлари" (рус ва инглиз тилларида).
18.35 "Ҳазал мулки".
19.00 "ДАВР".
19.35 "Ёмғир симфонияси".
20.10 "UzEX хабарлари".
20.15 "Давр мавзуси".
20.30 "Қўқлам наволари".
20.50 "Муҳаббат дардлари".
21.35 "Ҳасорат".
22.00 "ДАВР".
22.30 "SMS-музыка".
22.45 "Саломея". Сериал.

17.50 Кўрсатувлар тартиби.
17.55 Мультфильм. "Шумтакалар".
18.05 "Телекуррьер - маркет".
18.25 "Анонс".
18.30 "Пойтахт" ахборот дастури.
18.45 "Анонс".
18.50 "Ғадалупе". Теле-сериял.
19.30 "Музыка SMS".
19.50 "Саломат бўлинг" рус/.
20.00 "Пойтахт" ахборот дастури/рус/.

20.15 "Анонс".
20.20 "Автоголы и приколы" 1-қисм.
20.50 "Интервью" рус/.
21.00 "Жозиба".
21.25 "Анонс".
21.30 "Пойтахт" ахборот дастури.
21.45 "Анонс".
21.50 "Телекуррьер - маркет".
22.10 "Аёл қалби".
22.25 "Эслизисми, ёдингиздами?".
22.30 "Пойтахт" ахборот дастури/рус/.
22.45 "ДАВР".
22.50 Кино: "Знакомьтесь, Жо Блек". 1-қисм.
00.15 - 00.20 Хайрли тун, шахрим.

7.00 "Бодрое утро".
8.05 ПроФИНГ.
9.00 "Талкин".
9.30 "Перевертыши".
9.55 "Версия".
10.25 "Детективы".
10.55 Кураш. Ат - Термизий хотирасига бағишланган. халқаро турнир.
11.35 - 12.05 Акробатика. Финал Кубка мира.
16.30 Футбол. Ўзбекистон чемпионати "Локомотив" - "Нефчи".
18.20 "Музыкальный тайм".

18.30 "Хабарлар" (рус).
18.50 "Спортивизм маликалари".
19.10 "Жди меня".
20.00 "Вести".
20.20 "Музыкальный тайм".
20.40 Кураш. Ат - Термизий хотирасига бағишланган. халқаро турнир.
21.30 "Хабарлар" (узб).
21.50 Футбол шархи.
22.10 "Китайская одиссея-2002". Х/ф.
23.45 "Тунингиз осуда бўлсин!".

TV-MARKAZ

07.00 "Премьера" (узб).
07.30 Ўзбек наволари.
08.00 "Премьера" (рус).
08.30 "Сайилгоҳ".
08.45 Мировые хиты.
09.00 Серил "Дети Ванюхина".
10.00 "Сунмас орзулар".
10.40 Ўзбек наволари.
11.00 "Ультрафиолет" х/ф.
12.45 Мировые хиты.
13.30 Ўзбек наволари.
15.00 Теленяня.
15.45 Мировые хиты.
16.30 Ўзбек наволари.
17.30 Мировые хиты.
18.00 "Премьера" (узб).
18.30 Ўзбек наволари.
19.00 "Премьера" (рус).
19.30 Серил "ДЕТИ ВАНЮХИНА".
20.30 Мировые хиты.
21.00 Ўзбек наволари.
22.00 Комедия по понедельникам "ДОМ БОЛЬШОЙ МАМОЧКИ" худ. фильм.
23.45 Миксер.

TV-MARKAZ

07.00 Марказ NEWS (узб).
07.10 Ўзбек наволари.
08.00 Марказ NEWS (рус).
08.10 Мировые хиты.
09.00 Серил "Дети Ванюхина".
10.00 "Премьера" (узб).
10.30 Ўзбек наволари.
11.00 "Дом большой мамочки" худ. фильм.
12.45 Мировые хиты.
13.30 Марказ NEWS (узб).
13.40 Ўзбек наволари.
14.30 Марказ NEWS (рус).
14.40 Мировые хиты.
15.00 Теленяня.
15.45 Мировые хиты.
16.30 Ўзбек наволари.
17.00 "Топ-20".
17.45 Ўзбек наволари.
18.00 Марказ NEWS (узб).
18.10 Ўзбек наволари.
19.00 Марказ NEWS (рус).
19.10 Серил "НЕЧАЯННАЯ РАДОСТЬ" 1-серия.
20.10 Ўзбек наволари.
21.00 "Великолепная семёрка".
21.30 Ўзбек наволари.
22.00 "ЧАС РАСПЛАТЫ" худ.фильм.
00.15 Миксер.

PTV

4.00 "Доброе утро".
8.00 Новости.
8.05 "Малахов +".
9.00 "Агент национальной

4.00 Телеканал "Доброе утро".
8.00 Новости.
8.15 Марианна Вертинская, Иннокентий Смоктуновский в мелодраме "Високосный год".
10.00 "Поле чудес".
11.00 Новости.
11.15 "Понять. Простить".
11.40 "Лолита. Без комплексов".
12.30 "Детективы".
13.00 Другие новости.
13.25 "Контрольная закупка".
14.00 Новости (с субтитрами).
14.15 Криминальная Россия. "Великое противостояние". 2-я серия.
14.50 "Любовь как любовь". Многосерийный фильм.
15.55 "Федеральный судья".
17.00 Вечерние новости (с субтитрами).
17.15 "Жди меня".
18.05 "Татьянин день". Многосерийный фильм.
18.55 "Чужие тайны".
20.00 Время.
20.30 Премьера. "Александровский сад". Многосерийный фильм.
22.15 Ночные новости.
22.30 Теория невероятности. "На роду написано".
23.20 "Гении и злодеи".
23.55 Комедия "Мой криминальный дядюшка".
1.30 Триллер "Рой".
2.00 Время.
2.30 Триллер "Рой". Прод.

10.50 ДЕТЕКТИВ ПО ПОНЕДЕЛЬНИКАМ. Владимир Ильин, Дарья Досталь, Людмила Гурченко, Владимир Стеклов, Лия Ахеджакова и Альберт Филозов в детективном сериале "Горыныч и Виктория".
12.40 ВЕСТИ. ДЕЖУРНАЯ ЧАСТЬ.
13.00 ВЕСТИ.
13.20 МЕСТНОЕ ВРЕМЯ. ВЕСТИ-МОСКВА.
13.40 "Суд идет".
15.00 "Кулагин и партнеры".
15.40 МЕСТНОЕ ВРЕМЯ. ВЕСТИ-МОСКВА.
16.00 ВЕСТИ.
16.10 Елена Яковлева в телесериале "Каменская".
17.05 "Танго втроём". Теле-сериял.
18.00 "Ангел-хранитель". Теле-сериял.
19.00 ВЕСТИ.
19.45 МЕСТНОЕ ВРЕМЯ.
20.05 "Спокойной ночи, малыши!".
20.15 Олег Чернов в телесериале "Катерина".
22.10 ПРЕМЬЕРА. "Городок".
23.15 "ВЕСТИ".
23.35 Торжественная церемония вручения национальной театральной премии "Золотая маска".
1.30 "Синемания".
2.05 "Дорожный патруль".
2.15 Сергей Баталов в фильме "Арифметика любви".
3.40 ВЕСТИ.

СЕШАНБА 17

O'ZBEKISTON

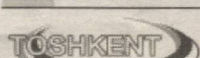
6.00 "Ассалом, Ўзбекистон!"
8.00-8.35 "Ахборот".
8.40 Олтин мерос.
8.50 "Олам ва одам" дастури: "23, 5 даража бурчак остида".
9.15 "Болалар сайёраси": 1. "Уйла, Изла, Тон!" Телемусобака.
2. Мультсериал.
10.50 "Молия ва банк хабарлари".
11.00 "Ахборот".
11.20 "Оила ришталари".
11.55 Самарқанд - 2750.
12.00 "Ахборот" (инглиз).
12.10 "Дунё манзаралари".
12.30 "Дил таронаси".
12.40 "КиноТеатр".
13.05 "Икки тақдир".
13.45 Олтин мерос.
14.00 "Ахборот".
14.20 "Қусто командасининг сув ости саргузаштлари".
15.10 "Ҳаёт манзаралари".
15.20 "Интеллектуал ринг".
16.05 "Одамлардан бири".
16.25 "Болалар сайёраси": 1. "Эртақлар - яхшиликка етаклар". 2. "Бахтли болалик қўқиллари".
17.00 "Ахборот".
17.20 ИИВ хабарлари.
17.35 "Инсон ва саломатлик".
17.55 "Оханглар оғушида".
18.05 "Ошин". Теле-сериял.
19.05 "Сизнинг адвокатингиз".
19.10 "Банк ва мижоз".
19.30 "Ахборот" (рус).
20.10 "Оила ришталари".
21.00 "Ахборот".

21.40 "Қишлоқ ҳаёти".
22.00 "Икки тақдир".
23.00 Миллий сериал: "Алишер Навоий". 2-қисм.
23.20 "Икки дарё оралиғида".
23.40-24.00 Тунги наволар.
00.05 "Минг бир ривоят".
00.10 "Шондан тонгача".
01.00 "Ахборот".
01.30 Олтин мерос.
01.40 "Янги кун".
02.40 "Даврининг боласи".
03.00 "Ахборот" (инглиз).
03.10 "Қишлоқ ҳаёти".
03.30 "Минг бир ривоят".
03.35 "Истеъдод".
04.00 "Ахборот".
04.35 "Икки дарё оралиғида".
04.55 "Минг бир ривоят".
05.05 Миллий сериал: "Алишер Навоий". 2-қисм.

7.00 "ЯНГИ ТОН".
9.00 "Даврининг боласи".
9.15 "Болалар табаскуми".
9.25 "Ёмғир симфонияси".
10.00 "ДАВР".
10.15 "Тафаккур нури".
10.20 "Умр йўли".
10.40 "Интерфутбол".
12.10 "Иш ва наво".
12.20 "Муҳаббат дардлари".
12.55 "Ватаним".
13.00 "ДАВР".
13.15 "Даврининг боласи".
13.30 Мультсериал.
13.40 "Спорт-старт".
13.50 "Маргилон - 2000 ёшда".
13.55 "Кино-SMS". Соврин-

ли телемусобака.
14.00 "ЯНГИ КУН".
15.00 "Чорраҳадаги уй".
Ҳаётини ҳикоялар.
15.30 "Муъжизавий дунё" маърифий дастури.
16.00 "ДАВР".
16.15 "Радиоҳанда".
16.20 "Пойтахт".
16.40 "Самарқанд - 2750 ёшда".
16.45 "Нафосат олами".
16.55 "Кино-SMS".
17.00 "Ватанпарвар".
18.00 "Муъжизавий дунё" маърифий дастури.
18.35 "Ҳазал мулки".
18.45 "ТВ-банк".
19.00 "ДАВР".
19.30 "Омон бўлинг!".
19.35 "Ёмғир симфонияси".
20.10 "JOKER".
20.20 "KINOMANIYA".
20.50 "Муҳаббат дардлари".
21.30 "Қўқлам наволари".
22.00 "ДАВР".
22.30 "SMS-музыка".
22.45 "Саломея". Сериал.

7.30 "Салом, Тошкент!".
8.35 "Ғадалупе".
9.15 "Болалар табаскуми".
9.15 "Жозиба".
9.30 "Телекуррьер - маркет".
9.55 "Аёл қалби".
10.10 "Музыка SMS".
10.35 "Интервью" рус/.
10.45 "Саломат бўлинг" рус/.
10.55 "Туризм ҳақида" рус/.
11.30 - 12.55 Кино: "Знакомьтесь, Жо Блек". 1-қисм.
17.55 Мультфильм.
18.05 "Телекуррьер - маркет".
18.30 "Пойтахт" ахборот дастури.

18.50 "Ғадалупе".
19.50 "Химоя".
20.00 "Пойтахт".
20.20 "Автоголы и приколы" 2-қисм.
20.50 "Репортаж".
21.00 "Жозиба".
21.30 "Пойтахт".
21.50 "Телекуррьер - маркет".
22.10 "Мехрибонлик".
22.30 "Пойтахт".
22.50 Кино: "Знакомьтесь, Жо Блек". 2-қисм.

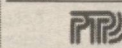

7.00 "Бодрое утро".
8.05 "Малахов +".
9.00 "Хабарлар" (рус).
9.20 "Перевертыши".
9.45 "Хабарлар" (узб).
10.05 "Детективы".
10.35 От спорти. Ўзбекистон чемпионати.
11.00 Акробатика. Финал.
11.30-12.30 Кураш. Жаҳон чемпионати. Қизлар.
18.00 "Болалар спорти".
18.15 "Улоқ-қўқари".
18.30 "Хабарлар" (рус).
18.50 Баскетбол. Кубок Европы. Финал. "Динамо" (Москва) - "Фаненца" (Италия).
19.30 Чемпионат Лигаси қўқиллиги.
20.00 "Вести".
20.20 "Музыкальный тайм".
20.40 "Звезды на льду".
21.30 "Хабарлар" (узб).
21.50 Историческое кино: "Лафайет". Художественный фильм.
1-қисм.
23.00 Футбол. Германия чемпионати. "Бавария" - "Байер".

18.00 "Болалар спорти".
18.15 "Улоқ-қўқари".
18.30 "Хабарлар" (рус).
18.50 Баскетбол. Кубок Европы. Финал. "Динамо" (Москва) - "Фаненца" (Италия).
19.30 Чемпионат Лигаси қўқиллиги.
20.00 "Вести".
20.20 "Музыкальный тайм".
20.40 "Звезды на льду".
21.30 "Хабарлар" (узб).
21.50 Историческое кино: "Лафайет". Художественный фильм.
1-қисм.
23.00 Футбол. Германия чемпионати. "Бавария" - "Байер".

безопасности".
10.00 "Чужие тайны".
11.00 Новости.
11.15 "Понять. Простить".
11.40 "Без комплексов".
12.30 "Детективы".
13.00 Другие новости.
13.25 "Контрольная закупка".
14.00 Новости (с субтитрами).
14.15 Вне закона. "Операция «Красный цвет»".
14.50 "Любовь как любовь".
15.55 "Федеральный судья".
17.00 Вечерние новости (с субтитрами).
17.15 "Пусть говорят" с Андреем Малаховым.
18.00 "Татьянин день".
18.55 "Чужие тайны".
20.00 Время.
20.30 Премьера. "Александровский сад".
21.30 "Детские банды".
22.30 Ночные новости.
22.45 Искатели. "Шелковый путь".
23.35 Ударная сила. "Космический навигатор".
0.25 Х/ф "Мой кузен Винни".
2.00 Время.
2.30 Комедия "Мой кузен Винни". Продолжение.
3.05 Мистический триллер "Поверхность".

10.50 Ирина Розанова, Анна Миклош и Олег Чернов в телесериале "Катерина".
12.40 ВЕСТИ. ДЕЖУРНАЯ ЧАСТЬ.
13.00 ВЕСТИ.
13.20 МЕСТНОЕ ВРЕМЯ. ВЕСТИ-МОСКВА.
13.40 "Суд идет".
15.00 "Кулагин и партнеры".
15.40 МЕСТНОЕ ВРЕМЯ. ВЕСТИ-МОСКВА.
16.00 ВЕСТИ.
16.10 Елена Яковлева в телесериале "Каменская".
17.05 "Танго втроём". Теле-сериял.
18.00 "Ангел-хранитель". Теле-сериял.
19.00 ВЕСТИ.
19.45 МЕСТНОЕ ВРЕМЯ. ВЕСТИ-МОСКОВСКАЯ ОБЛАСТЬ.
20.05 "Спокойной ночи, малыши!".
20.15 РУССКАЯ СЕРИЯ. ПРЕМЬЕРА. Ирина Розанова, Анна Миклош и Олег Чернов в телесериале "Катерина".
22.15 ПРЕМЬЕРА. "Засекреченный Герой Советского Союза".
23.15 "ВЕСТИ".
23.35 ВЕЧЕРНИЙ СЕАНС. Киану Ривз, Дольф Лундгрф, Такеши Китано и Айт-и в боевике "Джонни-мне-моник" (США-Канада). 1999г.
1.25 "Дорожный патруль".
1.45 СЕРИАЛ ДЛЯ ПОЛУНОЧНИКОВ. "Закон и порядок" (США).
2.30 Острозажетный телесериал "Джонни Тиро" (США). 2005г.
3.15 Канал "Евроньюс" на русском языке.
3.40 ВЕСТИ.

4.00 "Доброе утро, Россия!".
7.45 "Ты-феномен! За гранью возможного".
8.45 ВЕСТИ. ДЕЖУРНАЯ ЧАСТЬ.
9.00 "Частная жизнь". Ток-шоу с Владимиром Молчановым и Ликой Кремер.
10.00 ВЕСТИ.
10.30 МЕСТНОЕ ВРЕМЯ. ВЕСТИ-МОСКВА.

ЧОРШАНБА 18

O'ZBEKISTON

6.00 "Ассалом, Ўзбекистон!"
8.00-8.35 "Ахборот".
8.40 Олтин мерос.
8.45 "Олам ва одам" дастури.
9.10 "Болалар сайёраси": 1. "Олтин тож". Телеуини. 2. "Покахонтас". Мультсериал.
10.10 ИИВ хабарлари.
10.25 Д. Зокиров номидаги халқ қўлгалари оркестрининг концерти.
10.40 "Банк ва мижоз".
10.50 "Сизнинг адвокатингиз".
11.00 "Ахборот".
11.20 "Оила ришталари".
12.00 "Ягона оилда".
12.20 "Шахсий фикр".

13.05 "Икки тақдир".
13.45 Ватан ҳақида қўшқлар.
14.00 "Ахборот".
14.20 "Қусто командасининг сув ости саргузаштлари".
15.10 "Дил таронаси".
15.20 "Оддий ҳақиқатлар".
16.10 "Олов - тилсиз ёв".
16.35 "Болалар сайёраси": 1. "Бизнинг кутубхона".
2. "Эртақлар - яхшиликка етаклар".
17.00 "Ахборот".
17.15 Олтин мерос.
17.20 "Юртим бўйлаб" дастури: "Наманган". Премьера.
17.40 "Ташмига эътибор - келажакка эътибор".
18.00 "Оханглар оғушида".
18.10 "Ошин". Теле-сериял.
19.30 "Ахборот" (рус).
20.10 "Оила ришталари".
21.00 "Ахборот".
21.40 Эркин мавзу.
22.00 "Икки тақдир".

23.00 Миллий сериал: "Алишер Навоий". 3-қисм.
23.30 "Юртим бўйлаб" дастури: "Икки дарё оралиғида".
23.50-24.00 Тунги наволар. "Uzbekistan".
00.05 "Минг бир ривоят".
00.10 "Муҳаббат қадам жолар". Шохи Зинда.
01.00 "Ахборот". Информацион дастур (рус). (Повтор.).
01.30 Олтин мерос.
01.40 "Янги кун".
02.40 "Эртақлар - яхшиликка етаклар".
02.55 "Одамлардан бири".
03.15 "Охираб".
04.00 "Ахборот". Информацион дастур. (Такрор).
04.35 Юртим бўйлаб" дастури: "Икки дарё оралиғида".
04.55 "Минг бир ривоят".
05.05 Миллий сериал: "Алишер Навоий". 3-қисм.
05.35-5.55 Тонгги наволар.

7.00 "ЯНГИ ТОН".
9.00 "Даврининг боласи".
9.15 "Болалар табаскуми".
9.20 "Омон бўлинг!".
9.25 "Ёмғир симфонияси".
10.00 "ДАВР".
10.15 "Тафаккур нури".
10.30 "Ватанпарвар".
11.30 "Давр мавзуси".
11.45 "KINOMANIYA".
12.15 "Иш ва наво".
12.20 "Муҳаббат дардлари".
12.55 "Ватаним".
13.00 "ДАВР".
13.15 "Даврининг боласи".
13.30 Мультсериал.
13.40 "Ишдан кейин".
13.55 "Кино-SMS".

14.00 "ЯНГИ КУН".
15.00 "Чорраҳадаги уй".
Ҳаётини ҳикоялар.
15.30 "Муъжизавий дунё" маърифий дастури.
16.00 "ДАВР".
16.15 "Радиоҳанда".
16.20 "Теленортрет".
16.35 "Уйимдаги фаршдам".
16.55 "Кино-SMS".
17.00 "Муъжизавий дунё".
17.30 "Ёмғир симфонияси".
17.40 "Таълим ва таракқиёт".
17.55 "Самарқанд - 2750 ёшда".
18.00 "Муъжизавий дунё".
18.25 "Бу шундай булган эди".
18.45 "Ҳазал мулки".
19.00 "ДАВР".
19.30 "Омон бўлинг!".
19.35 "Ёмғир симфонияси".
20.10 "Спорт-лото".
20.20 "Автопатруль".
20.35 "Конун иқроси".
20.50 "Муҳаббат дардлари".
21.00 "Жозиба".
21.50 "Телекуррьер-маркет".
22.30 "Пойтахт".
22.45 "Саломея". Сериал.

7.30 Салом, Тошкент!
8.35 "Ғадалупе".
9.15 "Жозиба".
9.30 "Телекуррьер-маркет".
9.55 "Химоя".
10.05 "Мулоҳаза учун мавзу".
10.40 "Мехрибонлик".
11.15 "Репортаж".
11.30 - 12.55 Кино: "Знакомьтесь, Жо Блек". 2-қисм.
18.05 "Телекуррьер - маркет".
18.30 "Пойтахт".
18.50 "Ғадалупе".
19.50 "Мисли гахвар".
20.20 "Автоголы и приколы" 3-қисм.
20.50 "Интервью".
21.00 "Жозиба".
21.50 "Телекуррьер-маркет".
22.30 "Пойтахт".
22.50 "Престиж". 1-қисм.

7.00 "Бодрое утро".
8.05 "Малахов +".
9.00 "Хабарлар" (рус).
9.20 "Перевертыши".
9.45 "Хабарлар" (узб).
10.05 "Детективы".
10.35 От спорти.
11.00 Прыжки в воду. Гран-при. Вышка.
11.30 - 12.00 Кураш. Жаҳон чемпионати. Қизлар.
17.00 Футбол. Ўзбекистон - Жанубий Корея.
18.50 "Музыкальный тайм".
19.10 "Тет-а-тет".
19.20 "Иктидор".
20.00 "Вести".
20.20 "Музыкальный тайм".
20.35 "Две звезды". Лучшее.
21.30 "Хабарлар" (узб).
22.30 "Лафайет". Х/ф.
23.00 Еврофутбол.

7.00 "ЯНГИ ТОН".
9.00 "Даврининг боласи".
9.15 "Болалар табаскуми".
9.20 "Омон бўлинг!".
9.25 "Ёмғир симфонияси".
10.00 "ДАВР".
10.15 "Тафаккур нури".
10.30 "Ватанпарвар".
11.30 "Давр мавзуси".
11.45 "KINOMANIYA".
12.15 "Иш ва наво".
12.20 "Муҳаббат дардлари".
12.55 "Ватаним".
13.00 "ДАВР".
13.15 "Даврининг боласи".
13.30 Мультсериал.
13.40 "Ишдан кейин".
13.55 "Кино-SMS".

14.00 "ЯНГИ КУН".
15.00 "Чорраҳадаги уй".
Ҳаётини ҳикоялар.
15.30 "Муъжизавий дунё" маърифий дастури.
16.00 "ДАВР".
16.15 "Радиоҳанда".
16.20 "Теленортрет".
16.35 "Уйимдаги фаршдам".
16.55 "Кино-SMS".
17.00 "Муъжизавий дунё".
17.30 "Ёмғир симфонияси".
17.40 "Таълим ва таракқиёт".
17.55 "Сам

TV-MARKAZ

07.00 Марказ NEWS (узб.)
07.10 Узбек навалари
07.30 "Премьера" (рус)
08.00 Марказ NEWS (рус)
08.10 Мировые хиты
08.30 Узбек навалари
09.00 Серил "Нечаянная радость" 1-серия
10.00 "Навбат" Рашид Холликов билан
10.40 Узбек навалари
11.00 "Час раслаты" худ. фильм
13.15 Мировые хиты
13.30 Марказ NEWS (узб.)
13.40 "Юлдузи пайшанба"

14.10 Узбек навалари
14.30 Марказ NEWS (рус.)
14.40 Мировые хиты
15.00 Теленяня
15.45 Мировые хиты
16.15 Узбек навалари
17.45 Мировые хиты
18.00 Марказ NEWS (узб.)
18.10 Узбек навалари
19.00 Марказ NEWS (рус.)
19.10 Серил "НЕЧАЯН-НАЯ РАДОСТЬ" 2-серия
20.10 Узбек навалари
21.00 "Миссия неповторима"
21.30 Узбек навалари
22.00 Киноколлекция: "ИГРА" худ. фильм
00.10 Миксер

4.00 "Доброе утро"
8.00 Новости
8.05 "Малахов +"
9.00 "Агент национальной безопасности"
10.00 "Чужие тайны"
11.00 Новости
11.15 "Понять. Простить"
11.40 "Без комплексов"
12.30 "Детективы"
13.00 Другие новости
13.25 "Контрольная закупка"
14.00 Новости
14.15 Вне закона. "Яд для обвинителя"
14.50 "Любовь как любовь"
15.55 "Федеральный судья"
17.00 Вечерние новости (с

субтитрами)
17.15 "Путь говорят"
18.00 "Татьянин день". Многосерийный фильм
18.55 "Чужие тайны". Многосерийный фильм
20.00 Время
20.30 Премьера. "Александровский сад" Многосерийный фильм
21.30 "Жизнь как кино"
22.30 Ночные новости
22.45 "Судите сами"
23.40 Ален Делон, Сильвия Кристель в триллере "Конкорд... Аэропорт-79"
1.45 Мистический триллер "Поверность"
2.00 Время
2.30 Мистический триллер "Поверность". Продол.

4.00 "Доброе утро, Россия!"
7.30 К ЮБИЛЕЮ СВЕТЛАНЫ НЕМОЛЮЕВОЙ. Михаил Ефремов, Олег Табаков, Ольга Машная и Александр Пашутин в фильме "Все наоборот". 1981г.
8.45 ВЕСТИ. ДЕЖУРНАЯ ЧАСТЬ.
9.00 "Частная жизнь". Ток-шоу с Владимиром Молчановым и Ликой Кремер.
10.00 ВЕСТИ.
10.30 МЕСТНОЕ ВРЕМЯ. ВЕСТИ-МОСКВА.
10.50 Ирина Розанова, Анна Миклош и Олег Чернов в телесериале "Катерина".
12.40 ВЕСТИ. ДЕЖУРНАЯ

ЧАСТЬ.
13.00 ВЕСТИ.
13.20 МЕСТНОЕ ВРЕМЯ. ВЕСТИ-МОСКВА.
13.40 "Суд идет".
15.00 "Кулагин и партнеры".
15.40 МЕСТНОЕ ВРЕМЯ. ВЕСТИ-МОСКВА.
16.00 ВЕСТИ.
16.10 Елена Яковлева в телесериале "Каменская".
17.05 "Танго втроем". Телесериал.
18.00 "Ангел-хранитель". Телесериал.
19.00 ВЕСТИ.
19.45 МЕСТНОЕ ВРЕМЯ. ВЕСТИ-МОСКОВСКАЯ ОБЛАСТЬ.
20.05 "Спокойной ночи, малыши!"

20.15 Ирина Розанова, Анна Миклош и Олег Чернов в телесериале "Катерина".
22.15 "Исторические хроники" с Николаем Сванидзе.
1957. Из Монтан против Никиты Хрущева.
23.15 "ВЕСТИ".
23.35 ВЕЧЕРНИЙ СЕАНС. Виктор Степанов, Ольга Машная и Андрей Ургант в комедии "Последнее дело Варенного". 1994г.
1.15 "Дорожный патруль".
1.25 "Горная дестка".
2.30 СЕРИАЛ ДЛЯ ПОЛУНОЧНИКОВ. "Закон и порядок" (США).
3.15 Остроумный телесериал "Джонни Зиро" (США). 2005г.

ПАЙШАНБА 19

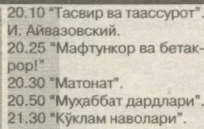

6.00 "Ассалом, Ўзбекистон!"
8.00-8.35 "Ахборот".
8.40 Олтин мерос.
8.50 "Олам ва одам" дастури: "23, 5 даража бурчак остида".
9.20 "Болалар сайёраси": 1. "Қўяқот стартлар". Телемусобақа. 2. "Покахонтас". Мультсериал.
10.25 "Таълимга эътибор - келажакка эътибор".
10.45 "Ҳаёт манзаралари".
11.00 "Ахборот".
11.20 "Оила ришталари".
11.55 Самарқанд - 2750.
12.00 "Ахборот" (инглиз)
12.15 "Тиниб-тинчимас чоллар". Видефильм. 1-қисм.
12.50 "Дил таронаси".
13.05 "Икки тақдир".
13.45 Олтин мерос.
14.00 "Ахборот".
14.20 "Олам ва одам" дастури: "Қўто командасининг сув ости саргузаштлари".
15.10 Жаҳон мусикаси хазинасидан. Р. Леонавалло. "Маскарабозлар".
16.30 "Болалар сайёраси": 1. "Болалар дунёси".
2. "Эртақлар - яхшиликка етаклар".
17.00 "Ахборот".
17.15 "Шифокор қабулида".
17.40 "Рангин дунё".
18.00 "Оханлар оғушида".
18.10 "Ошин". Телесериал.
19.10 "Сизнинг адвокатингиз".
19.15 "Молия ва банк хабарлари".

19.20 Дунё иқлими.
19.25, 19.55, 20.55, 21.30 ЭЪЛОНЛАР.
19.30 "Ахборот" (рус тилида)
20.05 "ТВ шифокор".
20.10 "Оила ришталари".
20.50 Дунё иқлими.
21.00 "Ахборот".
21.35 ТВ анонс.
21.40 "Одамлардан бири".
22.00 "Икки тақдир". Телесериал.
22.45 "Қўшигимсан, муҳаббат" (SMS. Овоз бериш)
23.00 Миллий сериал: "Алишер Навоий". 4-қисм.
23.30 "Юртим бўйлаб" дастури: "Икки дарё оралиғида".
23.50-24.00 Тунги навалар. "Ўзбекистон".
24.00 ТВ анонс.
00.05 "Минг бир ривоят".
00.10 "Ўзбекистон - умумий уйимиз".
00.50 Олтин мерос.
00.55 Дунё иқлими.
01.00 "Ахборот". Информацион дастур (рус). (Повтор).
01.30 Олтин мерос.
01.40 "Янги кун". Информацион дам олиш дастури.
02.40 "Давринг боласи".
03.00 "Ахборот" (инглиз тилида). (Такрор).
03.10 "Муҳаббат қадамжолар".
03.35 "Рангин дунё".
03.55 Дунё иқлими.
04.00 "Ахборот". Информацион дастур. (Такрор).
04.35 "Юртим бўйлаб" дастури: "Икки дарё оралиғида".
04.55 "Минг бир ривоят".
05.05 Миллий сериал: "Алишер Навоий". 4-қисм.
05.35-5.55 Тонги навалар.

7.00 "ЯНГИ ТОНГ"
9.00 "Давринг боласи" маърифий-ахборот дастури.
9.15 "Болалар табассуми".
9.20 "Омон бўлинг!"
9.25 "Эмгир симфонияси".
10.00 "ДАВР".
10.15 "Тафаккур нури".
10.20 "Қадах". Тўфон Минуллин асарига асосида теленовелла.
11.20 "Автопатруль".
11.35 "Салом-СМС".
11.40 "Мода ва дизайн".
12.00 "Маргилон - 2000 ёшда".
12.05 "Ишқ ва наво".
12.20 "Муҳаббат дардлари".
12.55 "Ватаним".
13.00 "ДАВР".
13.15 "Давринг боласи" маърифий-ахборот дастури.
13.30 Мультсериал.
13.40 "Поллапон".
13.55 "Самарқанд - 2750 ёшда".
14.00 "ЯНГИ КУН"
15.00 "Чоррахдаги уй".
15.30 "Муъжизавий дунё".
16.00 "ДАВР".
16.15 "Радиоҳанда".
16.20 "Гап йўқ!" Ҳажвий дастури.
17.00 "Мўйқалам сеҳри".
17.30 "Давр-репортаж".
17.40 "Чемпион сирлари".
18.00 "Муъжизавий дунё" маърифий дастури.
18.25 "Муруват".
18.35 "Ҳазал мулки".
19.00 "ДАВР".
19.35 "Эмгир симфонияси".

20.10 "Тасвир ва таассурот". И. Айвазовский.
20.25 "Мафтунож ва бетакрор".
20.30 "Матонат".
20.50 "Муҳаббат дардлари".
21.30 "Қўламан навалари".
21.55 "Иқлим".
22.00 "ДАВР".
22.30 "SMS-музыка". Ёш икчириллар танлови.
22.45 "Саломея". Сериал.
7.30 "Салом, Тошкент!"
8.35 "Ғадалупе".
9.15 "Жозиб".
9.30 "Телекурьер - маркет".
9.55 "Мисли гавҳар".
10.05 "CINEMA BOLLWOOD".
10.25 "Интервью".
11.00 - 12.00 Кино: "Престиж". 1-қисм.
17.55 Мультфильм: "Шумтакалар".
18.05 "Телекурьер - маркет".
18.30 "Пойтахт".
18.50 "Ғадалупе".
19.50 "Икисид - ревью".
20.00 "Пойтахт" ахборот дастури/рус/.
20.15 "Анонс".
20.20 "Тошкент ва тошкентликлар". Бевоисита мулоқот.
21.00 "Жозиб".
21.25 "Анонс".
21.30 "Пойтахт" ахборот дастури.
21.50 "Телекурьер - маркет".
22.10 "Келажакка интилиб".
22.25 "Эслайсизми, ёдингизми?".
22.30 "Пойтахт" ахборот дастури/рус/.
22.50 Кино: "Престиж". 2-қисм.

7.00 "Бодро утро".
8.05 "Малахов +".
9.00 "Хабарлар" (рус. тилида).
9.20 "Перевёртыши". Сериал.
9.45 "Хабарлар" (узб).
10.05 "Детективы".
10.35 От спорти. Ўзбекистон чемпионати.
11.00 Прыжки в воду. Гран-при. Трамплин.
11.30 - 12.00 Баскетбол. Ўзбекистон чемпионати.
18.00 "Болалар спорти".
18.15 "Универсиада - 2007".
18.30 "Хабарлар" (рус).
18.50 "Мониторинг".
19.10 "Икки зикр орасида".
19.40 "Мусликий тайм".
20.00 "Вести".
20.20 "Шарқ яқоқурашлари".
20.35 "Беллашуе". Дам олиш дастури.
21.30 "Хабарлар" (узб).
21.50 "Казино "Рояль". Х/ф Тсериал.
23.00 Еврофутбол.
00.35 "Тунингиз осуда бўлсин!"

TV-MARKAZ

07.00 Марказ NEWS (узб)
07.10 Узбек навалари
08.00 Марказ NEWS (рус)
08.10 Узбек навалари
09.00 Серил "Нечаянная радость" 2-серия
10.00 Узбек навалари
11.00 "Игра" худ. фильм
13.10 Мировые хиты

4.00 "Доброе утро"
8.00 Новости
8.05 "Малахов +"
9.00 "Агент национальной безопасности"
10.00 "Чужие тайны".
11.00 Новости
11.15 "Понять. Простить"
11.40 "Без комплексов"
12.30 "Детективы"
13.00 Другие новости
13.25 "Контрольная закупка"

14.00 Новости (с субтитрами)
14.15 Вне закона. "Последняя записка".
14.50 "Любовь как любовь".
15.55 "Федеральный судья"
17.00 Вечерние новости
17.15 "Путь говорят"

ЖУМА 20

6.00 "Ассалом, Ўзбекистон!"
8.00-8.35 "Ахборот".
8.40 Олтин мерос.
8.45 "Олам ва одам" дастури: "23, 5 даража бурчак остида".
9.10 "Болалар сайёраси": 1. "Қирқ, қирқ, қирқ". 2. "Покахонтас". Мультсериал.
9.55 "Табаррук замин".
10.25 "Рангин дунё".
10.45 "Молия ва банк хабарлари".
11.00 "Ахборот".
11.20 "Оила ришталари".
11.55 Самарқанд-2750.
12.00 "Тиниб-тинчимас чоллар". Видефильм. 2-қисм.
12.30 "Ҳаёт манзаралари".
12.40 "Қишлоқ ҳаёти".
13.05 "Икки тақдир".
13.45 "Зилол". Фольклор қўшиқлари.
14.00 "Ахборот".
14.20 "Қўто командасининг сув ости саргузаштлари".
15.10 "Дил таронаси".
15.20 "Ватанпарвар".
15.25 "Сувни асрагил".
16.35 "Болалар сайёраси": 1. "Эртақлар - яхшиликка етаклар". 2. "Бахтли болалик қўшиқлари".
17.00 "Ахборот".
17.15 Олтин мерос.
17.25 "Саломатлик" дастури.
17.45 "Оханлар оғушида".
18.05 "Ошин".
18.50 "Минг бир ривоят".
18.55 "Ҳидоят сари".
19.15 "Бизнес ангилликлари".
19.30 "Ахборот" (рус)

20.10 "Оила ришталари".
21.00 "Ахборот".
21.40 "Хонадон".
22.05 "Икки тақдир".
23.00 "Алишер Навоий". 5-қисм.
23.30 "Икки дарё оралиғида".
23.50-00.15 Тунги навалар. "Ўзбекистон".
00.20 "Хонадон".
00.45 "Мисли гавҳар".
01.00 "Ахборот".
01.30 Олтин мерос.
01.40 "Янги кун".
02.40 "Эртақлар - яхшиликка етаклар".
02.55 "Файзли ошхона".
03.15 "Назм ва наво".
04.00 "Ахборот". Информацион дастур. (Такрор).
04.35 "Икки дарё оралиғида".
04.55 "Ҳаёт манзаралари".
05.05 Миллий сериал: "Алишер Навоий". 5-қисм.

14.00 "ЯНГИ КУН"
15.00 "Чоррахдаги уй".
15.30 "Муъжизавий дунё".
16.00 "ДАВР".
16.15 "Радиоҳанда".
16.20 "Бу шундай булган эди".
16.40 "Самарқанд - 2750 ёшда".
16.45 "Конун ижроси".
17.00 "Мўйқалам сеҳри".
17.30 "Қўшқулук".
17.55 "Маргилон - 2000 ёшда".
18.00 "Мода ва дизайн".
18.20 "Автопатруль".
18.35 "Ҳазал мулки".
18.45 "Сифат белгиси".
19.00 "ДАВР".
19.35 "Эмгир симфонияси".
20.10 "Спорт-лото".
20.20 "Дунё таомлари".
20.40 "Мафтунож ва бетакрор".
20.50 "Муҳаббат дардлари".
21.30 "Қўламан навалари".
22.00 "ДАВР".
22.50 "Саломея". Сериал (яқуловчи қисм)

20.20 "Автоголы и приколы" 4-қисм.
20.50 "Репортаж"/рус/.
21.00 "Жозиб".
21.30 "Пойтахт" ахборот дастури.
21.50 "Телекурьер - маркет".
22.10 "Маърифат фидойилари".
22.30 "Пойтахт" ахборот дастури/рус/.
22.50 Кино: "Принц и я".

7.00 "Бодро утро".
8.05 "Малахов +".
9.05 "Хабарлар" (рус. тилида).
9.25 "Перевёртыши". Сериал.
9.50 "Хабарлар" (узб. тилида).
10.10 "Детективы".
10.40 "Ринг".
11.10 Баскетбол. Ўзбекистон чемпионати.
11.40 - 12.10 Теннис.

7.30 "Салом, Тошкент!"
8.35 "Ғадалупе".
9.15 "Жозиб".
9.30 "Телекурьер - маркет".
9.55 "Келажакка интилиб".
10.30 "Икисид - ревью"/рус/.
10.45 - 11.45 Кино: "Престиж". 2-қисм.
17.55 "Афиша"/рус/.
18.05 "Телекурьер - маркет".
18.30 "Пойтахт" ахборот дастури.
18.50 "Ғадалупе".
19.50 "Саломат бўлинг".
20.00 "Пойтахт" ахборот дастури/рус/.

TV-MARKAZ

07.00 Марказ NEWS (узб)
07.10 Узбек навалари
08.00 Марказ NEWS (рус)
08.10 "Топ-20"
09.00 Серил "Нечаянная радость" 3-серия
10.00 Узбек навалари
11.00 "Дунёлар жанги" бадий фильм
13.00 Мировые хиты
13.30 Марказ NEWS (узб.)
13.40 Узбек навалари
14.30 Марказ NEWS (рус.)
14.40 Мировые хиты
15.00 Теленяня
15.45 Узбек навалари
17.00 "Миссия неповторима"
17.30 Мировые хиты
18.00 Марказ NEWS (узб.)
18.10 Узбек навалари
19.00 Марказ NEWS (рус.)
19.10 "Кулинар фантазиялар".
19.40 Узбек навалари
20.10 "Сунмас орзулар".
20.50 Узбек навалари
21.00 "Премьера" (рус.)
21.30 Узбек навалари
22.00 "ЗМЕИНЫЙ ПОЛЕТ" худ. фильм
00.00 Миксер

безопасности.
10.00 "Чужие тайны".
11.00 Новости
11.15 "Понять. Простить"
11.40 "Доктор Курпатов"
12.25 "Детективы"
13.00 Другие новости
13.25 "Контрольная закупка"
14.00 Новости (с субтитрами)
14.15 Вне закона. "Тонкий расчет".
14.50 "Любовь как любовь".
15.55 "Федеральный судья"
17.00 Вечерние новости (с субтитрами)
17.15 "Путь говорят"
18.00 "Татьянин день".
18.55 "Поле чудес".
20.00 Время
20.25 Х/ф "Андрсен. Жизнь без любви" (2006 год).
23.40 Х/ф "Байкеры".
1.40 Триллер "Мститель".
2.00 Время
2.25 Триллер "Мститель".
Продолжение
3.35 Мистический триллер "Поверность"

нов в телесериале "Катерина".
12.40 ВЕСТИ. ДЕЖУРНАЯ ЧАСТЬ.
13.00 ВЕСТИ.
13.20 МЕСТНОЕ ВРЕМЯ. ВЕСТИ-МОСКВА.
13.40 "Суд идет".
15.00 "Кулагин и партнеры".
15.40 МЕСТНОЕ ВРЕМЯ. ВЕСТИ-МОСКВА.
16.00 ВЕСТИ.
16.10 Елена Яковлева в телесериале "Каменская".
17.05 "Танго втроем". Телесериал.
18.00 "Ангел-хранитель". Телесериал.
19.00 ВЕСТИ.
19.45 МЕСТНОЕ ВРЕМЯ. ВЕСТИ-МОСКОВСКАЯ ОБЛАСТЬ.
20.05 "Спокойной ночи, малыши!".
20.15 ПРЕМЬЕРА. "Кривое зеркало. Театр Евгения Петросяна".
22.25 Александр Абдулов, Иннокентий Смоктуновский, Лариса Белогорова, Валентина Талызина и Юрий Кузнецов в авантюрном детективе "Гений". 1991г.
1.25 Триллер "Леший" (США-Австралия). 2005г.
3.15 "Дорожный патруль".
3.35 СЕРИАЛ ДЛЯ ПОЛУНОЧНИКОВ. "Закон и порядок" (США).
4.20 Остроумный телесериал "Джонни Зиро" (США). 2005г.

4.00 "Доброе утро"
8.00 Новости
8.05 "Малахов +"
9.05 "Агент национальной безопасности"

ШАНБА 21

O'ZBEKISTON

6.00 "Ассалом, Ўзбекистон!"
8.00-8.35 "Ахборот".
8.40 Олтин мерос.
"Болалар сайёраси".
8.50 "Олтин тож".
9.25 "Шифокор қабулида".
9.55 "Музыка дунёси".
10.15 1. "Раггинкамон". 2. "Дидар".
11.00 "Оналар мактаби".
11.20 "Оила ришталари".
11.55 Дил таронаси.
12.05 "Заковат".
13.05 "Икки тақдир".
13.45 Олтин мерос.
14.00 "Ахборот".
14.20 "Бекаат".
14.45 "Факат Сиздан кейин". Бадий фильм.
"Болалар сайёраси".
16.25 1. "Уйла, Изла, Топ!" Телемусобака. 2. "Эртақлар - яхшиликка етаклар".
17.30 "Шахсий фикр".
18.10 "Саломатлик сирлари".
18.30 "Оҳанглар оғушида".
18.40 "Мехр кўзда".
19.30 "Ахборот" (рус тилида)
20.05 "ТВ шифокор".
20.10 "Оила ришталари".
21.00 "Ахборот".
21.40 "Кўнгли кўшиқ истади".
22.00 "CINEMA.UZ".
22.35 "Шон ва қон". Бадий фильм. 1-қисм.
23.45-23.55 Тунги наволар. "Uzbekistan".
24.00 "Заковат".
01.00 "Ахборот". Информацион дастур (рус). (Повтор).
01.30 Олтин мерос.
01.40 "Янги кун". Информацион

дам олиш дастури.
02.40 "Давринг боласи".
02.55 "Бекаат".
03.20 "CINEMA.UZ".
03.45 Олтин мерос.
03.55 Дунё иқлими.
04.00 "Ахборот". Информацион дастур. (Такор).
04.30 ТВ анонс.
4.35 Миллий кино: "Ойжон".
05.50-5.55 Тонгги наволар.

7.00 "ЯНГИ ТОНГ"
9.00 "Давринг боласи"
9.15 "Нафосат олами".
9.30 "Ёмғир симфонияси".
10.00 "ДАВР".
10.15 "Тафаккур нури".
10.20 "Золушканинг янги саргузаштлари". Мультфильм.
11.35 "Кино-SMS".
11.40 "Таълим ва тараққиёт".
11.55 "Матонат".
12.10 "Ишқ ва наво".
12.20 "Муҳаббат дардлари".
12.55 "Ватаним!".
13.00 "ДАВР".
13.15 "Давринг боласи".
13.30 "Бола тилидан".
14.00 "Янги КҮН".
15.00 "Қорахаддаги уй".
15.30 "Муруват".
15.40 "Автопатрул".
16.00 "CINEMA.UZ".
16.15 "Радиоҳанда".
16.20 "Портретга чизгилар".
16.35 "Дилроҳ". Хурсанд Шероф.
17.00 "Муайядалар сеҳри".
17.30 "Асия".
18.00 "Ер сайёраси".
18.45 "Каталог".
19.00 "ДАВР".
19.30 "Ҳазал мулки".

TOSHKENT

7.30 "Салом, Тошкент!"
8.35 "Ғадалупе". Телесериал.
9.15 "Жозиба".
9.30 "Телекурьер-маркет".
9.55 "Маърифат фидойилари".
10.10 "Шунақа гаплар".
10.30 "Дилкаш наволар": Мухаммадjon Абдуллаев.
11.00 Кино: "Келинлар кўзголини".
12.10 "Саломат бўлинг".
12.45 "Репортаж/рус/".
12.55 "Афиша/рус/".
13.10 - 14.55 Кино: "Принц и я".
17.55 "Афиша".
18.05 "Телекурьер-маркет".
18.25 "Анонс".
18.30 "Пойтахт" ахборот дастури.
18.45 "Анонс".
18.50 "Ғадалупе". Телесериал.
19.30 "Музыка SMS".
19.55 "Анонс".
20.00 "Пойтахт" ахборот дастури/рус/.
20.15 "Анонс".
20.20 "Самые забавные животные".
20.50 "Интервью".
21.00 "Жозиба".
21.25 "Анонс".
21.30 "Пойтахт" ахборот дастури.
21.45 "Анонс".
21.50 "Телекурьер-маркет".
22.10 "Истеъдод".
22.30 "Пойтахт" ахборот дастури/рус/.
22.50 Кино: "Дьявол носит Прада".

SPORT

7.30 "Хабарлар".
7.50 "Бодро утро".
8.50 "Хабарлар" (рус тилида)
9.15 "Смак".
9.50 "Жасур болалар".
10.20 "Жаҳон спорт юдзулари".
10.40 "Детский мир".
11.10 "Военное дело".
11.30 "Стать ближе".
12.15 Футбол. Ўзбекистон чемпионати. "Нефчи". "Металлург".
13.05-14.20 "Келин - куёв".
16.30 Футбол. Ўзбекистон чемпионати. "Курвчи" - "Кизилкум".
18.20 "Мусликий тайм".
18.30 "Хабарлар" (рус. тилида)
18.50 Фотогравю.
19.10 "Файзли ошхона".
19.35 "Среда обитания".
19.50 "Суперлото".
20.00 "Вести".
20.20 "Мусликий тайм".
20.40 "Звездный матч".
21.00 "Цирк со звездами". Шоу программа.
21.30 "Хабарлар" (узб. тилида)
21.50 "Цирк со звездами".
23.00 Смешное кино: Вуди Аллен в комедийном фильме "Сенсация".

TV-MARKAZ

07.00 Марказ NEWS (узб)
07.10 Ўзбек наволари
08.00 Марказ NEWS (рус)
08.10 Мировые хиты
09.00 Ўзбек наволари
09.30 "ЯЛЛА" док фильм
10.00 Ўзбек наволари
11.00 "Земный полет" х/ф
13.00 Ўзбек наволари
14.00 "Премьера" (узб)
14.30 Мировые хиты

15.00 Теленяня
16.20 Мировые хиты
17.00 Ўзбек наволари
18.00 Марказ NEWS (узб)
18.10 Ўзбек наволари
18.30 "Альо-Марказ"
19.00 Марказ NEWS (рус)
19.10 Концерт
21.00 "Навбат" Рашид Холиков билан
21.40 Ўзбек наволари
22.00 Индийское кино "В ПОИСКАХ БРАТА"

5.00 Новости
5.10 "Гении и злодеи"
5.35 Павел Луспекаев в детективе "Голубая стрела"
7.15 "Играй, гармонь любимая!"
8.00 "Здоровье".
8.40 "Слово пастыря".
9.00 Новости
9.15 "Смак".
9.50 Премьера. "Служебный роман Светланы Немолововой".
11.00 Новости (с субтитрами).
11.10 Премьера. История песни
12.20 Премьера. К 80-летию артиста. "Госпожа удача Павла Луспекаева".
12.50 Фестиваль юмора "Умора"
13.50 Х/ф "Беглецы".
15.25 "Новые песни о главном".
17.00 Вечерние новости
17.15 Субботний "Ералаш".
17.50 Премьера. "Властелин горы".
19.00 Премьера. "Минута славы".
20.00 Время
20.20 Премьера. "Минута славы".
Продолжение
22.00 Что? Где? Когда?
23.20 Европейский хоккейный тур. Финал. Сборная России - Сборная Швеции.
1.15 Х/ф "Анатомия убийства".
4.10 Эдвард Радзинский. "Гибель галантного века". Часть 3-я

PTP

5.00 "Доброе утро, Россия!".
6.30 "Студия Здоровье".
7.00 ВЕСТИ.
7.10 МЕСТНОЕ ВРЕМЯ. ВЕСТИ-МОСКОВСКАЯ ОБЛАСТЬ.
7.20 "Военная программа" Александра Сладкова.
7.40 "Утренняя почта".
8.10 "Субботник".
8.50 "Вокруг света".
9.45 "Секрет успеха". Результаты голосования.
10.00 ВЕСТИ.
10.10 МЕСТНОЕ ВРЕМЯ. ВЕСТИ-МОСКВА.
10.20 РОДНОЕ КИНО. К 85-ЛЕТИЮ СТАНИСЛАВА РОСТОЦКОГО. Вячеслав Тихонов, Майя Менглет, Светлана Дружинина и Валентина Телегина в фильме "Дело было в Пенкове". 1957г.
12.15 "Клуб сенаторов".
13.00 ВЕСТИ.
13.20 ПРЕМЬЕРА. "Смеемся раз-решается". Юмористическая программа.
15.00 "Национальный интерес". Ток-шоу Дмитрия Киселева.
16.00 ВЕСТИ.
16.20 МЕСТНОЕ ВРЕМЯ. ВЕСТИ-МОСКВА. НЕДЕЛЯ В ГОРОДЕ.
17.00 "Субботный вечер".
19.00 ВЕСТИ.
19.15 Музыкальный конкурс "Секрет успеха".
20.10 Артем Ткаченко, Чулпан Хаматова, Алексей Горбунов, Татьяна Лютая и Леонид Громов в фильме Филиппа Янковского "Меченосцы". 2006г.
22.35 МИРОВОЕ КИНО. Стивен Сигал и Ева Мендес в боевике "Сказочные ранения".
24.40 Триллер "Ротвейлер" (Испания). 2004г.
2.30 Стив Мартин в комедии "Мои голубые небеса" (США).
4.05 Канал "Евроньюс"

ЯКШАНБА 22

O'ZBEKISTON

5.55 Курсатувлар дастури.
6.00 "Ассалом, Ўзбекистон!"
8.00-8.35 "Ахборот".
8.35 ТВ анонс.
8.40 Олтин мерос.
"Болалар сайёраси".
8.50 "Синдрелла". Мультфильм.
10.00 "Саломатлик сирлари".
10.20 "Корақалпоқ наволари".
10.40 "Сиз кутган учрашув".
11.20 "Оила ришталари". Теле-сериал.
11.55 ТВ анонс.
12.00 "Янги оҳанглар".
12.30 "КиноТеатр".
12.50 "Бахтли бўлиш осонмас". Бадий фильм. 1-қисм (Хиндистон).
14.15 "Бахтли бўлиш осонмас". Бадий фильм. 2-қисм.
15.35 Ватан ҳақида кўшиқлар.
15.45 "50/50". Ток-шоу.
"Болалар сайёраси".
16.35 1. "Олтин тож". Телевизион ўйин. 2. "Ҳозу-турналар". Мультфильм.
17.35 "Қалпоқ". Ҳажвий курсатув.
18.05 "Одами эрсанг".
18.25 "Оҳанглар оғушида".
18.35 "Интеллектуал ринг".
19.20 Дунё иқлими.
19.30 "Тахлинома" (рус тилида)
20.05 "Оддий ҳақиқатлар". Ток-шоу.
21.00 "Тахлинома".
21.45 ТВ анонс.
21.50 "Оҳанрабо".
22.30 "Шон ва қон". Бадий фильм. 2-қисм.
23.50-24.00 Тунги наволар.
"Uzbekistan".
24.00 ТВ анонс.

00.05 "Ёшлик оқшоми".
00.55 Дунё иқлими.
01.00 "Тахлинома". Информацион дастур (рус). (Повтор).
01.30 Олтин мерос.
01.40 "КиноТеатр".
02.00 "Олтин тож". Телевизион ўйин.
02.35 "Халқ ўйинлари".
02.55 "Тарих кўзгуси".
03.15 "Оҳанрабо".
03.55 Дунё иқлими.
04.00 "Тахлинома". Информацион дастур. (Такор).
04.40 ТВ анонс.
04.45 Миллий кино: "Тўйлар му-борак".

7.00 "Ёмғир симфонияси".
8.50 "Ёшлик наволари".
9.00 "Истиқбол тимсоллари".
9.10 "Мола ва дизайн".
9.30 "Болалар давраси".
10.00 "ВАТАНПАРВАР".
11.00 "Journal".
11.20 "Ер сайёраси".
12.05 "Дунё бўйлаб".
12.20 "Муҳаббат дардлари".
13.00 Мультфильм премьераси.
14.45 "Тасвир ва таассурот".
15.00 "Ишдан кейин".
15.20 "Чемпион сирлари".
15.40 "Ринг қироллари".
16.30 "Қуз эртаги". Сериал.
18.40 "Ҳазал мулки".
19.00 "Давр ҳафта ичида".
19.30 "Дастхат". Ток-шоу.
20.10 "Хабларастанлар".
20.25 "Кўклар наволари".
20.40 "Зооимпиада".
21.30 "KINOMANIYA".
22.00 Миллий кино: "Кўргилик"

TOSHKENT

7.30 "Салом, Тошкент!"
8.35 "Ғадалупе". Телесериал.
9.15 "Жозиба".
9.30 "Телекурьер-маркет".
9.55 Мультфильм: "Бонифаций таътилда".
10.15 "Афиша".
10.25 "Интервью".
10.40 "Истеъдод".
10.55 Кино: "Ок бўрилар".
12.55 Х/ф "Дьявол носит Прада".
14.40 "Телекурьер-маркет".
15.00 "Дорихона эшитидаи/рус/".
15.45 Мультфильм: "Добрыня Никитич и Змей Горыныч".
16.55 "Саргузаштлар ороли".
17.20 "Жозиба".
17.40 "Телекурьер-маркет".
18.05 Кино: "Зулмат". 1-2 қисмлар. Премьера. (Хиндистон).
20.05 "Нима учун".
20.45 "Дилкаш наволар": Равшан Комилов.
21.45 "Такси-4" Б/ф.

SPORT

7.30 "Хабарлар".
7.50 "Бодро утро".
8.50 "Хабарлар" (рус тилида)
9.10 "Непутёвые заметки".
9.30 "Пока все дома".
10.20 "Фазенда".
11.10 Живой мир. "Планета Земля".
12.10 "Улыбка".
12.20 "Кувнок стартлар".
12.50 "Ракбингиз грессмейстер".
13.10 "Файзли ошхона".
13.35-14.45 Футбол. Ўзбекис-

тон чемпионати. "Насаф" - "Машаъл".

18.00 "Ровесник".
18.20 "Мусликий тайм".
18.30 "Версия". Информационно-аналитическая программа.
19.00 "Спорт уик-энд".
19.40 "Тайм-аут".
20.00 "Вести".
20.20 "Мусликий тайм".
20.35 "Властелин горы".
21.30 "Талкин". Информационно-аналитический курсатув.
22.00 "Бесценный". Художественный фильм.
23.40 Еврофутбол. Испания чемпионати. "Реал" - "Валенсия".

TV-MARKAZ

07.00 Марказ NEWS (узб)
07.10 Ўзбек наволари
08.00 Марказ NEWS (рус)
08.10 Концерт
09.50 Мировые хиты
10.00 "Сунмас орзулар"
10.10 Мировые хиты
11.00 Индийское кино "В поисках брата"
14.00 Ўзбек наволари
15.00 Теленяня
16.20 Ўзбек наволари
16.30 "Премьера" (рус)
17.00 Ўзбек наволари
17.30 "Юдзули пайшанба"
18.00 Марказ NEWS (узб)
18.10 Ўзбек наволари
19.00 Марказ NEWS (рус)
19.10 Мировые хиты
19.30 Ўзбек наволари
20.00 "Альо-Марказ"
20.30 Ўзбек наволари
21.00 "Топ-20".
21.45 Мировые хиты
22.00 "ТВОИ,МОИ,НАШИ" худ. фильм
23.40 Миксер

1

5.00 Новости
5.10 Светлана Немоловоя, Валентин Гафт в комедии "Гараж".
7.00 "Лошадиная энциклопедия". 8-я серия
7.35 Служу Отчизне!
8.10 "Умницы и умники".
9.00 Новости
9.10 "Непутёвые заметки" с Дмитрием Крыловым
9.30 "Пока все дома".
10.20 "Фазенда".
11.00 Новости (с субтитрами)
11.10 Премьера. Живой мир. "Планета Земля".
12.10 "Их разыскивает милиция".
12.45 Михаил Евдокимов, Валерий Золотухин в комедии "Не валяй дурака".
15.00 Футбол. Чемпионат России. "Москва" - ЦСКА. Прямой эфир.
17.00 "Времена" с Владимиром Познером.
17.55 Премьера. "Цирк со звездами".
20.00 Воскресное "Время". Информационно-аналитическая программа.
20.45 Премьера сезона. "Король ринга".
22.00 Ума Турман в фильме "Убить Билла-2".
0.30 Премьера. Романтическая комедия "Свидание со звездой".
2.15 Мистический триллер "Поверхность".
2.55 "Пока все дома"

PTP

5.10 Владимир Вихров в фильме "Экипаж машины боевой". 1983г.
6.30 "Сельский час".
7.00 ВЕСТИ.
7.10 МЕСТНОЕ ВРЕМЯ.
7.20 "Диалоги о животных".
7.55 "Продается сивая лошадь". Мультфильм.
8.05 "Комната смежа".
9.05 "Сам себе режиссер".
10.00 ВЕСТИ.
10.10 МЕСТНОЕ ВРЕМЯ.
10.20 "Гордок". Дайджест. Развлекательная программа.
10.50 "Сто к одному". Телеигра.
11.45 "Смехопанорама Евгения Петросяна".
12.15 "Парламентский час".
13.00 ВЕСТИ.
13.20 "Фитиль № 129". Сатирический журнал.
14.10 ВЕСТИ. ДЕЖУРНАЯ ЧАСТЬ.
14.40 "Честный детектив".
15.10 Концерт, посвященный налоговой службе России.
17.20 ПРЕМЬЕРА. Иван Волков, Татьяна Кравченко, Нелли Пшенная, Алексей Маклаков и Владимир Долгинский в комедии "Будем на ты". 2006г.
19.00 ВЕСТИ НЕДЕЛИ.
20.00 "Специальный корреспондент".
20.25 Анна Арланова в фильме "Танцуй...". 2006г.
22.25 Джим Кавизел в фильме "Глаза ангела" (США). 2001г.
0.30 Юрий Кузнецов в фильме Валерия Тодоровского "Подмосковные вечера". 1994г.
2.30 СЕРИАЛ ДЛЯ ПОЛУНОЧНИКОВ. Роб Лоу и Тим Сайзмор в телесериале "Доктор Вегас" (США). 2004г.
3.15 Канал "Евроньюс" на русском языке.

Бошлиқ ишдан кетгач...

Рассом—А. Ҳақимов

Тўра Тўраевич-
нинг жияни экан.
Омбор мудиригига
қабул қиламизми?

Газетхонларимиз
ижодидан

Ушбу шеърлар Ўзбекистон Мустиқил босма оммавий ахборот воситалари ва ахборот агентликларини қўллаб-қувватлаш ва ривожлантириш жамоат фонди тавсияси билан чоп этилмоқда.

БАТАН

Жаҳонгаишти дўстларим айтинг,
Дунёни хаёлан кезасиз.
Айтайлик сиз олис фазода
Ватанини қанақа сезасиз?

Ватан бу, сиздаги юрак эмасми,
Ватан деб соатдек урмак эмасми,
Ватан деб фазога учмак эмасми,
Айтинг, жаҳонгаишти дўстларим айтинг.

Қаерларда қанақа бўлманг,
Нафасда бу, Ватан нафаси.
Тирногингиз остидаги эт,
Ва кўкракда кўкрак қафаси.

Киприкдаги намлик ҳам Ватан,
Сизиб чиққан энг азиз жойдан.
Ватан юрак, Ватан ер шарни,
Иборатдир кўёшдан, ойдан.

НАҚОШ

Чийиб боқини баланд тоғнинг устидан,
Бепоеън яйловлар ястаниб ётар.
Булултар бағрини ёрибон Кўёш
Оҳиста уфқ аро манзилга ботар.

Йил сайин шу такрор бўлаверади,
Мангуға қолғуси биз ўтирган тош.
Гийҳлар ўсади, сўлаверади...
Табиат аслида тенги йўқ нақшош.

ЕШЛИК ЕДИ

Юр, юр, юр.
Юр, дўстим тоғларга сайр этамиз,
Беғубор ёшликка бирга қайтамыз.
“Оқ терак, қиз терак” жўшқин қўшағини
Қўл ушлаб, завқланиб бирга айтамыз.
Турмуш ғамларини, лаҳза унутгин,
Мен бораёй, жиптаиб райхонлар тутгин.
Бир оз араз қилиб олай, ижгон бер,
Ўшандай интиқиб, аразлаб кутгин.
Сабо бўл, оқ сочим майин сылаб кел,
Шўх шағон кулгулардан озроқ олиб кел.
Оптоқ орзумизнинг, оптоқ отида,
Майли, мендан рақибим койиб-койиб кел.

СИЗ БАҲОРСИЗ, ҲАҚИҚИЙ БАҲОР
Сиз баҳорсиз, ҳақиқий баҳор,
Гулнинг, гўзаллигининг рамзисиз.
Сизни кўргим келувди жуда,
Эсонмисиз, омонмисиз, бормисиз.

Келинг, кўришайлик қуюкроқ,
Кафтигизнинг тафти кафтигизга ўтсин.
Сиздаги гўзаллик, бир олам завқ-шавқ,
Менинг вужудимга кўчсин.

ТИЛЛА ХОТИН

Хотинжоним, хотиним тилла хотин,
Садоятим рамзи шу шеър тавла хотин.
Бахтиёрман бир умр сенда хотин,
Хотинжоним, хотиним тилла хотин.

Тилла хотин борлигини мен тилламан,
Тилла хотин тиллалигин мен билламан,
Шу хотиним бўлмасе не қиламан,
Хотинжоним, хотиним тилла хотин.

Шеър ёзмам тилла хотин борлигини,
Тилла хотин менга дилбар ёрлигини.
Висолига бу вужудим зорлигини,
Хотинжоним, хотиним тилла хотин.

ШОИРЛИК

Шоирлар фазодан гапирар,
Шоирлар дунёга сизмайди.
Сиз сингари иморат қуриб
Долларни тинҳона йиғмайди.

Шоирларнинг кўкрагида нур,
Шеърят бор бу нур сўймайди.
Шоирлик бу ўта қайсарлик
Сизнинг гапингизга қўймайди.

Эркин ОХУНЖОНОВ,
Андижон тумани, Куйганёр шаҳарчаси.

КЕТДИ

Ўшалам дамлар бир гўзалнинг ишқ ханжари
Юрагимга ботиб кетди, ботиб кетди.

Ул париваш минг жила-ю, ноз ила
Тутган гулим ҳидламасдан отиб кетди.

Қалбавангани берган эдим, жон пайваста,
Чин севгимни пардозларга сотиб кетди.

Ошқ-машқ бўлмақ осон эмас дерлар,
Ҳар замон бир аччиқ сўзни қотиб кетди.

Не қолди айт, Баҳодирга бу оламда?
Киприкларга жонгинамни осиб кетди.

Баҳодир ЭГАМ,
Навоий вилояти, Қизилтепа шаҳри.

Сайр, сайр, сайр.
Юр дўстим, ёшликка сайр этамиз,
Бир лаҳза учрашиб, хайр этамиз.
Болаликни ўпиб, қароғларингдан,
Соғингни ўлдириб, вақтга қайтамыз.
Тоғларнинг қўл етмас кўки қормиди,
Оҳ ёшлик, йўлларнинг шунча тормиди.
Умрининг ўн саккиз... тилло фаслига
Оптоқ сочим билан кўнгил зормиди.
Юр, юр, юр, Хайр, хайр, хайр.

СОҒИНЧ

Йўқликларга кетарман чўкиб,
Колмасайдим, сендан айрилиб.
Бор меҳримни, берсам-да тўкиб,
Қарамайсан, бир бор қайрилиб,
Бу не азоб... бу не синоат,
Бу ўйларнинг охири борми?
Боқармикан, бизга саодат,
Сен ҳам мендек, йўлимга зорми?

ЕШЛИК СОҒИНЧИ

Хотиралар тортар домиза,
Болалигим ёдини солиб.
Турмуш тоши тортар қомига,
Шўхликларим ўйраб олиб.
Гоҳида шод, гоҳида нолон,
Дўстим сендек ўтаётirman.
Талпинсам-да, ёшлик сен томон,
Йироқлашиб кетаетirman.

Дилфуза ХОТАМОВА,
Тошкент вилояти, Бўка тумани.

НИМА? НЕГА? НИМА УЧУН?

ШАРИКЛИ РУЧКАНИНГ
ИХТИРОЧИСИ КИМ?

Биз кундалик ёзув-чизув ишларида кенг фойдаланадиган шарикли ручка 1939 йилда венгриялик ихтирочи Ладислав Жозеф Биро томонидан кашф этилган.

Суюқ сиёх ишлатиладиган паткаламдан фарқли равишда шарикли ручканинг сиёхи қуюқ бўлади, шу сабаб у қоғоз юзасига тарқаб кетмайди. Ручканинг ичида ана шу қуюқ сиёх тўлдирилган стерген бўлиб, унинг учига металл шарча ўрнатилган. Ручкани қоғоз устида юргизилганда ана шу шарча айланади ва у стергендаги сиёхни ўзига юктириб олиб, қоғоз юзиди ёзув қолдиради.

ЭЛЕКТРОН СОАТЛАР НИМА?

Вактни ҳисоблаш учун хизмат қиладиган механизм соат деб аталади. Соатнинг турлари кўп: қумсоат, қўш соати, сувли, механик, кварцли ва электрон соатлар.

Электрон соатлар вақтни стрелка ва циферблат ёрдамида эмас, балки экрандаги рақамлар ёрдамида кўрсатади. Электрон соатларнинг замонавий турларида вақтдан ташқари сана, ой, йил ифодаланиши, будилник, секундомер функциялари бажарилиши мумкин.

ТЕРМОМЕТР ҚАНДАЙ ТУЗИЛГАН?

Ҳароратни ўлчайдиган асбоб термометр дейилади. Илк термометрни 1592 йилда Галилео Галилей яратган.

Табиий термометрдан инсон ёки ҳайвонлар танасининг ҳароратини ўлчадда фойдаланилади. Унинг тузилиши оддий: ташқи томони шишадан ясалган. Шишанинг бир томонида симоб тўлдирилган идишча бор. Симоб қизиганда кенгайди. Шу боис танаси иссиқ одамга қўйилганда симоб махсус рақамлар билан белги қўйилган найча бўйлаб юқорига кўтарилади. Симоб тўхтаган белги ҳароратнинг даражасини кўрсатади.

ЭЛЕКТР ПАРМАЛАГИЧ НИМА?

Электр пармалагич (дрел)дан бетон девор, турли металл ва ёғоч буюмларни пармалаб, тешик очишда фойдаланилади. Хусусан, оддий болға ёрдамида мих қоқиш қийин бўлган бетон деворларда тешик очишда пармалагич қўлланилади. Унинг учига ўрнатилган махсус металл парма двигател ёрдамида айлантирилиб, деворда тешик очади. Очиладиган тешик ҳажми ҳам парманинг шакли катта-кичиклигига қараб белгиланади.

ЛИОФИЛИЗАЦИЯ НИМА?

Лиофилизация - озиқ-овқат маҳсулотларини узоқ вақт сақлаш учун қўлланиладиган жараёндир. Унинг ўзига хослиги шундаки, маҳсулотлар таркибидан музлатиш ва қуришти ёрдамида сув чиқариб ташланади. Натижада уларни узоқ вақт махсус шaroитларсиз ҳам сақлаш имконияти пайдо бўлади. Илгарилари қишлоқларда музлаткичлар бўлмагани боис гўшт, помидор, бақлажон ва қовун кабиларни қоқ ҳолига келгунча қуриштиб,

сақлаб қўйганлар. Буни ҳам лиофилизациянинг бир тури дейиш мумкин. Тиббиётда лиофилизация усулидан вакцина, плазма ва қуйилмаларни сақлашда фойдаланилади.

ТЕЗ МУЗЛАТИШ НИМА?

Озиқ-овқат маҳсулотларини узоқ вақт сақлаш учун тез музлатиш усулидан ҳам фойдаланилади. Бунинг учун маҳсулотлар қисқа вақт мобайнида жуда паст ҳарорат таъсирида сақланади. Натижада уларнинг таркибидидаги суюқлик майда муз кристаллари шаклида қотиб қолади.

Кейинчалик эритиш пайтида тескари жараён юз беради. Иссиқ таъсирида муз парчалари эриб, яна суюқликка айланади.

Музлатиш жараёни тез кечгани боис маҳсулотлар таркибидида салбий сифат ўзгаришлари юз бермайди. Тўғри, айрим маҳсулотлар тез музлатиш жараёнида ҳам ўзининг айрим хусусиятларини йўқотади. Бундай маҳсулотлар эритилгандан сўнг дарров истеъмол қилиниши лозим. Уларни қайта музлатиш тавсия этилмайди.

ВАКУУМЛИ ҚАДОҚЛАШ НИМА?

Озиқ-овқат маҳсулотларини узоқ вақт сақлашнинг яна бир усули уларни ҳаво кирмайдиган, яъни герметик ёпилган шиша, металл, қоғоз идишларга қадоқлашдир. Агар маҳсулотлар шунчаки қадоқланса, идишнинг ичида ҳаво қолиб, маҳсулотнинг сифати бузилишига ва истеъмолга яроқсиз бўлиб қолишига олиб келиши мумкин. Шу боис қадоқ идишнинг ичидаги ҳавони ҳайдаб чиқариш зарур.

Ичидан ҳаво ҳайдаб чиқарилган идишга маҳсулотларни қадоқлаш жараёни вакуумли қадоқлаш дейилади.

Шарбатлар ва сут маҳсулотларини қадоқлашда эса вакуумли усул билан бир вақтда “тетра-брик” деб номланадиган усул ҳам қўлланилади. Бунда қадоқ идишнинг ичи юпка алюмин билан қопланади. Ана шу қоплама ёруғлик ўтказмайди. Чунки шарбат ва сут маҳсулотларининг сифатига нафақат ҳаво, балки ёруғлик ҳам салбий таъсир кўрсатади.

ДАРМОН тайёрлади.

- Дардмандроқ бўлиб қолган дейишади, йилда бир-икки марта ётиб даволанаркан. Касаллиги авлод сурадиган экан.

Элмирза ўйланиб қолди. Кейин қайтишга чоғланди.

Шуни эслаганда, бояги аёлнинг қишлоқ автобусларидан бирига чиқиб, ойна томонга ўтириб, унинг томон тикилиб турганини пайқади. Ўзини кўрмаганга олиб, қарамасликча ҳаракат қилди. Шунда лаблари беихтиёр пичирлади:

- Муҳаббат деганлари барибир бор нарсаси экан! Айниқса, унга етишолмай, кўксингда армон бўлиб қолса!

Аёл чиққан автобус жойидан силжиб, йўлга тушгандан кейингина Элмирза ноқулайликдан кутулиб енгиллашди.

...Ўн саккиз ёшни тўлдириб, ўн тўққизга ўтган Элмирза Марҳабони

дек майин сочларини тўзғитиб юборди. Қизнинг юз-кўзлари янада ёришиб, чарқаб кетди, гўё. Элмирзанинг юраги "жиз" этиб, юзлари оташдек кизиди. Қиз ҳам бунга сезди. Аммо оналар бунга эътибор беришмади. Ўша куни далада ишлашни унча ҳушламайдиган Элмирза, онасига ёрдамни баҳона қилиб, кетмон кўтариб борадиган бўлди. Оналар олдинда, йигит ва қиз улардан уч-тўрт қадам кейинда гаплашиб боришарди.

- Нимага узоқ жойдан бу ерга келиб ишлайсизлар? - қизиксинди Элмирза. - Ўзларингда ҳам эксаларинг бўлади-ку?..

- Шароитимиз сал ночорроқ, - деди Марҳабони бир оз тортиниб. - Икки йил

О,
муҳаббат

- Майли, узр, - деди Элмирза ўзини хижолатликка солиб.

- Кечга қолиб кетсак, кейин улов бўлиши ҳам кийин, - гапни бошқа ёққа бурди қиз.

...Элмирза онаси билан даладан қайтганда, Дадабой ака ховлида экан, ўғли ишлатган кетмонни олиб, томорқага кириб кетди. Салдан кейин қайтиб чиқиб, Элмирзага қараб пичинг аралаш деди:

- Кетмон дастасидаги ёзув қўлимни ўйворади деди-я!

Элмирза қизариб, юзини четга бурди. У отаси билан деярли кам гаплашарди. Бирор нарсаси керак бўлса онасига айтарди.

Қизи ва Элмирза орасида нимадир пайдо бўлаётганини она ҳам сезмай қолмади. Бир куни одатдагидек тушликда ўтиришганда бунга ишора ҳам қилди:

- Бундан катта қизим ҳам бор. Ҳозир уйга қараб ўтирибди. Қизлардан кейин ўн беш яшар битта ўғлим ҳам бор. Отаси кўп касал бўлиб, бизни анча чарчатиб қўйди-да. - Кейин кўз қири билан Элмирза томон қараб қўшиб қўйди. - Раҳматли... ўпка касал эди.

Элмирзанинг юраги "шиг" этиб кетди. Марҳабони ҳам бошини эгиб, лабини тишлади.

Шундан кейин Элмирза қизга қандай тасалли беришни билмай, анча вақт қийналиб юрди.

- Онангизнинг гапига хижолат бўлманг, - деди бир кун рўпара келишганда. - Мен ёмон кўнглига борганим йўқ.

- Ростданми? - кайфияти кўтарилиб, миннатдорона боқди Марҳабони. Қуз кириб, ҳосил йиғиштирилгач, Марҳабони онаси билан қишлоғига жўнаб кетди.

- Хат ёзиб туринг, унутворманг, - деди Элмирза.

- Ёзаман, - деди Марҳабони. - Сиз ҳам жавоб қайтаринг.

Қуз, қиш ойлари Элмирзага Марҳабондан бот-бот хат келиб турди. Унинг ҳар бир мактуби: "Қўлингизни ғойибона қисиб қоламан", деган жумлалар билан ақунланарди. Шу орада Элмирзага ўша қишлоқдан кутилмаган бир хат келди. Унда шундай сўзлар битилганди:

"Элмирза! Жонингдан умидинг бўлса Марҳабонинг атрофида хира пашша бўлаверма! У қиз эгасиз эмас. Сени биринчи марта яхшиликча оғохлантириб қўймоқчимиз. Кейинги сафар аяб ўтирмаймиз... Зокир, Нурмат, Холмўмин."

Элмирзанинг кўзларидан ўт қақнаб, қўллари мушт бўлиб тугилди. Йигитлик гурури поймол этилгандай сезди ўзини. Хатни ошналарига кўрсатиб, маслаҳат сўраш фикрига борди. Аммо улардан бирор жўяли гап чиқмади.

- Улар билан тенг бўламан, дема, - деди бир ошнаси. Каллакесар, зўравон эканларини, босқинчилик қилишдан ҳам тойишмаслигини ҳамма билади.

- Нима энди, зўр экан, деб қўриқиб яшаш керакми? - нафсонияти оғриди Элмирзанинг.

- У ёғини сўрасанг, битта қиз экан, - деди бошқа ошнаси. - Жонни гаровга қўйишга арзийдими? Ўзимизда ҳам қизлар кўп-ку! Биттасини ёқтириб, танла қўй-да!

Элмирза ошналарининг бу муносабатига қўл силтади-ю, ҳамон нафратини босолмай, хатда исми биринчи кўрсатилган Зокирга жавоб хат ёзди:

"Эй, сен ...! Мард бўлсанг, ёнингга лайқаларингни олмай, яккама-якка чиқ! Сен билан хоҳлаган жойда орани очик қилишга тайёрман!"

(Давоми бор)

Комил НАЗАР

АРМОН БЎЛГАН

Элмирза туман марказидаги шох-бекатга келиб уйига қайтиш учун автобус кутаётганда, ёши элликларга бориб қолган, ранглар, пешоналарини ажин қоплаб, сочлари оқариб қолган, одми кийинган бир аёл диққатини тортди. Тортди-ю, турган жойида, ток ургандек, бир қалқиб тушди. "Бу ўша-ку! Тўхтатиб, бир ҳол-аҳвол сўрасаммикин?" деди хаёлан. Аммо тезда бу фикридан қайтди. "Энди нима ўзгарарди. Қайтага яраси янгиланади. Ёш умрини ҳайф қилиб, шу вақтгача ёлғиз юрмагандир..."

Шунда эрталаб укасиникидан кетиш олдиндан бўлган суҳбат ёдига тушди. Укаси туман марказидан беш-олти бекат наридаги қишлоқда яшайди. Элмирза хабарлашгани келиб, қайтишга изн сўраётганди укаси:

- Ака, - деди гина аралаш, - бир қадам нари ҳам баъзан узоқлик қиларкан-да. Ўшанда кўчиб кетмаслигингиз керак эди. Сизда айб йўқ эди. Ака-ука-ғирт маст мотоциклда бориб, сизнинг машинангизга урилганди. Хулоса бўйича ҳам айбсиз топилгандингиз.

- Шундайку-я, - деди Элмирза. - Уларнинг оиласи билан бир жойда яшаб, ҳар куни кўз-кўзга тушиб турса ўзимни "айбдор" деб билаверардим.

- Энди келсангиз бўлар... Улардан ҳеч ким қолмади ҳисоб. Қримга кўчиб кетишди. Айтишларича, кўчиб кетганлари бу ерда қолганларига:

"Иссиқ ўринларингни совутманглар!" - дея "дод" дейишарди экан.

- Ҳа, - деди Элмирза бир оз киноя билан. - Ўзбекистоннинг қадрини билмаган одам ҳеч қаерда барака топмаган. Майли, нима бўлса ҳам уларга ватан керак. - Кейин яна бояги суҳбат мавзусига қайтди. - Менга энди шу ёшда кўч қўтариб, янги жойда ҳаммасини бошидан бошлаш осон деб ўйлайсанми? Энди ўша маҳаллага ўрганиб, киришиб кетганман. Бошқачасини тасаввур ҳам қилолмайман. Борди-келди, хабарлашиш ўзимизга боғлиқ. Кўчиб кетишимга ўша авария баҳона бўлди-ю, лекин бошқа сабаб ҳам бор эди...

- Биламан, - деди ука бир оз сукутдан кейин. - Марҳабони она яқинда келин оломоқчи эмиш. Катта ўғлининг исмини Элмирза қўйган экан.

- Кейин бошқа турмуш қурган экан-да, - деди Элмирза ичда уйғонаётган ҳаяжонни босишга уриниб. - Нима, сизни кутиб, бир умр ёлғиз ўтиши керакми? У ҳам инсон, тирик жон. Аёлга эркак, эркакка аёл барибир керак-ку! Бусиз ҳаёт бўладими?

- Тўғри, - деди Элмирза. - Ўзи яхшимикан, ахир?

учратди-ю, бутун ўй-хаёллари остин-устун бўлиб, бировга тушунтириб беролмайдиган ҳолатга тушиб қолди. Ҳаётида илк бор қиз болага нисбатан интиқлик, орзикаш уйғонди. Қишлоғида ҳам, синфида ҳам тенгдош қизлар бор. Аммо улар билан муносабати шунчаки самимий, дўстона. Ҳали ҳеч қайси Марҳабончилик ўзига тортган эмас. Элмирза Марҳабони учратмади, қизнинг ўзи келди...

Элмирза яшайдиган хўжалик богдорчилик билан шуғулланарди. Отаси Дадабой ака ва онаси Нуриниса опа шу хўжаликда ишлаб, топанларини амаллаб рўзгор тебратишарди. Баҳор кунларининг бирида Нуриниса опа далага бир аёл ва унинг ўн етти-ўн саккиз ёшлардаги истараси иссиқ қизини бошлаб келди. Улар уч қишлоқ нариддан келиб, бу ердан томорқа олишган экан. Тушликка ўтиришганда онаси тортинмай овқатланарди-ю, қизи уялинкараб дастурхонга қўл узатарди. Нуриниса опа уларни ҳар икки-уч кунда тушликка олиб келарди.

Шундай кунларнинг бирида сўрида Элмирза ва Марҳабони икки четда ўтиришарди. Шабада кўзгалиб, Марҳабонинг рўмоли хиёл кўтарилиб, ипак-

олдин дадам қазо қилганлар. Бу ердаги биридан тога дадамнинг дўсти экан, оиламизга ёрдам бўлсин, деб, экин экиш учун озроқ ер берибди.

Элмирза далага боргани билан тайинли иш қилмасди. Ҳушу хаёли қўшни қартада кетмон чопаетган Марҳабонда бўларди. Мана ҳозир ҳам эгатини нариддан-бери чошиб чиқди-да, қарта бошига чиқиб, ариқ лабига ўтирди. Чўнтагидан мих олиб, кетмон дастасига "Марҳабони" деб ўйиб ёзди. Ёзиб бўлиб қараса, қарама-қарши томондаги қартада чопиқ қилаётган Марҳабони ҳам ариққа яқинлаб қолибди. Кичкина кўзгу билан қуёш нурини тутиб, унинг кўзларига йўналтирди. Марҳабони кўзини енгил билан тўсиб, норозиларча қараб қўйди-ю, энгашиб чопишда давом этди.

- Шу қилингиз ўзингизга эпми? - деди эгат бошига чиққач, гинали оҳангда. - Уялмадингизми?

- Энди сиз: "Рўпарамда ким, нима қилиб ўтирибди", деб қарамасангиз, эътибор бермасангиз... - деди Элмирза бундан ўзича завқланиб.

- Ёрдамга чиққан одам шунақа бе-маза ишлар билан вақт ўтказаркан-да!

- Ёлгон!

Зулфия ғайришуурий бир ғалаён хуружда қўлидаги китобни қанд-курс, майда-чўдалар ёйилган пастак стол устига улоқтириб юборди.

- Ҳаммаси ёлгон!!! - Алам билан такрорлади у. Сўнг йўладан ўтиб бораётган қизчанинг ҳайрон-ҳайрон пирпираган кўзларига нигоҳи тушди-ю, лабларини маҳкам қимтиди. Китобни аста олиб, тиззасига қўйди-да, кўлларидagi титроқни босишга ҳарчанд уриниб, бир-бирига аралашиб кетган сақичларни саралай бошлади. Энди унинг нидолари унсиз, кўксининг тўрт деворига бош уриб инграб эди.

"Ҳаммаси ёлгон! Бир умр шу китобларга ишониб, ҳаёлий ишқ, орзуларга эргашиб яшадим. Ҳали Кумушбига, ҳали Лайлига менгзатдим ўзимни. Покиза туйғулар тиланиб яшадим. Ҳаётда-чи, нима тоғдими? Мансур курган кум қасрларни..."

Буларнинг ҳаммаси сароб. Севдим, ёндим-қуйдим деб турмуш курган маҳбубим "за-вод пул бермаса, мен нима қилай?" дея йиллаб рўзгор хуржунини ортиб қўйиб, елкамини яғир қилди - мана, бу ҳақиқат!

Хартугул ишлаб турибди, бориб-келиб турса бўлди дедим, силаб-тараб, пок-озода қилиб ишга жўнатиб турдим. Охири... хиёнат кўчасида ушлаб олдим! Мана, нима асли рўё!

Мен чумолдай бетиним, "даромадсиз" дипломимни сандиққа солиб қўйиб, уззу-кун бозорчада саргайсам-у, у икки фарзандимизнинг ризқини қийиб, сатангларнинг ортидан юрса... Россияга ишлагани бормоқчи бўлганда бор-йўқ тақинчоқларимни сотиб, қариндош-уруғдан қарз кўтариб жўнатдим. Кетгач, икки ой деганда сим қоқиб: "Фалончидан "процентга" пул олиб юбор, ишқал қилиб қолди, бир ойда қайтариб юбораман", деган лафзига ишониб, катта қарзга ботганим айна ҳақиқат!

Кетганига бир йил бўлай, деб қолганда, қарз берган ўша таниши: "Уйни бўшат!" - деб бошимга келгани, вақтинча тинчтиши учун уйимдаги теле-визорчага сотганим, ҳалигача Мансур бир сўм ҳам юбормагани - рост...

Қизимнинг оёбига кийгани пойафзали йўқлигидан, ҳафталаб мактабга бормагани, ўғлимнинг вақтида даволанмаган касали асорат бериб, ярим жон бўлиб қолгани, қор-ёмғирли кунлар савдо бўлмаганда, бир бегонанинг кирини ювиб бериб, қозон қайнатганим рост!

Шу ситамлар гирдобиди юлкина-юлкина бошим айланиб, идроким тафаккур қилишни рад этгани, авваллари

ҳазар қилганим - қўшним Роза қўшмачининг қизларига энди ҳавас қила бошлаганим айна ҳақиқат!"

- Ўй! Сигарет неча пул деяпман?

Зулфия сесканиб кетди. Қаршисидаги пўримнинг менсиманган назари юрагига тигдек ботди.

- Беш юз.

Пўрим пулни гўё ҳавога ташлаб, сигарета томон "узат" дегандай кўл чўзиб тураверди. Илож қанча, пулини олгандан кейин тавозесини ҳам қиласан.

Шу баҳона бояғи исён оловга айланиб,

роқ жавоб қайтаргани Розани руҳлантириб юборди чоғи, унга яқинроқ сурилиб, мавҳум бир оҳангда гап бошлади:

- Менга қара, Зуличка, мен сени кўчага чиқиб кет, демаяпман. Биттаси билан ҳар замон маишат қилиб юрсанг, сал ўзингга келардинг, қарз-парзингдан ҳам қутулиб олардинг, деб қўнояпман.

Зулфия "қарз" деган сўз оғзидан чиқishi билан қўшмачига "ялт" этиб қаради.

- Биламан, ҳаммасидан хабарим бор, тулкидек эврилди Роза. - "Процентли" қарз ёмон. Кеча уйингга келиб, жанжал қилишгани қўлогимга чалиниб қолди. Хуллас, ёғли жойда ишлайдиган бир каттақон бор, қўлида доллар

ўйнайди. Қизил "Нексия"да кеб туради, кўргандирсан? Кўргансан, сўксурдек йигит. Ўша билан таништириб қўяман. Ўйлаб кўр, жаа ёқмаса, кейинчалик орани очиб қилиб бераман. Гап шу. Қўнсанг, шанба кунки кечки пайт мен билан хабарлаш. Жуда сахий одам, пулга кўмиб ташлайди...

У ҳамон лол бўлиб ўтирарди. Зулфиянинг бу ҳолатидан ўзига хулоса чиқарган Роза охири сўзларини шоша-пиша айтиб, нари кетди.

Ўшандан буён Зулфия қоқ иккига бўлинди гўё.

"Нега унинг ифлос таклифни тингладинг, нега силтаб ташламадинг?" - зорланди ўқийётган китобни қўсига маҳкам босган маъсума аёл.

"Мансур арзимаиди, садоқатингга. Болала-

кўзларига қарамасликка тиришди...

Калитни қўлига олиб, чиқиб кетиш олдига болаларидан яна бир хабар

олгани ётоқхонага кирди. Ўғли ухлаб ётар, қизи унинг пойида бир уюм ўйинчоқ билан овуниб ўтирарди. Шунда... бир жуфт полапондек дилбандларнинг маъсум чеҳраларига термулиб туриб, бирдан ўпкаси тўлиб кетди. Шуларни устидан қулфлаб, қайси кўчаларда тентирар экан-а? Чиқмаса, ҳадемай уйни сотиб қарз тўлаб, болалари билан бирга тентирасинми? "Нимадир қилишим керак. Фақат бу кўчага кириб эмас! Йўқ, йўқ! Бундай қилолмайман! Оч қолсам ҳам, кўчада қолсам ҳам номусимни сотмайман!!!"

Югуриб бориб кичкинасини ухлатган жойида бағрига босиб, юзидан ўтди. Лабини бамисли чўғга босиб олгандек чўчиб тушди. Ўғли иситмага қуйиб ётарди.

Шоша-пиша дори тайёрлаб, ичирди. Бирпасда бутун дунёни унутиб, боланинг қошида чўнкайиб ўтириб қолди.

- Энди нима қилдим, ўт бўлиб ёнаёпсан-а, болам? - беихтиёр шивирлади лаблари.

Бехос жиринглаган эшик кўнгириғи кетма-кет чорлай бошлади.

- Бор қизим, қара-чи, ким экан?

Ўзи эса: "Яна ўшалар бўлса-я?!" деган ҳаёдан вужди музлаб кетди. Эшик очилиб, амакисининг барваста савлати кўринди. Қўлида бир дунё юк билан кириб келарди.

Ўзоқ омонлашишдан кейин амакисининг гавдасига мос салобатли овози қатъийроқ янграй бошлади.

- Сен қизгина, нима ишлар қилиб юрибсан, ўзи? Шунча қарз бўлсан, тинчинг кетибди, бир оғиз айтмаганингни қара!

- Энди, амаки, шундоғам сизни кўп қийнадим...

- Э-э, эси йўқнинг гапини гапирма. Жон жигаримсан ахир, ота-онангдан кейин ёлғиз ёдгорим уйини гаровга қўйиб ўтирсинми? Худойим "ол қулим!" деб, бу йилги ҳосил янаям зўр бўлди. Эртагаёқ қарзингни узамиз. Кейин, келиннинг сенга мутахассислигинг бўйича яхшигина иш топиб қўйган. Хуллас, болаларни олиб, эртагаёқ бизни-кига борасан. Шунчалик бўлгунча менадан яширганинг учун қўлогингдан бир чўзиб қўяйми? Энди мен кетдим, ташқарида машина қутиб турибди.

Зулфиянинг овози бўғзига тикилиб, кўзи жикқа ёшга тўлди.

Амакисининг орқасидан эшикни ёғди-ю, оёғини зўрға судраб, ётоқхонага кирди. Ўғли билан қизининг ўртасига тиз чўкди.

- Мени асраб қолдилянинг, болақонларим! Сизларни қўзим қиймай, бир балладан қутилиб қолдим. Бизни худо асради, нақд жар ёқасидан қайтдим, худо асради...

Гулчеҳра АСРОНОВА,
Фарғона шаҳри.

ЖАР

ЁҚАСИДА

бутун вужудини аланга олдирди. Қачонгача чидаш мумкин бу таҳқирларга? Беихтиёр ҳаёлида Роза билан кечган тунов кунги суҳбатлари жонланди.

- Эссиз, ҳайфсан, уволсан, Зуличка. Шундай хусни бозорчада исроф қиласан. - Одатига кўра икки қават тилла троссларини шикрлатиб, бармоқлари билан ўйнаб гапирарди Роза. - Менинг қизларимда бўлмайдими сенинг хуснин!

- Э, бахт хуснда эмас экан-да, опа.

- Бекорларни айтибсан! Бир ясашиб чиқсанг борми, бахтининг ўзи оёғинг остига келиб бош уради. Неча марта айтдим, Мансурга ўзига яраша жавоб бергин, деб.

- Қўйинг, тавба денг, хиёнатнинг захрини мен ютганим ётар.

Зулфиянинг ҳар доимгидан юмшоқ-

рингга қайтанга яхши бўлади. Юр кетдик, юрсанг-чи!" - қистайди бетоқат деп-синган аёл. Ўша кундан буён борлиги шу икки тараф ўртасидаги жанг майдонига айланган.

"Сўксурдек йигит, кўргансан, пулга кўмиб ташлайди!" - жаранглайверди қўлоғи остида ширин сўзлар. "Шанба кунки хабарлаш"...

Бугун шанба...

Сигарет сўраган пўримнинг гердайиши мана шу икки жангга хотима қўйди...

Уйига ҳар кунгидан эрта кириб келган Зулфия болаларини тезроқ тинчтишга ҳаракат қилди. Кичкинасини амаллаб ухлатди, қизига эшикни ичидан қулфлаб ўтиришини қаттиқ таъинлади. Сўнг ойна олдига ўтириб, ўзоқ пардоз қилди. Фақат, имкон қадар ойнадаги аксининг

ТҲЙИДАГИ ТАБРИК

Қишлоқ ҳангомалари

Девона қишлоқлик Ҳамид уйланаётган эди. Кечкурун никоҳ маросими, ундан кейин тўй давраси, ниҳоят, чимилдиққа кириш каби жавобгарликлар олдига турган бўлишига қарамай, Ҳамид ўзини тутиб туролмади. Тўшга яқин алоҳида хонага дастурхон тайёрлаб, бир гуруҳ ўзига ўхшаш лўттибоз тенгқурлари билан ичишни бошлаб юборди.

Ниҳоят, кечга бориб, тўй ҳам бошланди. Жўралари Ҳамидни суяб даврага олиб чиқшди. "Хўш келибсиз, Ҳамиджон ва Салимаҳоннинг висол тўйига", деган ёзувли гилам ёнидаги диванда ўтирган келин таъзим билан ўрнидан турди. Ҳамиднинг акаси уксининг жўраларига норози боқиб, деди:

- Келин билан даврага бирга чиқиш нарида турсин, ўзи келиб ўтиришга ярамайдиган ҳолга тушибди-ку. Бунга бугун

шунчалик ичириш шартмиди?

Ҳамиднинг тоғаси гапга аралашди:

- Яхшиям келинни эртароқ олиб келиб қўйган эканмиз. Бўлмаса, шарманда бўлишимиз турган гап экан.

- Келинни олиб келишга бораётганимизда бинойидек оёқда тургани, деди амакиси. - Шундан сўнг ичирмаслик керак эди-да. Бўлари бўпти, энди эҳтиёт бўлиб туринлар.

Ҳамид ўтирган жойида ҳам ўзини тутиб туролмасдан, бешиктебратардек тебраниб, гоҳ у, гоҳ бу томонга оғиб кетар, кўзларини эса мутлақо очолмасди. Жўралари атрофини

куршаб, ўзоқ суяб туришди. Охири бўлмади, Ҳамид бир жўрасининг елкасига бошини қўйганча қаттиқ уйқуга кетди. Жўралари гуноҳхорона қиёфада безовталаниб қолишди. Келиннинг лаби бурилди.

- Бунини ими-жиммида уйга кириб ётқириш керак, - деди тоғаси. - Озроқ ухласа, ўзига келиб қолади. Келин даврада ўтираверсин. Ҳамиднинг жойига опаси Мақсад келиб ўтириб туради.

Шундай қилинган ҳам. Базм давом этаверди. Орадан бир соатдан мўлроқ вақт ўтди. Ҳамид қўзини очди. Қараса, безатилган чимилдиқ осилган хонада ётибди. Ўрнидан сапчиб турди,

Боши оғирлик қилиб, гандирақлаганича яна ўтириб қолди. Қарахт ҳолда хона ичини кўзатаркан, ҳайрати ошди, уйга толди, ҳеч нарсани англай олмади.

- Бу чимилдиқли уй қимники бўлди экан-а?.. Бу ерга қачон, қандай келиб қолдим?! Нега чимилдиқли хонада ётибман? Анови Мошқувватни уйланапти, дейишганди, шунинг уйимикан? Ундай бўлса, нега мен Мошқувватнинг чимилдиқда ётибман? Қимлар билан, қаерда бунчалик ичдим экан-а? Бир касофат бўлган. Мени худо урганга ўхшайди-ку...

Ҳамид ҳадик билан ташқарига қулоқ тўтди. Ховлидан қўшиқ,

қийқириқлар эшитилди. Ҳамид ўзича фикрлади.

- Ростдан ҳам Мошқувватнинг тўйи бўлаяпти экан. Аввал чиқиб бир табриқлайин-чи, кейин аниқлайман-да, қандай келиб, бу уйда ётиб қолганимни.

Ҳамид мудраб, қалқиб, чайкалаб, қоқилиб, суришиб, бир амаллаб ҳовлига чиқди. Чиқishi билан қўлида микрофон тутган йигитга рўпара бўлди. Унинг қўлидан микрофонни юлқиб олди. Давра жимиб қолди. Ҳамид кўзларини сузганича гиламдаги ёзувга тикилди. Тилини зўрға айлантириб деди: - Х... Хийк... Ҳамиджон ва Хийк... С... Салимаҳон... Дўстларим... Висол тўйларин билан табриқлайман. Тўйларингда қатнашаётганимдан... хийк... халиги, жудаям хурсандман. Сизлар учун ичаман.

Нормамат ТОВА,
Қашқадарё вилояти.

Оила ва жамият

Бўлажак келин...

(Давоми. Боши ўтган сонда)

Ҳомиладор аёл бошдан кечирган турли жисмоний ва рухий оғир ҳолатлар унинг қорнида кунма-кун ўсаётган болага қаттиқ таъсир қилади. Тадқиқотлар шуни кўрсатадики, аёл бу пайтда оғир рухий асабийлашиш ҳолатларини бошдан кечирган бўлса, келгусида фарзанди касалсиз, нимжон, ҳатто мажруҳ бўлиб туғилар экан. Бунинг устига, бола мактабда ҳам ақлий ва жисмоний томондан тенгдошларидан сезиларли даражада орқада қолиб кетиши кузатишган. Ҳомиладор она нимани бошдан кечирса, буларнинг ҳаммаси ҳаяжонланиш пайтида ажралиб чиққан гормонлар орқали қонга, сўнг ҳомилага ўтаркан. Она бошдан кечирган ва кечираётган изтироблар, қаттиқ асабийлашишлардан норози бўлгандек, ҳомила тез ҳаракат қилиб ташқарига чиқиш учун сурилла бошларкан. Шунинг оқибатида вақтидан олдин туғилиш юз бериб, ҳомила нобуд бўлиши мумкин экан.

Шу боис ҳомиладор аёллар ўз асабларини сақлашлари, юз берадиган ҳар бир муаммога хотиржамлик билан ёндошишлари керак. Она қорнидаги

ҳомила ривожлана бошлагандан то туғилгунча она билан фаол алоқада бўлади. Ҳомиланинг ривожланиш жараёни ҳақидаги маълумотларни ҳавола этишдан мақсадимиз шуки, она бўлишга тайёрланаётган аёл ўзининг вужудида, юрагининг остида пайдо бўлиб ўсаётган дилбандининг ҳолатини ҳар доим билиб бориши зарур. Боланинг ривожланиш жараёнини, ундаги ўзгаришларни билиш она учун муҳим. Шу сабабли, бўлажак оналар қуйидаги маълумотларни билишлари зарур.

Бир ойлик ҳомиланинг вазни 1 грамм бўлиб, узунлиги 1 сантиметрни ташкил этади.

Иккинчи ойнинг охирига келиб, пайдо бўлаётган митти одамчанинг бурни, қўлғини ажратиш мумкин. Узунлиги 4 см. бўлиб, вазни 4,5 гр.ни ташкил этади.

Учинчи ойга келиб эса у тез ўса бошлайди. Бўйи 9 см. вазни эса 20-25 гр.га етади.

Тўртинчи ойдан бошлаб, ҳомила фаол ҳаракат қила бошлайди. Унинг қўли, қафтлари, тоvonчалари пайдо бўлиб, бармоқчаларини сўра бошлайди. Вазни 75-100 гр.ни ташкил этиб, бўйи 16 см.гача етади.

Бешинчи ойдан бошлаб унинг сочлари ўса бошлайди. Ҳаракатлари сезиларли тезлашади. Бўйи 25 см. вазни эса 250-300 гр.ни ташкил этади.

Олтинчи ойга келиб ҳомиланинг вазни икки баравар оғирлашади. Бўйи 30 см. вазни 600-650 гр.га етади.

Еттинчи ойга келиб бола туғилса, у яшаб кетади. Аммо унинг териси қуруқ ва буришқоқ бўлади, ўлкаси яхши ривожланмагани учун нафас олишга қийналади. Бу вақтда унинг бўйи 35 см. вазни 1100-1200 гр. бўлади.

Саккизинчи ойга келиб унинг вазнига-вазн қўшилиб, ўғил болаларнинг жинсий аъзолари ривожлана бошлайди. Ҳомиланинг бўйи 40 см. вазни эса 1500-1700 гр.гача етади.

Тўққизинчи ойга келиб ҳомиланинг тирноқлари ўсади. Бошидаги сочлари қуюқлашади. Бўйи 45 см. вазни эса 3000-3500 гр.гача етади. Лекин ўғил болаларнинг вазни, қизларникига қараганда оғирроқ бўлади.

Ҳомила қимирлай бошлаганда қоринга қўлини қўйган заҳотиёқ, у жим бўлиб қолади. Агар ҳомила ҳаракатланганида унга эътибор берилмаса, у фаол ҳаракатдан тўхтамай, ўзига эътибор қилишларини жуда истаркан. Айнан шу борада ўтказилган кўплаб тажрибаларга қараганда, ҳомила туғилгандан кейин ҳам она қорнида ўтказган вақтини хотирасида сақлар экан. Онасининг юрак уришини мунтазам эшитганлиги боис, туғилганидан кейин онаси уни бағрига босганида дарҳол тинчланади, унга ўрганиб қолади. Онасининг овозини таниб йиғлашдан тўхтайдиган.

Бундан ташқари, бошқа овозларни ҳам ажрата олади. Агар отаси она қорнига қўлини қўйиб у билан гаплашса, бола туғилганидан сўнг бошқа овозлар орасидан отасининг овозини ҳам дарҳол ажрати олади.

Юқорида айтганимиздек, ҳомиладорлик даврида она вужудида бўлган ҳар бир ўзгариш ҳомилага қаттиқ таъсир қилади. Шу сабабли, ҳомиладорлик даврида касалликка чалинган оналарда асорат қолмаслиги учун улар вақтида даволанишлари шарт.

Ҳомиладор аёлларнинг кўпчилиги камқонликдан азият чекишади. Қонда гемоглобиннинг озроқ камайиши унча хавфли эмас. Аммо қондаги ўзгариш-

лар наслий бўлса, ҳомиладорлик анча асоратли кечади. Бу эса ҳомиланинг бевақт нобуд бўлишига ҳам сабаб бўлиши мумкин. Бўлажак онада бўладиган камқонлик касалини даволаш учун, аввало, овқатланиш меъёрлаштирилади. Зарур бўлганда қўшимча қон қўйилади. Энг яхши усул эса табиий маҳсулотлар билан даволанишдир.

✓ Камқонликда эрталабки оч қоринга 100 грамм қирғичдан чиқарилган сабзини қаймоқ ёки ўсимлик ёғи билан аралаштириб ейлади.

✓ Саримсоқлиёз қувватсизликда катта фойда беради. Уни овқатланишдан олдин эритилган асалга қўшиб истеъмол қилинади.

✓ Лавлагининг янги сиқиб олинган шарбати 3-4 ҳафта давомида ҳар куни бир стакандан ичилади. Шунингдек, пишириб, тузланган лавлагининг ҳам фойдаси беқиёсдир.

✓ Бир чой қошиқ янчилган занжабил (анис) уруғи устига бир стакан қайноқ сув қўйилиб, совутилади.

ди. Ҳар ярим соатда овқатланишдан 30 дақиқа олдин ичилади. Ундан иштаха очувчи сифатида фойдаланиш ҳам мумкин.

✓ Тиббиётда деярли ҳар бир аёлнинг ҳомиладорлик даврида қон босими ошиб кетиши эътилоб. Қон босимининг ошиши бачадондаги ҳомилини қон, ҳаво ва озуқа билан таъминлаб турадиган томирларни сиқиб қўяди. Бу эса унинг ривожланиш жараёнига зарар етказиши мумкин. Ҳомиладор аёлларга дориларни кўп ичиш ҳам тавсия этилмайди. Илоҳи борица табиий маҳсулотлар билан қон босимларини туширганлари маълум.

✓ Қон босими ошганда ярим стакан янги сиқиб олинган лавлагини шарбатини (у икки соат музлаткича туршири керак) 1/2 стакандан асал билан аралаштириб, уч ой давомида овқатланишдан 30 дақиқа олдин бир ош қошиқдан ичиб турилади.

✓ Пўсти билан қайнатилган картошканинг суви ичирилиб, қўрда пиширилгани истеъмол қилинади.

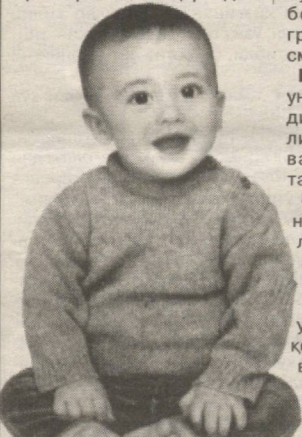
✓ Бир литр сувга 20 грамм ловия кўзоқлари солиниб, уч-тўрт соат давомида қайнатилади. Совутилган 1/2 стакандан кунига 4-5 мартадан ичиш тавсия этилади.

✓ 100 грамм уруғидан ажратиб олинган қизил дўлананинг устига кечкурун икки стакан совуқ сув қўйилади. Эрталаб шу аралашма озроқ қайнатилиб суви ичилади.

Қиз бола туғилишини истасангиз

Истеъмол қилинадиган маҳсулотлар	Мумкин бўлмаган маҳсулотлар
Сут ва сут маҳсулотлари	Йогурт, творог, кефир, творогил масса, нишлқ
Гўшти маҳсулотлар	Қолбасанинг ҳамма тури, шунингдек, дудланган ва тузланган гўшт
Балиқ	Дудланган, қопурилган
Тухум	Тухум ва тухумли таомлар
Ёрма	Гуруч, тарих
Нон ва ун маҳсулотлари	Макарон маҳсулотлари ва қоқ нон
Сабзавот, мева, резаворлар	Янги ва консервалланган бақлажон, бодрийг, саримсоқлиёз, ловия, бўлғор қалампир, нибёз, шолғом, меванинг ҳамма тури, олма, нон, узум, малина
Ичимликлар	Компот
Ҳар-хил маҳсулотлар	Асал, мураббо, шакар, экраворлар, хантал
	Бу маҳсулотларга туз қўшилмайди!

Дилбар ва Гулбашакар тайёрлашди.

Ўғил бола туғилишини истасангиз

Истеъмол қилинадиган маҳсулотлар	Мумкин бўлмаган маҳсулотлар
Сут ва сут маҳсулотлари	Пишлоқнинг тузланган тури, тузли саркёз, тузли творог
Гўшти маҳсулотлар	Гўшти маҳсулотларнинг ҳамма тури
Балиқ	Балиқ ва яқрасининг ҳамма тури
Тухум	Тухум ва тухумли ҳамма таом ва маҳсулотлар
Ёрма	Гуручли, тарихли
Нон ва ун маҳсулотлари	Ноннинг барча тури, макарон маҳсулотлари
Сабзавот, мева, резаворлар	Картошка, қўзқорин, шивия, оқ ловия, лўҳат, соя, баллиқ, помидор, лавлаг, қарама, Галос, шафтоли, беҳи
Ичимликлар	Чой, қаҳва, кока-кола, мева шарбати
Куруқ мевалардан	Қора олхўри, туршак, анжир
Ҳар-хил маҳсулотлар	Гўшти шўрва, асал, қанд, мураббо, тузли маринадлар
	Бу маҳсулотларни кўпроқ тузлаб ейиш мумкин.

Сизга қиз фарзанд керакми ёки ўғилми? Бунинг олдиндан билиш мумкин, аниқроғи, бунини таъминлаш ҳар бир аёлнинг ўз қўлида экан. Қандай қилиб дейсизми? Тадқиқотларга кўра, ҳомиладор бўлишдан икки ой олдин бўлажак она қуйидаги овқатланиш тартибига қатъий равишда риоя қилиши зарур бўлади.

ҚАЕРДА УХЛАШНИ БИЛАСИЗМИ?

Анджон туманида яшовчи меҳнат ветерани Турдали Жўраев руҳшуноснинг қабулхонасига келиб, шундай шикоят қилди: «Ёшим 69 да. Тун бўйи ухлай олмай, кийнаиб чиқаман. Уйку дорисидан ҳам ичиб кўрдим. Табибларнинг маслаҳати ҳам амал қилдим. Аммо фойдасини сезмадим. Уйку-сизликдан анча озиб кетдим, асабларим ҳам салга таранглашадиган бўлиб қолди. Уйку-сизлик балосидан қандай қутулсам бўлади?».

Отанинг айтишига қараганда, оиласидан, фарзандларидан тинчгина. Олаётган нафақаси ҳам рўзгорга етиб турибди. Фарзандларини уйлаб-жойлаган, қайгурадиган ташвишлари ҳам йўқ ҳисобида. Аммо юраги уйнаб, тиникиб ухлай олмайди.

У олдинлари жуда яхши ухлаб, мириқиб дам оларкан. Уйку-сизлик икки йилча илгари, кенжа ўлимини уйлантиргач, хотини билан ҳовли тўридаги уйга кўчи олишган кундан бошланибди. Бу уй олдин омиборхона бўлган экан. Фарзандлари уни чиройли таъмирлашиб, яшашга қулайлаштириб беришибди.

Албатта, кексайганда одам тўйиб ухлаши керак. Уйку-сизлик уни ҳоритиб қўяди. Бу эса эртароқ қариб қолишига сабаб бўлади. Бундай ҳолатда доридармонлар ҳам ўнчалик наф бермаслиги мумкин.

Уйку-сизликка қарши доридармонлар ҳам, амаллар ҳам кўп. Ана шулар орасида ётиш учун жой танлаш ҳам муҳим аҳамиятга эга. Бу ҳақда ўтмиш авлодларимиз яхши тушуничага эга бўлганлар. Яъни ернинг нотинч ёки ҳосиятсиз нуқталари мавжуд-ки, агар одамнинг кўркари қисми ўша нуқталарга тўғри келиб қолган бўлса, юрак ўйноғи бошланиб, қон босими ортиб, безовта бўла бошлайди ва уйку-сизликдан кийнаиб чиқади. Табиийки, бундай нотинч нуқтани қандай аниқлаб бўлади, деган савол туғила-

ди. Буни билиб олиш йўллари жуда оддий.

Славянлар янги уйга кўчиб киришдан олдин, ичкарига биринчи бўлиб мушукни киритиб юборишади. Мушук қаерга бориб, жойлашиб ётиб олса, ўша жой нотинч нуқта саналади. Чунки мушуклар айнан ана шундай нуқтага ётишни ҳуш кўрар экан. Шу боисдан ётоқ жихозлари мушук ётган жойдан нарироққа жойлаштирилган.

Бизнинг ўтмиш авлодларимиз эса бундай нуқтани тилла узук ёрдамида аниқлаганлар. Тилла узук отнинг қилига ёки уни игга боғлаб, ипнинг иккинчи ўчи халқланади-да, кўрсаткич бармоққа илиниб, узук осилтирилган ҳолатда ётиладиган жойга тўғриланади. Узукни аста-секин жилдириб борилганида, нотинч нуқтага келганида ўз-ўзидан айлана бошлайди. Бундай ҳолатда сиз ётган жойингизни ўзгартиришингизга тўғри келади.

Анджон туманида яшовчи тадбиркор ака-укалар икки қаватли уй қуришган эди. Ака-ука ётиш учун уйнинг шабада эсиб турадиган иккинчи қаватидан жой танлашган. Аммо иккисининг ҳам тез-тез уйку-сизлиги келиб, безовта бўла бошлаган. Бунинг сабабини аниқлаш учун руҳшуносга мурожаат қилишганида, уларнинг

кроватьлари ҳосиятсиз нуқтага жойлашганлиги аниқланди. Кекса одамлардан сўраб-сўриштирилганда уруш йиллари адирнинг шу жойида чақалоқлар қабристони бўлган экан. Руҳлар ака-укага тинчлик бермай, уларни туни билан безовта қилиб чиқишган. Улар қўй сўйиб, ўтганлар руҳига ҳудойи қилишиб, исчиқроқ ёқилгандан сўнггина, уйқулари яхшиланиб, ором ола бошлаганлар.

Фақат одамларгина эмас, балки ҳайвонлар ҳам ернинг ҳосиятсиз нуқтасига боғлаб қўйилса, безовта бўла бошлайди ва соғин сигирларнинг маҳсулдорлиги пасайиб, озиб кетиши кузатишган. Қолаверса, ернинг нотинч нуқтасига экилган дарахт кўчатлари ҳам кўкармайди, ёки кўкарса ҳам ривожга кирмай, нимжонлашиб тураверади. Мутахассисларнинг таҳминича, чуқур уялари жойлашган ерлар, кўпинча ана шундай ҳосиятсиз нуқталарга тўғри келаркан. Шунингдек, сичқон ва қаламушлар тешиб юборган жойлар ҳам ҳосиятсиз жойлар саналади.

астлаб Икромжонни кўрганимда таний олмадим. Сабаби, тўрт йилча илгари кўришганимизда анчагина нимжон, ёш бўлса ҳам пешонасига тириш тушиб қолган эди. Ушанда турмуш ташвишлари Икромжонни эзиб қўйибди, деган ҳаёлга боргандим. Чунки ота-онаси уни ўн етти ёшида уйлантириб қўйишганди. Йигирма етти ёшида тўрт фарзандли бўлди. Унинг иши тайин, топиши ҳам яхши эди. Нега унинг ранг-рўйи заъфарон эканлигига ҳеч тушуна олмасдим.

Ҳозир эса Икромжон тўлишиб, кўзларига нур югуриб қолибди. Пешонасидаги тиришлар ҳам йўқолиб кетибди. Худди тўрт йил

бора у уйкуга ётишдан безиллаб қолибди. Тонг отгунча телевизор кўриб чиқаркан. У озиб-тўзиб юрган кезлари Фарғона вилоятида яшайдиган аммаси келиб қолибди. Қаранг-ки, Икромжондаги уйку-сизлик, безовталиқ, тушқунлик аммасининг тушида аён бўлиб, Икромжондан хабар олгани келибди ва:

- Нима бало, хотинингни иккала кўли ҳам чўлоқми? - деб сўрабди.

- Соппа-соф-ку! - дебди ҳайрон бўлган Икромжон.

- Агар кўли чўлоқ бўлмаса, дид-фаросати чўлоқ экан, - дебди аммаси. - Сен бориб, хоҳлаган жойингга яхшилаб

ИВИРСИГАН ЖОЙДА УЙҚУ БЎЛМАС

давомида курортда даволаниб, дам олган одамга ўхшайди. Ундан бунинг сабабини сўрасам, ҳеч қўтлмаганда, менга кўнглини ёзиб қолди. Гапни арабларнинг "Ивирсиган жойда уйку бўлмас", деган мақолидан бошлади.

Икромжон уйланиб, икки фарзандли бўлганида, уйку-сизлик хасталигига чалинибди. Тунда қулоғига қизларнинг шивирлашган овози эшитилиб, кўрқиб кетганидан юраги безовталаниб, кўрпага ўраниб оларкан. Баъзида уйғониб, кўзини очганида, устига бир оз энгашиб турган, оловранг юзли қизни кўраркан. Унинг сочлари шу-ақаям жингалак экан-ки, ҳар бир жингалакнинг орасида кўзни қамаштирувчи нур таралиб тураркан. Бу сирни бировга айтсам, устимдан қўлмасин дея ҳеч қимга оғиз очмай юраверибди. Охири у-бу ҳақда онасига айтиб, маслаҳат сўрабди. Онаси Икромжонни мулланинг хузурига бошлаб бориб, ўқитиб юборибди. Руҳшунослар олдида бошлаб бориб, текширтирибди. Аммо руҳшунослар уни соғлом эканлигини айтишибди. Бора-

давомида курортда даволаниб, дам олган одамга ўхшайди. Ундан бунинг сабабини сўрасам, ҳеч қўтлмаганда, менга кўнглини ёзиб қолди. Гапни арабларнинг "Ивирсиган жойда уйку бўлмас", деган мақолидан бошлади.

Икромжон уйланиб, икки фарзандли бўлганида, уйку-сизлик хасталигига чалинибди. Тунда қулоғига қизларнинг шивирлашган овози эшитилиб, кўрқиб кетганидан юраги безовталаниб, кўрпага ўраниб оларкан. Баъзида уйғониб, кўзини очганида, устига бир оз энгашиб турган, оловранг юзли қизни кўраркан. Унинг сочлари шу-ақаям жингалак экан-ки, ҳар бир жингалакнинг орасида кўзни қамаштирувчи нур таралиб тураркан. Бу сирни бировга айтсам, устимдан қўлмасин дея ҳеч қимга оғиз очмай юраверибди. Охири у-бу ҳақда онасига айтиб, маслаҳат сўрабди. Онаси Икромжонни мулланинг хузурига бошлаб бориб, ўқитиб юборибди. Руҳшунослар олдида бошлаб бориб, текширтирибди. Аммо руҳшунослар уни соғлом эканлигини айтишибди. Бора-

давомида курортда даволаниб, дам олган одамга ўхшайди. Ундан бунинг сабабини сўрасам, ҳеч қўтлмаганда, менга кўнглини ёзиб қолди. Гапни арабларнинг "Ивирсиган жойда уйку бўлмас", деган мақолидан бошлади.

Икромжон уйланиб, икки фарзандли бўлганида, уйку-сизлик хасталигига чалинибди. Тунда қулоғига қизларнинг шивирлашган овози эшитилиб, кўрқиб кетганидан юраги безовталаниб, кўрпага ўраниб оларкан. Баъзида уйғониб, кўзини очганида, устига бир оз энгашиб турган, оловранг юзли қизни кўраркан. Унинг сочлари шу-ақаям жингалак экан-ки, ҳар бир жингалакнинг орасида кўзни қамаштирувчи нур таралиб тураркан. Бу сирни бировга айтсам, устимдан қўлмасин дея ҳеч қимга оғиз очмай юраверибди. Охири у-бу ҳақда онасига айтиб, маслаҳат сўрабди. Онаси Икромжонни мулланинг хузурига бошлаб бориб, ўқитиб юборибди. Руҳшунослар олдида бошлаб бориб, текширтирибди. Аммо руҳшунослар уни соғлом эканлигини айтишибди. Бора-

Икромжон уйланиб, икки фарзандли бўлганида, уйку-сизлик хасталигига чалинибди. Тунда қулоғига қизларнинг шивирлашган овози эшитилиб, кўрқиб кетганидан юраги безовталаниб, кўрпага ўраниб оларкан. Баъзида уйғониб, кўзини очганида, устига бир оз энгашиб турган, оловранг юзли қизни кўраркан. Унинг сочлари шу-ақаям жингалак экан-ки, ҳар бир жингалакнинг орасида кўзни қамаштирувчи нур таралиб тураркан. Бу сирни бировга айтсам, устимдан қўлмасин дея ҳеч қимга оғиз очмай юраверибди. Охири у-бу ҳақда онасига айтиб, маслаҳат сўрабди. Онаси Икромжонни мулланинг хузурига бошлаб бориб, ўқитиб юборибди. Руҳшунослар олдида бошлаб бориб, текширтирибди. Аммо руҳшунослар уни соғлом эканлигини айтишибди. Бора-

Комилжон НИШОНОВ

БАҲОР НЕЪМАТЛАРИ

Баҳор келиши билан турли ўт-ўланлар униб чиқиб, борлиқни кўм-кўк либосга ўрайди. Шифобахш бу ўсимликлардан кўк патир, кўк чучвара, кўк сомса ва манти каби хуштаъм таомлар тайёрланади. Куйида шундай табиат неъматларидан бўлган момақаймоқ ва жағ-жағнинг шифобахш ҳосиятлари ҳақида фикр юритилади.

МОМАҚАЙМОҚ

Бу кўп йиллик, бўйи 20-50 см. келадиган мураккаб гулларли оиласига мансуб ўсимлик бўлиб, йўл ёқаларида, ариқ бўйлариди, боғларда ўсади. Гуллари тилсимон, сариқ-тиллаланган. Ҳаво совуқ пайтда тунда ва ёмғирдан олдин ўсимлик ўз гуллариини ёпиб олади. Шу тариқа у чангдонини совуқдан ва намликдан сақлайди. "Тинчлантирувчи" деган маънони англатади.

Халқ табибатида гиёҳ сифатида қадимдан ишлатиб келинмокда. У иштаҳа очувчи, таом хазмини яхшилашда, қабзият, қорин дам бўлганда, сариқ ва жигар хасталигида, бод, қандили диабет, қон босими ошганда, пешоб йўли, буйрак тош, сил, кўтир, чипқон, куйган

жойларни даволашда, сўғалларни олиб ташлашда яхши даво бўлади. У, айниқса, камқонликда, қувватсизликда фойдалидир. Ўсимлик гулларида тайёрланган мураббо ташқи кўринишидан, ҳиди ва таъми билан асални эслатади.

Эрталаб соат 6-7ларда ўсимлик ҳушбўй нектарга тўлганида гуллари йиғилади. Сўнг 100 грамм гулига 900 мл сув нисбатига олиниб, 2-3 донда лимон парраги қўшилиб ва паст оловда 40-50 дақиқа қайнатилиб, докдан ўтказилади. Кейин 1 кг қанд қўшилиб ва 60-80 дақиқа қайнатилади. Буюк аллома Абу Али ибн Сино бу ўсимлик билан йўтални қолдиришда, тикилмаларни очинишда қўллаган. У захарга қарши, чаёнлар қаққанда наф беради. Эмизикли аёлларнинг сутини кўпайтиришда маълам бўла олади. Замонавий

табобатда ўсимлик иштаҳа очувчи, қабзиятда ва ўт ҳайдовчи сифатида ишлатилади. Бунинг учун бир ош қошиқда ўсимлик барглари ва гуллари олиниб, 200 грамм қайноқ сувга солинади. 20 дақиқа дамланади. сузилади ва 2-4 қошиқдан кунига 3 маҳал таомдан ярим соат олдин ичилади. Илдиридан тайёрлаш учун у обдон майдаланади, бир пиёла қайноқ сувга бир ош қошиқ солиниб, паст оловда 30 дақиқа милтиллаб қайнатилади. Сўнг қайнатмадан 2-3 ош қошиқда 3 маҳал ичилади.

ЖАҒ-ЖАҒ

Бу ўсимлик бир неча ном билан юритилади: ҳушо, очамбити, жағ-жағ, чўпон халтаси (пастушчи сумка), эшак қоҳуси. Мамлакатимизда халқ табибатида ва замонавий табибётда бу ўсимлик қон оқшини тўхтатувчи восита сифатида қўлланилмокда.

Дамламаси ва суюлтирилган шираси жигар, буйрак, пешоб халтаси каби хасталиқларда ва моддалар алмашинуви бузилганда даво бўлади.

Халқ табибатида гастрит, меъда ярасида, ичбурғ, бўғим оғриқларида, баъзан

юрак ва таносил касалликларида янги олинган шираси тавсия этилади. Шираси 50 томчида ичилади.

Дамламаси ва экстракти қон босимини тушириш хусусияти бор. Дамлама куйидагича тайёрланади: икки-уч қошиқ янги қуритилган ўсимлик олиниб, устига қайноқ сув (200 гр.) қуйилиб, бир соат дамланади. Кейин кунига 3-4 марта 30-40 гр. дан ичилади. Экстракт тайёр холда дорихоналарда бўлади. Майдаланган холда ер устки қисми ҳам махсус қўтичаларда жойлардаги дорихоналарга юборилади.

Шуни айтиш керакки, ўпқадан, меъдадан, ичакдан, буйракдан, ярдан қон оқшиларини тўхтатиш учун бошқа тур гиёҳлар билан бирга ишлатилса, шифобахшлиги ортади. Масалан, буйракдан қон оқшини тўхтатишда унга қирқ бўғим ўсимлиги қўшилса, нафли бўлади.

Бурундан қон кетганда бурунга ҳам томизилади. Шунингдек, жағ-жағ обзон қилишда, турли яраларни ювишда қўлланади.

Мирзамир МИРЗАШАРИПОВ, дорихунос.

159 Бухороликман. Ёшим 28 да. Иккинчи гуруҳ ногирониман. Бир нафар қизалоғим бор. Ажрашганман. Ота-онам билан яшайман. "Чиққан қиз чиғириқдан ташқари", деганлари рост экан. Мен ўз оилам бўлишини, қизим ота меҳридан баҳраманд бўлишини истайман. 30-35 ёшгача бўлган, касбли, ичмайдиган, ҳаётни тушунадиган эркак билан танишмоқчиман.

Манзилим тахририятда.

Наргиз

160 Ёшим 66 да. Фарғона вилояти, Ёзёвон туманиданман. Нафақа оламан. Фарзандларимдан қутулганман. Уйланишимга улар рози. 40-55 ёшлардаги намозхон, мусулма аёл билан танишмоқчиман.

Манзилим тахририятда.

Нурбек

161 Ёшим 41 да. Хоразмликман. Ажрашганман. Иккинчи гуруҳ ногирониман. Лекин ҳамма иш қўлимдан келади. Дехқончилик қиламиз. 35-40 ёшлардаги бир аёл бўлса (қаердан бўлишининг аҳамияти йўқ) уйланиб оила қураётимиз.

Манзилим тахририятда.

Умрбек

162 Ёшим 31 да. Чирчиқ шаҳриданман. Ажрашганман. Касбим қурувчи уста. Ота-онам билан яшайман. Уйим-хोजим дейдиган, ишлайдиган, ўқимишли, ўқимаган бўлса ўқитаман) 31 ёшгача бўлган қиз билан оила қуриш ниятидаман (қайси вилоятдан бўлишининг аҳамияти йўқ).

Манзилим тахририятда.

Тожибой

163 Ёшим 71 да. Тошкент вилоятиданман. Аёлим вафот этган. Ўғлим ва келиним билан яшайман. Алоҳида уй солиб беришган. 60 ёшгача бўлган, фарзандларидан қутулган, оғир-вазмин бир аёл бўлса оила қураган бўлардим.

Манзилим тахририятда.

Тоҳир ота

164 Ёшим 34 да. Ажрашганман. Уч нафар ўғлим бор. Ўзим бозорда савдо-сотик билан шуғулланаман. Ижарада яшаймиз. Уй-жойли, олижаноб, касбли, ичмайдиган, чекмайдиган бир эркак билан танишиб, турмуш қуришни истардим.

Манзилим тахририятда.

Муфаззалхон.

165 Ёшим 25да. Асли хоразмликман. Ҳозир тошкентда яшайман. Ишлайман. Уй-жойим бор. Ақлли, одобли, саришта, пазанда (Илоҳи бўлса Хоразм ёки Қорақалпоғистондан) бир қиз билан танишиб, оила қуришмоқчиман.

Манзилим тахририятда.

Отамурод

БАСИРА тайёрлади. Тел: 133-04-50

(Охири. Боши ўтган сонларда) ЎТТИЗ ТҮРТИНЧИ МАКТУБ

Жоним, эсингдами, қабрингга ёдгорлик тоши қўйдик, деб ёзган эдим бир хатимда. Унга суратингни ўрнатдик, деган ҳам эдим. Ха, суратинг тик турган ясси мраммарнинг бир чеккасига жойланган. Унинг иккинчи чеккаси бўш қолдирилган. Шу бўш қисмига менинг суратимни қўйиб мўлжалланган. Бу менинг истагим. Бундан руҳинг бағоят қувонган бўлса керак. Ўзинг ўйлаб кўр, бир ёстиқда, бир тўшақда, бир уйда, бирга зурриётлар қолдириб, бир лаганда ошингни еб, ҳаётимизни бирга, бир бутун қилиб яшаган эканмиз, қабр тошимиз ҳам битта, бир бутун бўлсин, деган ниятда қилинди бу. Демак, вақти келиб сен ётган, сен бошингни қўйган ўша тупроққа, ўша маконга мен ҳам бошимни қўяман. Абдийлик ўша ердагина ўзининг асл маъ-

айланиб қолади. Кўринадики, йиллар, асрлар ўтиб биз ҳам ўз наслларимиздан узоклашиб, бегоналашиб, унут бўламиз.

Биздан қоладигани, асрларга етиб борадиган шу китоб ва шу китобда улугланган, эъзозланган, севиладиган Сен! Сен билан яшаб ўтган Мен! Асарда тараннум этилган фарзандларимиз, келинларимиз, набираларимиз, ҳаётимиз!..

ЎТТИЗ БЕШИНЧИ МАКТУБ

Хотиما ўрнида

Ассалому алайкум хатларим соҳибаси, марҳума Завжам!

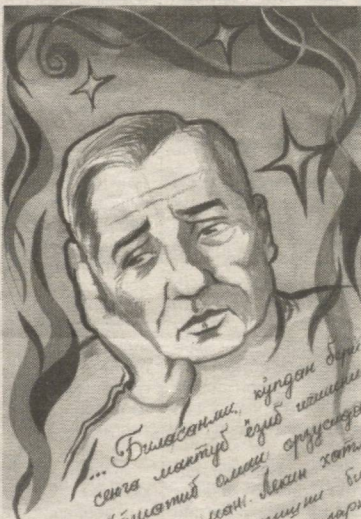
Азизам Ойшабону, сенга анча-мунча мактублар ёзиб, бир жиҳатдан, ўзининг кўнглимни, соғинч туйғуларимни, сўқабашлик аламларимни бир оз бўлса-да, бўшатиб олган бўлсам, иккинчи жиҳатдан, сен билан ҳаёлан, руҳан сўхбатлашиб олдим. Яхшиямки, сен тушимда: "Мен-

ларинг учун ҳам Сендан яна бир марта розиман! Бизнинг эр-хотинлик муносабатимиз чиндан ҳам етук инсонлар жуфтига хос муносабат эди. Бундан нафақат фарзандларимиз, набираларимиз, бир неча йиллардан кейин дунёга келадиган эвараларимиз, балки бутун ёшлар ўртак олсалар арзир...

Қадрдоним, ўзинг билар эдинг, мен ёшлигимда бир қизни яхши қўрганман. Буни кундалик дафтаримдан ўзинг ўқиб "ёшлиқда бўладиган савдо" дея юрагинга яқин олмагасан. Фейлинг кенг эди-да. Бунинг устига, мен сени ундан-да ортиқ севган бўлсам борки, кам ёки камроқ севган эмасман. Яна бир гап, мен у қизни қалб муҳаббатим билан севган бўлсам, сени ҳам қалб муҳаббатим, ҳам вужуд муҳаббатим билан севдим. Буни ўзинг фикран яхши англлар эдинг. Раҳмат сенга...

Азизам, очик айтاي, ҳаётимда фақат икки аёлни - ўзинг билган ўша ёшлигим соҳибаси, мактабдошим, бокира қиз Муассарни ва умрим эгаси, фарзандларим онажониси, мен

ЗАВЖАМ РУҲИГА МАКТУБЛАР

"Ойшабону" дея ардоқлаб келган Сени севдим ва сизларга меҳримни, қалб туйғуларимни, оташ муҳаббатимни қатрасигача улашиб юбордим. Охир-оқибатда эса бир ўзим ёлғиз қолдим. "У" бошқа бировнинг бағрига бош қўйиб кетди, сен бўлсанг, қаро ер тупроғига бош қўйиб, мени аёл зотидан бутунлай мосуво қилдинг... Нақадар аччиқ, нақадар аламли!.. Ҳаёт шундай экан, азиз ёрим, севги туйғуларимни сизларга бўлишиб бериб, ўзим севги туйғуларингизга мутож бўлиб ўтирибман... Ҳолингиз не кечапти, деб сўровчи "у" ҳам йўқ, сен ҳам йўқ... Эгамдан яна бир бор илтижо қилурман: руҳим руҳингга пайваста бўлсин, меҳрибоним Ойшам.

Таажжуб, сенга хат ёзиб сўхбатлашиб турган кунларимда нечундир биз тушимда учрашмадик, мактуб ёзишни бошлаш олдидан кўрган тушимдагидек гаплашиб ўтирмадик ҳам. Шундан ўйлаб кўрсам, марҳумлар билан ҳаёлан тез-тез мулоқотга киришиб турганда одам анча хотиржам тортар экан чамаси, уларни тушида кўрмай турар экан. Бу нимадан далолат беради, билмадман...

Севикили ёстиқдошим, мактубларимни ҳозирча тўхтатиб турай дегандим. Ранжиб қолмайсанми? Вақти келиб, ичим яна ғам-ҳасратларга тўлиб кетганда ёки сенга айтадиган гапларим йиғилиб қолганда, мактуб ёзишни бошқатдан давом эттираман.

Азизам, бу бевафо дунёда токи тирик эканман, сен ҳам мен билан тириксан, барҳаётсан. Фарзандларинг, келинларинг, набира-эвараларинг ёёйда, фикр-хаёлида яшайсан. Сен ўз умринг мобайнида яратиб, қолдириб кетган изларинг, ҳаётинг бир тарих бўлиб қолажак. Биз тириклар ҳаммамош, ҳамма таниш-билиш, қариндош-уруғ, туғишганларинг шундай бўлиб қолишни яратганининг ўзидан сўраб қоламиз. Яна бир бор ҳай, менинг севикили, вафодор, ягона Завжам...

Азизжон ҚОСИМОВ

Газетамиз саҳифаларидаги маъмур раъз билан белгиланган мақолалар Ўзбекистон муастақил босма оммавий ахборот воситалари ва ахборот агентликлари қўллаб-қувватлаш ва ривожлантириш жамоат фонди гранти доирасида тайёрланди.

Муассислар: Ўзбекистон Республикаси Хотин-қизлар қўмитаси, Болалар жамғармаси ва «Соғлом авлод учун» Халқаро жамғармаси

Фойдаланилмаган қўлёзмалар таҳлил қилинмайди, муаллифларга қайтарилмайди, ёзма жавоб берилмайди.

«Шарқ» нашриёт-матбаа акциядорлик компанияси босмахонасида чоп этилди. Тошкент, Буюк Турон кўчаси, 41-уй. Босишга топшириш вақти - 20.00. Босишга топширилди - 20.00

E-mail: oilavajamiyat@rambler.ru
oilavajamiyat@mail.ru

БОШ МУҲАРРИР: ДИЛБАР САИДОВА

Бош муҳаррир: 134-86-91
Қабулхона: (тел. ва факс) 133-28-20
Бош муҳаррир ўринбосари: 134-25-46
Оила, таъриқлар, эълонлар: 133-04-50
Бўлимлар: 133-04-35, 134-25-46
Бухгалтерия: 132-07-41

Web-site: oilavajamiyat.uz

Газета тахририят компьютер базасида терилди ва саҳифаланди.

МАНЗИЛИМИЗ:

Тошкент - 700000
Амир Темур кўчаси,
1-тор кўча, 2-уй.
«Олой» бозори ёнида.

ХОМИЙ: «Матбуот тарқатувчи» акциядорлик компанияси

ОБУНА ИНДЕКСИ - 176
Ўзбекистон Матбуот ва ахборот агентлигида 0169-рақам билан 11.01.07да рўйхатга олинган.
Буюртма Г - 332. Формати А-3, ҳажми 4 табоқ.
Адади - 13502
Саҳифаловчи - Ш. БАРОКОВ
Расм - Н. ХОЛМУРОДОВ
Навбатчи - Х. ХОТАМБОВА
Мусаҳҳих - С. САЙДАЛИМОВ

1 2 3 4 5